

CD-i

Onafhankelijk tijdschrift
over de wereld van CD-i

FILMS • MUZIEK • GAMES • SPECIAL INTEREST • KINDEREN

HAI
PIPPI LANGKOUS

APOCALYPSE NOW
Historisch epos

SHARK ALERT
Kijk uit!

THE APPRENTICE
Lastige leerling

THE GERSHWIN CONNECTION
Virtuoze broers

AND NOW... Monty Python

8 710966 009987

Het Bose® Cinema Sound System

Prachtige beelden..... een groots geluid!

Bose® verandert een avondje thuis in een bioscoopbelevenis!

Praktisch onzichtbare
luidsprekers voor de
professionele thuisbioscoop.

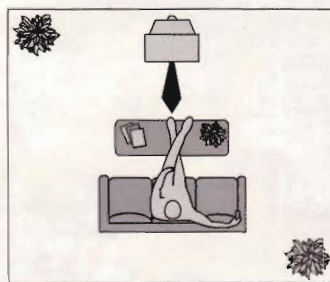

Het Bose Acoustimass 7 Direct/Reflecting® luidsprekersysteem.

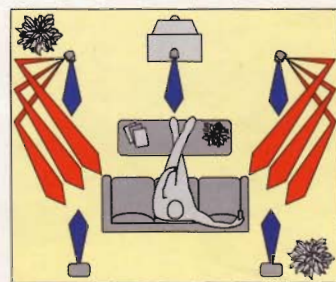
Het Bose 100 luidsprekersysteem voor de surround weergave.

Breng uw favoriete films thuis tot leven met een levensechte weergave van het bioscoopgeluid. Het Bose Cinema Sound systeem omringt u met de kamervullende surround sound, zo groots als in de bioscoop. De luidsprekers zijn nog kleiner dan een pak melk en de bijbehorende Module geeft u dankzij de gepatenteerde Acoustimass technieken een krachtige, diepe en onvervormde lage tonen weergave.

Tot nu toe:

Het geluid van een televisie kan het gespreide geluid van een film in de bioscoop niet weergeven.

Vanaf nu:

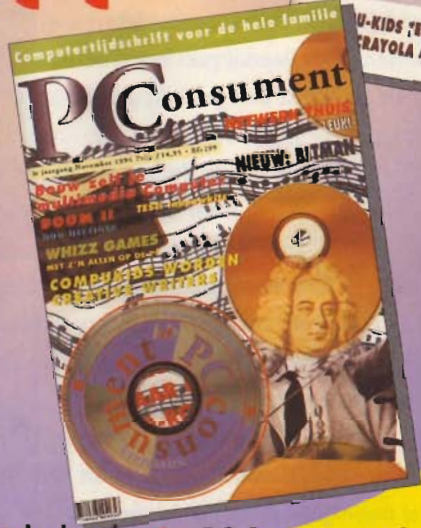
Met het Bose Home Cinema Sound systeem krijgt u een kamervullende weergave van het levens-echte bioscoop geluid. U zit nu midden in uw favoriete film.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met :
Bose bv, Nijverheidstraat 8, 1135 GE Edam
Telefoon 02993-69191, fax 02993-68166

BOSE
Better sound through research.

Word abonnee en ontvang elke maand een CeeDee

Bespaak
f137,50

PConsument is het enige Nederlandse computer tijdschrift dat zich op de gewone computer-gebruiker richt. Zonder techno-jargon en ingewikkelde kreten, maar geschreven in helder Nederlands en gericht op wat u met uw computer allemaal kunt doen.

- ◆ PC Consument is het snelst groeiende PC blad van Nederland.
  - ◆ PC Consument is gelieerd aan de SilverClub.
  - ◆ De SilverClub heeft het grootste assortiment CD-ROM's van Nederland.
  - ◆ Als PC Consument-abonnee kunt u tegen clubprijzen CD-ROM's kopen.
  - ◆ De SilverClub kent geen bestelverplichting.
  - ◆ Vanaf het novembernummer wordt PC Consument elke maand voorzien van een CD-ROM.
  - ◆ Elke maand dus minimaal 400 MB software cadeau!
  - ◆ Maar dat is nog niet alles.
- Abonnees hebben een streepje voor.

Abonneer u nu en u krijgt van ons:

- ★ 10 maal per jaar PC Consument
- ★ 10 maal per jaar een CD-ROM
- ★ Een gratis lidmaatschap op de SilverClub
- ★ De CD-ROM Silverclub Collectie deel 1 (t.w.v. 39,- gulden)
- ★ De CD-ROM Silverclub Collectie deel 2 (t.w.v. 39,- gulden)

Losse nummers van PC Consument kosten f14,95. Dat is dus f149,50,- per jaar. Als abonnee betaalt u slechts f90,- per jaar. U bespaart dus maar liefst f59,50. Een abonnement op PC Consument levert u f137,50 op.

Ja, ik word voor 90,- gulden per jaar abonnee van PC Consument:

Naam: _____

Adres: _____ **Postcode:** _____

Plaats: _____ **Telefoon:** _____

Handtekening: _____

Wijze van betaling:

Girobetaalkaart   Eurocheque

Eenmalige machtiging:

Banknummer: _____

Gironummer: _____

Stuur de BON naar: PC Consument, Antwoordnummer 4256, 3600 XB Breukelen (postzegel niet nodig)

REDACTIONEEL

Steeds meer distributeurs begeven zich op de markt van CD-i. Phonogram, CMM en IVP zijn daarvan slechts enkele voorbeelden. Blijkbaar wordt de standaard geaccepteerd door meer bedrijven dan de grote animator Philips. En dat is goed nieuws voor CD-i en voor u. Want hoe meer bedrijven zich gaan toeleggen op het uitbrengen van CD-i titels, des te meer keus er is. Dat CD-i geen kortdurende gril is, merken wij ook. Het aantal abonnees neemt nog steeds toe. Na ruim 8 weken kunnen we met recht zeggen: CD-i heeft de toekomst. Helemaal nu Philips op de COMDEX exhibition in Las Vegas weer iets nieuws heeft gepresenteerd. Daarbij gaat het erom dat CD-i in de nabije toekomst ook geschikt zal zijn voor uw PC.

And now...eindelijk is het zover, Monty Python is verschenen op CD-i. Niet met één, maar meteen met twee discs, terwijl de derde in voorbereiding is. En als ik er nog niet een had, zou ik alleen voor deze schijfjes al een CD-i speler aanschaffen. Monty Python is bovendien ook zeer geschikt om anderen cadeau te doen. Iets dat u in deze pakjestijd verlost van het nodige gepieker over wat u iemand nu weer moet geven. Naast Monty Python hebben we in dit magazine nog veel meer cadeautips voor u verzameld, onder het motto 'Geef 'ns wat anders, geef een CD-i'. CD-i Magazine wenst u prettige kerstdagen en een voorspoedig, maar vooral interactief 1995.

Wouter Hendrikse

INHOUD

MONTY PYTHON

Oh dear, we're back to that again. Eén van de verrassingen van de afgelopen maanden op CD-i-gebied was de aankondiging van een serie van drie CD-i's met Monty Python. Nog groter was de verrassing toen bleek dat een Amsterdams bedrijf deze schijven geproduceerd had. CD-i Magazine nam een kijkje en sprak met de makers. Pagina 12

SHARK ALERT

Wanneer een haai bloed ruikt of teveel beweging in het water ziet, zal hij aanvallen. Toch is het niet waarschijnlijk, dat de dieren een mens zullen aanvallen. Haaien zijn meestal op zoek naar prooien die ze in één keer kunnen verzwelgen. Pagina 18

DOCUMENTAIRES

The American Civil War, A Tour Of The Universe, One Small Step, D-DAY. Pagina 21

JAZZ

Giants of Jazz en Louis Armstrong: an American songbook zijn de eerste twee jazz CD-i's die Philips heeft uitgegeven; hun release in 1991 viel samen met de introductie van de CD-i speler in Amerika. Ze bevatten niet alleen schitterende muziek, maar ook een schat aan achtergrondinformatie. Pagina 27

TIM & BEER

Wat gaat er als kind door je heen wanneer je voor het eerst in de vertrekhal van een vliegveld staat? Wat Tim en Beer direct opvalt is hoe vreselijk groot die vertrekhal is. Er is een heleboel achtergrondlawaai, overal zitten en staan mensen met koffers, kinderen huilen en af en toe rent er iemand voorbij die te laat is voor zijn vlucht. Hoe vinden ze in deze chaos ooit hun vliegtuig? Pagina 30

Postbus 3389, 2001 DJ Haarlem, Telefoon: 023-325307, Telefax: 023-316472. **REDACTIE EN MEDEWERKERS:** Wouter Hendrikse

(Hoofdredactie), Klaas Smit, Lennie Pardoel (Eindredactie), Saskia Wildeboer (Secretariaat en Traffic), Rom Helweg, Rob Smit, Sybrand Frietema de Vries, Ron Heijmans, Boudewijn Büch, René Janssen, Thessa Mooij, Sander Hartog. **VORMGEVING:** Ernst Bernson (Art-director), Aale van der Veen, Rob Koetsier, Carola Hof, Anne Mieke Eggenkamp. **FOTOGRAFIE:** Gé Duits.

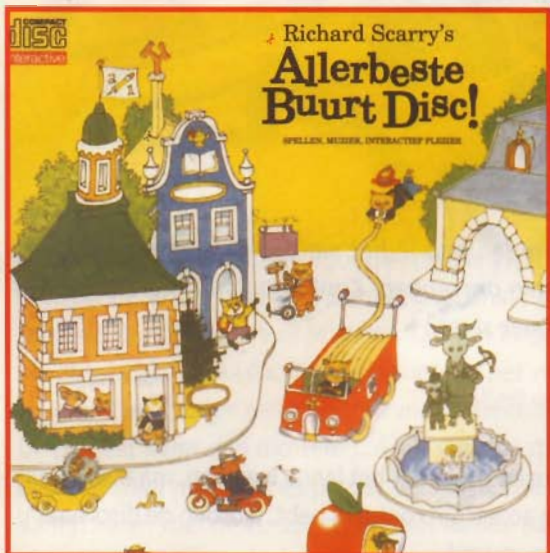
ILLUSTRATIES: Anne Mieke Eggenkamp. **BOEKHOUDING:** Esther Boekel. **DIRECTIE:** A.W. Elfers. **ABONNEMENTEN:** CD-i Magazine, Postbus 22855, 1100 DJ Amsterdam Zuid-Oost, Telefoon: 06-8212252 (40 cent per minuut). **ADVERTENTIES:** Retra PubliciteitsService, Sander Retra, Marlou den Drijver, Postbus 333, 2040 AH Zandvoort, Telefoon: 02507-18480; Telefax: 02507-16002. **PREPRESS EN DRUK:** Nederlands Drukkerij Bedrijf, Zoeterwoude. **DISTRIBUTIE NEDERLAND:** BetaPress, Gilze. **DISTRI-**

BUTIE BELGIË: ImaPress. CD-i Magazine is een uitgave van het Haarlems Uitgeef Bedrijf BV Zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever mag niets uit deze uitgave op enigerlei wijze worden overgenomen.

RICHARD SCARRY

Kunnen de kinderen nog niet lezen? Geen punt, Scarry's discs zijn ook voor de allerkleinsten een fluit-

je van een cent. Urenlang worden ze vermaakt met spelletjes, muziekjes, en gekke situaties. Gewoon een knopje intikken en ze beleven weer een (kinder) avontuur. **Pagina 34**

PIPPI LANGKOUS

Ze rijdt zonder zadel en ze heeft twee verschillende kleuren lange kousen aan; een groene en een rode. Ze heeft een meneer bij zich. 'Ah gelukkig', zegt de mevrouw van de kinderbescherming, 'ze staat onder begeleiding.' Niets is minder waar. Meneer Nilson is haar aapje.

Pagina 37

THE APPRENTICE

Het leven van een tovenaarsleerling gaat niet over rozen. Zeker niet als je de leerling bent van de beruchte tovenaer Gandorf S. Wandburner III. Deze heeft het namelijk niet zo op leerlingen en hij behandelt zijn pupillen dan ook als minderwaardige slaven. Iedere dag heeft hij wel een vrelende opdracht voor Marvin, de hoofdrolspeler in dit platformspel van vaderlandse bodem.

Pagina 38

DIMO'S QUEST

Wie de demo-CD-i heeft gespeeld, die bij het eerste nummer van CD-i Magazine zat, kent Dimo's Quest al een beetje. Op die CD-i stonden namelijk een paar levels van het spel. Dit waren overigens niet de moeilijkste levels. Dat heeft sommigen misschien op het verkeerde been gezet. Een simpel spel is dit namelijk allerminst. **Pagina 40**

APOCALYPSE NOW

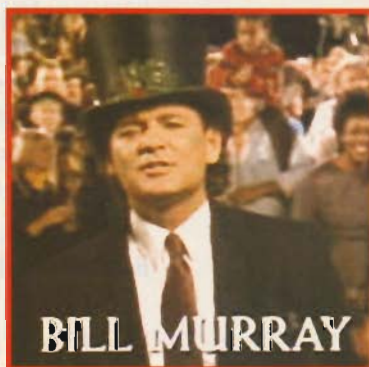
Apocalypse Now is het verhaal van luitenant Willard (Martin Sheen), die aan het thuisfront zijn draai niet meer kan vinden en het liefst geheime opdrachten uitvoert in de verraderlijke jungle van Vietnam. Hij krijgt de opdracht om kolonel Kurtz (Marlon Brando) 'met uiterste behoedzaamheid te extermineren.' In steeds sterkere mate laat deze film de waanzin van de Vietnam-oorlog zien. **Pagina 46**

SCROOGED

Wie kent niet het wereldberoemde verhaal van Charles Dickens "A Christmas Carol"? Waarschijnlijk het meest verfilmde boek aller tijden, afgezien van alle toneelstukken die eraan gewijd zijn.

"Scrooged" is de meest eigentijdse versie van dit meesterwerk. Bill Murray speelt een briljante hoofdrol in deze film die nu op Video CD is uitgekomen. **Pagina 48**

CADEAUTIPS

Voor na een zomer als deze, staan een heleboel mensen verbaasd dat de feestmaand december al weer zijn intrede heeft gedaan. In paniek zet iedereen zich weer achter de schrijfmachine of PC om gedichtjes te schrijven, want iedereen wil zo origineel mogelijk naar voren komen. Wie Sinterklaas niet viert, denkt al na over cadeaus voor Kerstmis. We hebben een lijst met tips samengesteld van de beste muziek-CD-i's. **Pagina 64**

- BRIEVEN Pagina 6 ● NIEUWS Pagina 8 ● MONTY PYTHON Pagina 12 ● SHARK ALERT Pagina 18 ● DOCUMENTAIRES Pagina 21 ● KLASSIEKE MUZIEK Pagina 24 ● GOEDELE Pagina 26 ● JAZZ Pagina 27 ● TIM & BEER Pagina 30
- RICHARD SCARRY Pagina 34 ● IJSBEER Pagina 36 ● PIPPI LANGKOUS Pagina 37 ● THE APPRENTICE Pagina 38
- DIMO'S QUEST Pagina 40 ● MUTANT RAMPAGE Pagina 42 ● TIPS & TRUCS Pagina 44 ● APOCALYPSE NOW Pagina 46
- SCROOGED Pagina 48 ● FILMS Pagina 50 ● MUZIEK Pagina 52 ● PROFESSIONEEL Pagina 54 ● A CHRISTMAS SONGBOOK Pagina 58 ● KARAOKE Pagina 60 ● ACCESSOIRES Pagina 62 ● CADEAUTIPS Pagina 64 ● BÜCH Pagina 66

Brieven

CD-i ruilrubriek?

Onlangs heb ik de CD-i Speedway gekregen als cadeau, maar ik zou hem graag willen ruilen voor een andere CD-i titel. Kunnen jullie geen ruilrubriek opnemen in het blad? Misschien zijn er meer mensen die hier behoefte aan hebben.

E. van Susteren

Tot dusver bent u de enige met deze vraag. Wie weet kunnen we zo'n soort rubriek in de nabije toekomst beginnen.

CD-i Demo gevraagd

Allereerst mijn complimenten voor jullie blad! Wat ik graag zou willen weten: bestaat er een Demo CD-i die de mogelijkheden van CD-i in de toekomst in beeld brengt. En kunnen jullie mij die dan toesturen? Bij voorbaat dank.

Lo-A-Njoe Vaughin

Deze disc bestaat (nog) niet. Wellicht is het een goed idee, dus wie weet!

Welkomstgeschenk als abonnee

Een paar weken geleden ben ik lid geworden van jullie CD-i magazine. Als welkomstgeschenk zou ik twee CD-i's toegestuurd krijgen te weten de CD-i over CD-i en de titel Family Games. Ik heb inmiddels wel het tweede magazine ontvangen en een accept giro voor de betaling van het abonnement, maar tot

op heden heb ik het welkomstgeschenk nog niet mogen ontvangen. Kunt u mij informeren hoe het hiermee staat?

R. de Bruin

Onze excuses voor het lange wachten, maar wanneer u de acceptgiro betaald hebt, worden de discs naar u toe gestuurd.

Kwaliteit ter discussie

Mijn vraag aan jullie is of er in Nederland een telefoonnummer bestaat van PMI, de producent van de Video CD van Queen. Deze Video CD vertoont namelijk de nodige kwaliteitsproblemen. Nu heb ik vernomen dat PMI in Engeland een verbeterde versie op de markt heeft gebracht en dat ze tevens bereid zijn de oude versies voor de nieuwe om te ruilen. Ik wil mijn versie ook omruilen. Kunnen jullie mij verder helpen?

H. Dreijer

Op dit moment is er geen telefoonnummer beschikbaar. Wel kunt u een briefje schrijven naar: EMI Music, t.a.v. M. Gaasterland, Bronsteeweg 49, 2100 AC Heemstede.

Tips en trucs voor INCA

Ten eerste mijn complimenten voor jullie blad! Sinds een jaar heb ik een CD-i speler in huis en eindelijk is er dan ook een magazine dat lekker dik is, helder geschreven en niet duur! Mag ik iets toevoegen...Ik heb namelijk nog tips en trucs voor jullie. In het spel INCA moet je de macht verkrijgen over de tijd. Dit is

Brieven

de eerste macht. Dit doe je door niet op alle asteroïds te schieten terwijl je naar de planeet gaat, maar door snelheid te maken terwijl je vliegt. Dit kan door op actieknop 2 te drukken. Blijf de planeet in het vizier houden. Schiet dan recht vooruit met actieknop 1. De planeet komt dan dichterbij. Als je voor de stadspoorten staat moet je een puzzel oplossen. Klik een aantal keren met de cursor op het gat van de aardspleet, totdat de gouden strepen van de zon over dit gat lopen en hetzelfde zijn als die van de zon zelf. Nu kun je met de aardspleet de zon afsluiten. In de INCA-stad krijg je aanwijzingen. Onthoud goed dat Zenith TOPPUNT betekent! Succes ermee. Als je in staat bent om de macht over de tijd te verkrijgen, wacht je aan het einde van het spel een prachtige mini-documentaire met foto's van de INCA-stad.

A. Deelen

Stijve harken en lef...

Eindelijk een onafhankelijk blad voor CD-i. Ik daag jullie uit om ook de spellen die niet goed zijn als zodanig in jullie blad te behandelen. Verder zou ik het zeer waarderen als jullie een soort van puntenwaardering zouden kunnen plaatsen bij de previews. Toen jullie magazine verscheen had ik eerlijk gezegd mijn twijfels maar ik moet zeggen dat het mij 100% is meegevallen. Het magazine ziet er goed uit en de manier waarop jullie de info geven vind ik leuk. Als ik het zeggen mag: jullie zijn in ieder geval GEEN stelletje stijve harken...

J. Hoogstra.

Vanaf het eerste magazine in 1995 zullen we inderdaad punten geven aan de CD-i's. Dit eerste nummer verschijnt in januari.

Beschadigingen...

Ik heb drie vragen. Is het mogelijk de kortingsbonnen (b.v. van de Free Record Shop) zodanig in het blad te bevestigen dat het blad niet beschadigd wordt als men de kortingsbonnen wil gebruiken? Ten tweede zou ik graag willen weten of ook catalogi van andere CD-i producenten dan Philips in het blad kunnen worden opgenomen en ten derde zou ik graag willen weten of er ook in andere landen (USA, Duitsland, Engeland en Frankrijk) CD-i magazines op de markt zijn verschenen en hoe kom ik aan de adressen hiervan...

F. Huygens.

U kunt natuurlijk een kopie maken van de bonnen, zodat het blad heel blijft. In Engeland en Duitsland geven ze ook CD-i magazines uit. Het adres van CD-i Magazine in Engeland is: 60 Waldegrave Road, Teddington, Middlesex TW11 8LG. Het Duitse adres is: Cybermedia Verlags GmbH, Wallbergerstr. 10, 86415 Mering.

Kwaliteitsvermelding gewenst

Zouden jullie bij de beoordeling van de Video CD's ook de technische kwaliteit kunnen vermelden (decodering). Er zijn veel onderlinge verschillen in kwaliteit tussen de Video CD's zoals bijvoorbeeld de Tina Turner Video's Rio '88 en Simply the best van EMI/PMI.

L. van Berkel

De industrie werkt aan een standaard kwaliteitskeurmerk, zoals nu al bestaat voor audio-CD's. We wachten met spanning af.

NIEUWS

CD-i in het museum Radio Wereld

Het museum Radio Wereld in Diever (Z.W. Drenthe) is ontstaan vanuit de hobby van het echtpaar Stuiver, dat al twintig jaar alles verzamelt wat er op

Radio, TV, grammofoon en ander elektronisch gebied te vinden is. Het museum bevindt zich in de schuur van een prachtige boerderij, waar alle rariteiten op deze gebieden verspreid staan over een oppervlakte van 500 vierkante meter. Variërend van oude Art Deco radio's tot de demonstratie van de 100 Hz Breedbeeld TV, van de eerste Pathofoon tot -natuur-

lijk- CD-i. Momenteel draait in het museum een demonstratie van "100 jaar Philips 1891-1991 in beeld en geluid". De complete geschiedenis van dit bedrijf op CD-i. Het museum is ook in de Kerstvakantie open van 26 t/m 30 december 1994 en van 3 t/m 6 januari 1995 van 13-17 uur.

Reis eens af naar Diever in Drenthe, en u vindt het Radio Wereld Museum aan de Achterstraat nr. 9. Telefoon: 05219-2386

Nieuwe beurs over Interactieve Media

In november 1995 kunnen we in de RAI een nieuwe beurs verwachten waarin alle noviteiten op het gebied van interactieve media aan bod zullen komen.

"De markt voor interactieve media bevindt zich op het moment in een ontwikkelingsfase die te vergelijken is met die van de PC in de jaren tachtig", aldus Han van Egdom, directeur van Expomasters. Dit is i.s.m. Amsterdam RAI het organiserend bedrijf van InterAct. "Er is momenteel een enorme informatiebehoefte over interactieve media waarin wij willen voorzien."

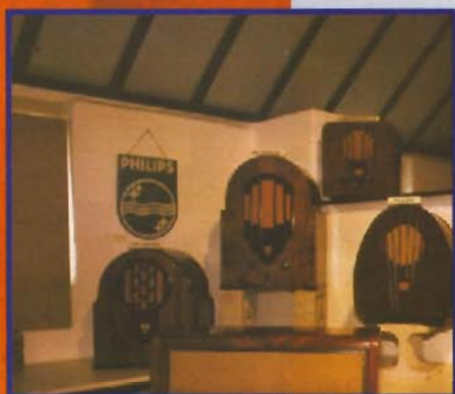
Het expositie programma van InterAct omvat naast CD media als CD-i ook CD ROM, Electronic Book en

3DO. Daarnaast zullen ook de nieuwe kabelapplicaties aan bod komen zoals Betaal TV, Video on Demand, Internet applicaties en Telewerken/leren.

CD-i als relatiegeschenk

Het bedrijf CD Active in Krommenie heeft een aanzet gegeven om bedrijven in CD-i als relatiegeschenk te interesseren. In opdracht van Den Haag Offset (DHO) in Rijswijk hebben zij een CD-i single geproduceerd met speciaal gecomponeerde swingende rapmuziek. Ter gelegenheid van de ingebruikneming van een supermoderne 4-kleurenpers kan deze single verspreid worden onder alle relaties van DHO.

De single laat de opbouw van de drukpers zien. Voor mensen die alleen geïnteresseerd zijn in de muziek, kan deze single ook in een gewone CD-speler afgespeeld worden. Een uitstekend idee om al uw relaties een persoonlijke groet te brengen.

NIEUWS

CD-i speciaalzaak geopend, Smart Disc

Op 8 november jl. is de eerste CD-i speciaalzaak in Nederland geopend in Scheveningen, genaamd Smart Disc. Deze winkel richt zich uitsluitend en volledig op de CD-i markt: Video CD, CD-Graphics, Photo-CD en CD-i. Uniek hierbij is de verkoop van oude software titels. Bij aankoop van een nieuwe titel zou je dan je oude, uitgespeelde software kunnen inleveren en zo een korting krijgen op je nieuwe aankoop.

Naast Software verkoopt Smart Disc ook hardware, variërend van lege CD-boxjes tot Joysticks en Karaoke-sets. Bovendien fungeert Smart Disc als innamepunt voor filmrolletjes voor het omzetten naar Photo-CD.

Ondanks het sterk groeiende assortiment streeft Smart Disc ernaar om het hele aanbod aan titels in voorraad te hebben. Mocht het net uitverkocht zijn, dan is het binnen drie dagen weer verkrijgbaar.

Smart Disc is zes dagen per week geopend en is

gevestigd in de Prins Willemstraat 22-a in Scheveningen. Het telefoonnummer is 070-3506858

Eindelijk! CD-i op de PC

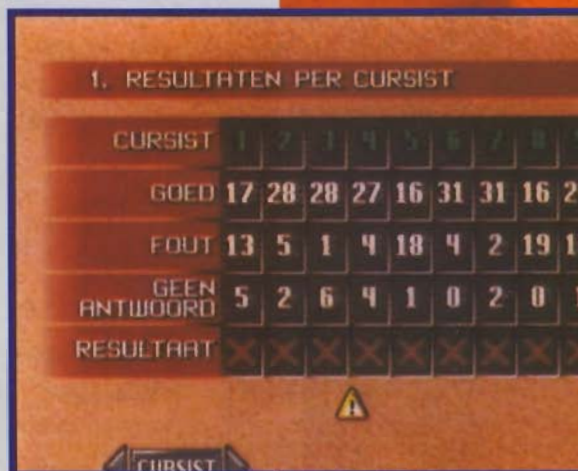
Philips heeft op de COMDEX exhibition in Las Vegas een nieuwe CD-i Playback-kaart geïntroduceerd voor de PC. Dit stelt PC-gebruikers in staat om de CD-i technologie beschikbaar te maken voor hun Personal Computer. In combinatie met de Philips LMS CM208 Quad Speed CD-ROM kaart kun je nu je PC omtoveren tot een volledige CD-i speler.

Het voordeel van dit systeem is dat alles direct vanaf de CD wordt afgespeeld op het scherm. Met de CD-ROM hebben de meeste gebruikers last van de traagheid bij het installeren van het programma op de harde schijf. Naar verwachting zal deze PC toepassing

van CD-i in de lente van 1995 op de markt gebracht worden. Voorlopig zal het overigens nog goedkoper blijven gewoon een CD-i speler te kopen. Toch zullen de voordelen van een gecombineerde CD-ROM/CD-i-speler een grote rol gaan spelen in de ontwikkeling van dit tamelijk jonge interactieve medium.

Hondenliefde

In opdracht van de AVRO is er een CD-i in productie met alle informatie over de trouwste viervoeter die we kennen, de hond. Op deze schijf zijn meer dan 200 foto's en illustraties te vinden en meer dan 40 minuten digitale Video. De samenstellers van de CD-i maakten gebruik van de TV-opnamen die de AVRO maakte voor het programma "Alle Dieren Tellen Mee". Naast deze opnamen is nieuw exclu-

1. RESULTATEN PER CURSIST

CURSIST	1	2	3	4	5	6	7	8
GOED	17	28	28	27	16	31	31	16
FOUT	13	5	1	4	18	4	2	19
GEEN ANTWOORD	5	2	6	4	1	0	2	0
RESULTAAT	X	X	X	X	X	X	X	X

Below the table is a yellow warning triangle icon and a button labeled 'CURSIST'.

NIEUWS

sief materiaal opgenomen. De eindredactie was in handen van dierenarts Henk Lommers, die ook het programma presenteert.

CBR Theorie nu via CD-i

Vekabest heeft speciaal voor het Theorie-examen Rijvaardigheid van het CBR een nieuw systeem ontwikkeld, waarbij cursisten gezamenlijk een (proef-) examen kunnen maken. SPC-Codim zorgde voor de programmering van deze nieuwe aanpak van het Theorie examen. Door een aanpassing van de CD-i speler kunnen nu tot 99 cursisten middels een Ja/Nee keuzesysteem antwoord geven op de vragen. Feitelijk verandert er niet zoveel aan het werkelijke examen, afgezien van de mogelijkheid van digitale Full Motion Video.

Tele CD-i

Vanaf nu kan iedere CD-i gebruiker de nieuwe faciliteiten die er in de Wereld van Tele CD-i op de markt zijn gebracht, toepassen. Philips heeft in samenwerking met het Amsterdamse bedrijf CD-Matics een nieuw systeem geïntroduceerd waarin bedrijven en consumenten gebruik kunnen maken van de faciliteiten van de elektronische snelweg: Teleshopping, Telebanking, Telegames, Teleleren en Pay-per-View. Zo zou je bijvoorbeeld met een schijfje van de Albert Heyn Telelijn vanaf je luie stoel je boodschappen uit kunnen zoeken, en deze worden dan zo snel mogelijk bij jou thuis afgeleverd. Tot de deelnemers behoren inmiddels, hoewel nog in ontwikkelende fase; Albert Heyn, Neckermann, PTT Telecom, OV Reis-informatie en Robeco.

Lingo

Meniggen is opgehouden naar Lingo te kijken toen Robert ten Brink werd vervangen door François Boulanger. Toch is het de vierde jaargang van het zo populaire spelprogramma. Dagelijks wordt Lingo uitgezonden op Prime Time, namelijk om 19.30 uur.

Voor iedereen die denkt dat hij of zij het beter kan dan de deelnemers op de televisie is Lingo nu uitgebracht op CD-i. Via een On-Screen toetsenbord kun je de mogelijkheden van de woorden intoetsen. Je kunt alle onderdelen van het spel veranderen, zoals het aantal letters in het woord, de lengte van de bedenktijd, of het woord dat wordt ingegeven. Je kunt het alleen spelen of met verschillende teams, kortom, alle aspecten van het echte Lingo komen op de CD-i aan bod, behalve de geldbedragen die je ermee kunt winnen, jammer genoeg. Zelfs de ballen die je moet trekken nadat je een goed antwoord hebt gegeven, zijn vertegenwoordigd in het spel. Het ligt in de verwachting dat het spel begin december in de winkels komt te liggen.

On/Q Corporation maakt je wegwijs

On/Q Corporation, een Canadese Multi-Media producent heeft een aantal CD-i's uitgegeven speciaal voor de Europese vakantieganger. Met foto's van reisjournalisten, informatie over hotels en landkaarten heb je met deze CD-i een unieke reisgids in handen. Wil je een auto huren in Parijs? Ben je op zoek naar een camping in Wales? Wil je iets weten over de geschiedenis van de Loire-vallei? Binnenkort liggen alle CD-i reisgidsen klaar in de winkel.

Maps of Discovery

Mocht je dan nog niet genoeg weten over je plaats van bestemming, dan heeft On/Q ook nog vier CD-i's uitgebracht met daarin een volledige Kaarten- en Geschiedenis-'Bibliotheek' om je alles te leren over de landen waar je naartoe gaat.

**Charting a
New World**

**Maps of
Discovery**

NIEUWS

CD-i in winkel van de toekomst

In Houten werd onlangs Detavisie '94 georganiseerd, een vakbeurs voor winkeliers met als thema 'Winkel van de Toekomst'. CD-i gaat een belangrijke rol spelen op de winkelvloer, dat werd wel duidelijk tijdens een bezoek

aan deze beurs. Wij bekeken een aantal CD-i-applicaties die het winkelen in de nabije toekomst een stuk spannender gaan maken.

Een aantal standhouders bleek CD-i te hebben ingezet om hun bedrijfspresentaties te tonen, maar dit waren over het algemeen niet de meest interessante toepassingen van het medium. Interessanter was de stand van Philips zelf. Philips was op Detavisie '94 vertegenwoordigd met een stand van 250 m², waarop samen met acht partners diverse toepassingen werden getoond. De Albert Heijn CD-i werd hier onder andere gedemonstreerd, maar daar hebben wij u al eerder over bericht. Verder zagen we onder andere CD-i presentaties van Yamaha, Miele en Bose, allemaal uiteraard gericht op winkelende consumenten die interactief het aanbod van de betreffende leveranciers willen bekijken.

Bedieningsgemak

Op Detavisie '94 werd overigens ook een vergelijkbaar systeem getoond, met als basis een Apple Macintosh en CD-ROM-speler. Dit ModaFinity-systeem bood op zich dezelfde mogelijkheden, waarbij het zelfs mogelijk was iets meer variatie aan te brengen in de kleurschakeringen van de producten (in dit geval opnieuw bankstellen). Het bedieningsgemak van de CD-i-versie werd echter bij lange na niet gehaald. Terwijl de CD-Interior zonder enige uitleg bediend kon worden, bleek de Apple-versie niet alleen crashgevoelig, maar ook uiterst moeizaam in de bediening. Niet iets om zonder begeleiding in een winkel neer te zetten in ieder geval, en dat is nu juist een van de sterke punten van CD-i.

Eén van de verrassingen van de afgelopen maanden op CD-i-gebied was de aankondiging van een serie van drie CD-i's met Monty Python. Nog groter was de verrassing toen bleek dat een Amsterdams bedrijf deze schijven geproduceerd had. CD-i Magazine nam een kijkje en sprak met de makers.

van een nieuw spel. In een grote stalen brandkast achter hem staat een paar meter videobanden.

CD-i Magazine: Is dit allemaal Monty Python?

Maarten: Dit is dus de droom van elke Python-fan: alles, maar dan ook alles van Monty Python op Beta-cam (professionele videobanden, red.). Alle afleveringen van de serie Monty Python's Flying Circus en alle films, zoals The Holy Grail, Life of Brian en The Meaning of Life. Wij hebben deze banden gebruikt voor onze CD-i's. Zelfs de Duitse afleveringen van Fliegender Zirkus, speciaal voor Duitse televisie gemaakt en nog niet eerder vertoond buiten Duitsland. Hier hebben we dan ook iets dat heel bijzonder is: alle dia's met de originele tekeningen van Terry Gilliam. Op basis daarvan hebben we het spel The Invasion from the Planet Skyron gemaakt.

Nederlandse fans maken Monty Python interactief

Oh dear, we're ba

In een oude synagoge in Amsterdam centrum is Daedalus CD-i Productions gehuisvest. Een klein bedrijfje waar directeur Maarten Hesselt van Dinter zelf open doet. Op de begane grond is een ruim kantoor met veel glas en staal. Muziek van Tom Waits en zacht gezoem van computers, televisies, CD-i-spelers en videoapparatuur vullen de ruimte. Er staan meer schermen dan er mensen aanwezig zijn. De gemiddelde leeftijd is ruim onder de dertig. Tussen de grote hoeveelheid schilderijen hangen kapotgeslagen squash rackets en staan dorstige planten. Boeken, tijdschriften en CD-i'tjes slingeren rond. Maartens rondleiding is kort maar krachtig. Er zijn drie ruimten, in slechts één daarvan wordt gewerkt, in een andere staat in grote glazen kasten Maartens uit de hand gelopen hobby, een van de grootste antieke blikken motorverzamelingen van Nederland. Op de lunchtafel in de derde ruimte staat een wonderlijk stalen object. Het blijkt de onlangs in Rotterdam gewonnen CD-i Award. Ontwerper Joost Hölscher werkt achter een onwaarschijnlijk groot computerscherm stug door aan het ontwerp

Julie kunnen de sketches nu wel dromen.

Het blijft leuk. Sommige sketches heb ik tientallen malen gezien en elke keer lig ik weer in een deuk. Joost barst soms spontaan in Bruce's Philosophers Song uit. Een van onze stagiaires, Joris van Tilburg, kent alle sketches uit zijn hoofd. We gaan hem binnenkort opgeven voor 'Wedden dat'.

Hoe ben je er toe gekomen om samen met Monty Python CD-i's te maken?

Vorig jaar hebben we een CD-i gemaakt in opdracht van de Europese Commissie. Daarna hebben we de grote gok genomen. We maakten een lijst van tien CD-i's die ons leuk leken om te maken, dus niet in opdracht maar zelf bedenken en uitvoeren. Op die lijst stond een aantal goede ideeën: een spel met Dr. Who in de hoofdrol; alles over Formule 1; voorbeschouwing WK voetbal '94; een gedegen natuurserie over biotopen en Monty Python natuurlijk. We schreven een marketing plan van 40 pagina's, en maakten een schets op een A3'tje. Daarna Monty Python, David

Attenborough van de natuurseries en de BBC in London opgebeld en langs gegaan. We gingen terug naar huis met ideeën voor zes CD-i's en besloten, ook geleid door onze eigen lol, Monty Python als eerste te maken. Eerst hadden we het idee voor een typisch Python-spel, later kwamen daar More Naughty Bits (best sketches) en Live without Python (karaoke) bij. Vorig jaar december hebben we een demo-schijfje gemaakt, de stoute schoenen aangetrokken en, nadat we Python hadden overtuigd van onze goede bedoelingen, we konden Simon Turner de baas van Philips Media in London te spreken krijgen. Hij vond het ter plekke een goed idee en zo zijn we verder gegaan.

Maarten Hesselt van Dinter: "Voor het medium CD-i is het belangrijk dat er internationaal aansprekende titels gemaakt worden"

Zou je het weer doen?

Nee, als we alle problemen van te voren hadden geweten, nooit. Een van de grotere problemen bijvoorbeeld was het verkrijgen van de rechten. Verspreid over de hele wereld waren 17 partijen die 'gecleared' moesten worden. Universal, Virgin, EMI, noem maar op, allemaal hadden ze of één van de films of dat ene liedje dat we per se wilden hebben. Het was een ontzettende klus om al die mensen op één lijn te krijgen. In het begin geloofden zelfs Monty Python en Philips niet dat het ons zou lukken. Uiteindelijk werkten ze allemaal mee met dit project. Ander voorbeeld: het materiaal was moeilijk te verzamelen, er waren geluidtapes zoek geraakt of door ouder-

films of dat ene liedje dat we per se wilden hebben. Het was een ontzettende klus om al die mensen op één lijn te

krijgen. In het begin geloofden zelfs Monty Python en Philips niet dat het ons zou lukken. Uiteindelijk werkten ze allemaal mee met dit project. Ander voorbeeld: het materiaal was moeilijk te verzamelen, er waren geluidtapes zoek geraakt of door ouder-

ck to that again

Waarom Philips London?

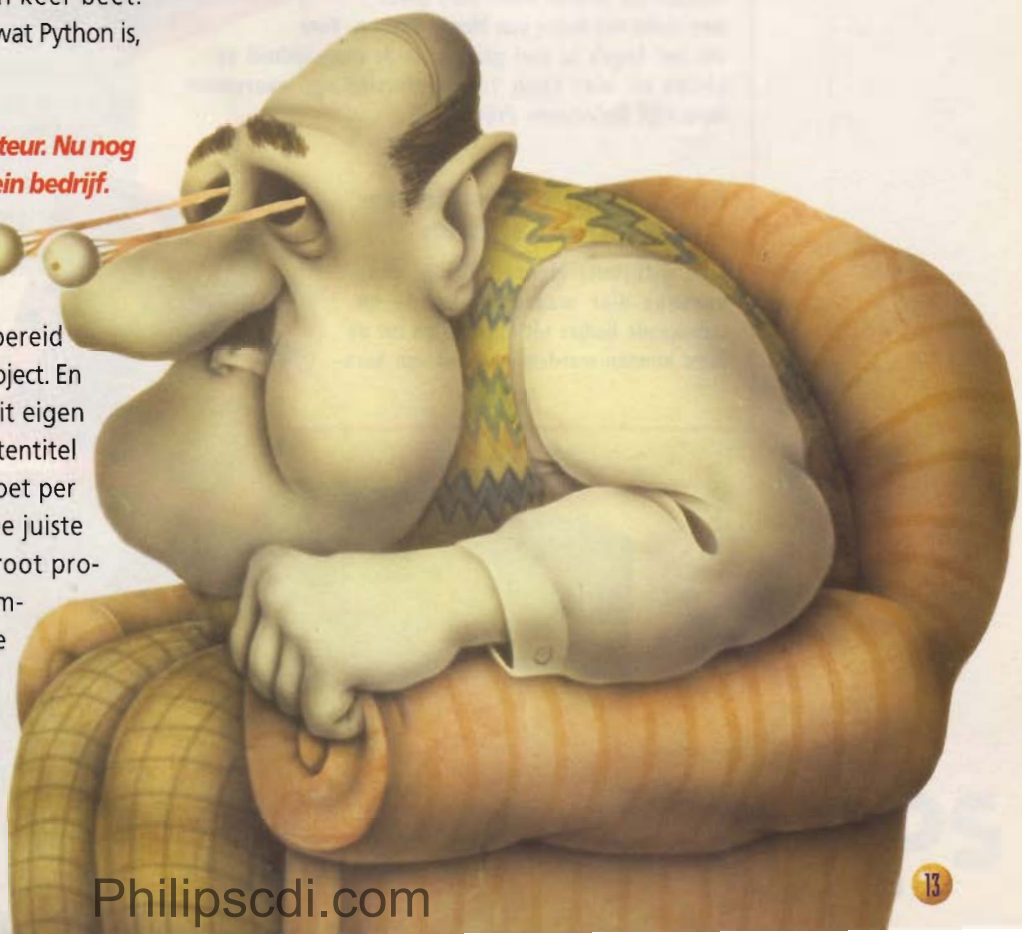
Ik heb distributeurs over de hele wereld afgebeld met ons plan. Virgin, Sony en Philips Nederland geloofden niet in Monty Python, of geloofden niet genoeg in ons. Goldstar vond het een fantastisch plan, maar zij begrepen weer niet precies wat Monty Python inhield. Bij Philips London hadden we in één keer beet. Engelsen hoef je ook niet uit te leggen wat Python is, het zit in hun cultuur, in de taal.

Je had toen de rechten en een distributeur. Nu nog de mensen en het geld. Je hebt een klein bedrijf.

Hoe ging dat met de financiering?

Na lang leuren langs banken, investeringsclubs en particulieren met veel geld was uiteindelijk de ABN/AMRO bereid ons te helpen met een lening voor dit project. En het grootste gedeelte is uiteindelijk uit eigen middelen gefinancierd. Een consumententitel op CD-i maken is een dure grap, je moet per titel denken aan minimaal een ton. De juiste mensen aantrekken was niet zo'n groot probleem, onder ontwerpers en programmeurs zijn vele fans en anders worden ze het vanzelf. Ondanks de grote tijdsdruk heeft het team een fantastische prestatie geleverd en is de sfeer zeer goed geweest, zelfs in die hete zomermaanden toen hier hard werd doorgewerkt.

dom half vergaan. Bijna al het beeld en geluid is opgepoetst voordat het op CD-i gezet werd. Voor de Karaoke -disc zijn de liedjes opnieuw ingespeeld en gemixed door de originele makers, Andre Jacquemin en John du Prey.

Maar wel voldoening gekregen?

Natuurlijk, als je dan eindelijk het schijfje in handen hebt, met een mooi hoesje eromheen... Er zijn een aantal aspecten waar ik trots op ben. More Naughty Bits is de eerste digitale video CD-i die een uitschakelbare ondertiteling in vier talen heeft. Het boekje is ook heel bijzonder geworden. De begin-animatie en het menu is zeer verrassend. Met de Karaoke-disc hebben we daarvoor een prijs gekregen. Dat is een mooie opsteker, daarvoor doe je het.

Wat zijn de nieuwe plannen van Daedalus?

Allereerst het spel The Invasion from the Planet Skyron afmaken. Dat zit nu in de test fase en omdat Terry Gilliam (de animator van Monty Python) nog met wat wijzigingen kwam, komt dat iets later uit. Verder zijn we, in samenwerking met Polygram bezig met een

interactieve versie van de Kama Soutra met mooie, stijlvolle videobeelden. En een multi-user behendigheidsspel waar Joost nu mee bezig is. Iets totaal nieuws, een soort tussenvorm tussen Jeu-de-boules en autoracen, als je je daar iets bij kan voorstellen.

Nauwelijks, maar ik ben benieuwd. Heb je nog een statement?

Het belangrijkste voor het medium CD-i is het produceren van internationale titels. Snel, goedkoop en met schwing. Dat geldt zeker voor een klein bedrijf. En je moet er zelf lol in hebben, dat is ook belangrijk.

Maarten excuseert zich. De jonge ondernemer heeft een afspraak met een relax-tank om de stress van de afgelopen maanden kwijt te raken.

25 jaar Monty Python

Speciaal voor deze gelegenheid is door Daedalus CD-i Productions, in nauwe samenwerking met Python (Monty) Ltd. in London, een set van drie CD-i's uitgebracht. Philips Interactive Media verzorgt de wereldwijde distributie.

De beste sketches van Monty Python op CD-i

More Naughty Bits, een unieke compilatie van sketches uit zowel de serie Flying Circus als uit de diverse films met als speciale attractie het nog niet eerder uitgegeven Duitstalige Das Bayerische Restaurant Stück. Deze CD-i geeft met recht het beste van Monty Python. Voor wie het Engels te snel gaat, er is de mogelijkheid te kiezen uit vier talen voor ondertiteling, waaronder natuurlijk Nederlands. Prijs f 59,95.

Speel John Cleese in de Dead Parrot sketch

Live with(out) Monty Python, een karaoke-disc waarop bekende en onbekende liedjes uit de serie en uit de films kunnen worden voorzien van kara-

oke-ondertiteling en, met een druk op de knop, de zangstem kan worden uitgezet en naar hartelust kan worden meegezongen. Voor degenen die nog verder willen gaan in het in de huid kruipen van de Python-leden, is er de karaoke-sketch-mogelijkheid. In The Argument Clinic en de fameuze Dead-Parrot-sketch kunnen de spelers (John Cleese en Michael Palin) ieder apart uitgezet worden, waarop onder in het beeld de tekst verschijnt. De bijzondere vormgeving leidde in oktober tot de toekenning van de CD-i Award 1994. Prijs f 59,95.

Win de Upperclass Twit of the Year Competition

Invasion From the Planet Skyron is een spel waarin de spelers in absurde situaties verzeild raken en de meest bizarre figuren uit de animaties van Terry Gilliam tegenkomen. Problemen en puzzels moeten worden opgelost. Als beloning worden scènes uit de Flying Circus op het scherm getoond. Een verrassend spel waarbij kennis van het Flying Circus niet noodzakelijk is, maar waarbij de vele fans aangename momenten van herkenning kunnen beleven. Aan deze CD-i wordt, samen met Python-ontwerper Terry Gilliam, de laatste hand gelegd. De schijf komt binnenkort uit.

**PHILIPS
INVENTS**

De Matchline 100 Hertz met Digital Scan

Philips vindt de Matchline 100 Hertz met Digital Scan uit. Een televisie met het meest rustige beeld dat u ooit

heeft gezien. Want door de 100 Hertz techniek wordt elk beeldje 100 keer per seconde op de buis geschreven in plaats van 50 maal zoals bij een gewone televisie. Het resultaat is een scherp beeld zonder trillingen. Met CrystalClear voegt Philips hier nog een nieuwe dimensie aan toe. Het trillingsvrije beeld wordt nog verder geperfectioneerd met een hoger contrast en een nog scherper beeld.

Dankzij dit rustige beeld dat staat als een dia kunt u zich voor de televisie totaal ontspannen, zonder uw ogen in te spannen. **MATCHLINE**

Zo wordt ontspannen tv kijken nog rustiger voor uw ogen.

**PHILIPS
INVENTS
FOR
YOU**

Philips Matchline:
Europese televisie van
het jaar '93-'94.

PHILIPS

Philipscdi.com

"And now for something completely different"

Monty Python jaar Engelse k wereld verove

Monty Python bestaat al jaren niet meer en toch zie je ze nog overal. Op 5 oktober 1969 werd de eerste aflevering van Monty Python's Flying Circus uitgezonden door de BBC. De makers waren een rumoerig zestal heren (Graham Chapman, John Cleese, Terry Gilliam, Eric Idle, Terry Jones, Michael Palin) dat elkaar uit het studentencabaret van Cambridge en Oxford kende.

Sketches

De groep kreeg van de BBC de mogelijkheid om geheel naar eigen inzicht televisie te maken. In telkens een klein halfuurtje, werd een nieuwe toon gezet op het gebied van absurde humor. Het was een instant succes en drie opeenvolgende jaren ging het team door met hun eigenzinnige sketches. Van 'Flying Circus' verschenen in totaal 45 afleveringen voor de BBC en enkele speciaal voor de Duitse televisie (geheel Duits gesproken!). De latere afleveringen zijn in het algemeen wat flauwer dan die van de eerste twee jaar. De VPRO heeft Flying Circus in de jaren zeventig uitgezonden en herhaalde de serie diverse malen. De groep maakte ondertussen veel ruzie en in het vierde jaar verliet John Cleese de groep om zelf door te gaan, om binnen een jaar zelf met Fawltly Towers een van de leukste series ooit te maken. Hij werd daarnaast een succesvol filmacteur onder andere in A Fish Called Wanda, die binnenkort een vervolg gaat krijgen wederom met Jamie Lee Curtis, Kevin Kline, en ex-Python Michael Palin. Daarnaast werd Cleese een regelrechte duizendpoot in het schrijven van en acteren in een serie trainingsfilms. En wie herinnert zich niet de "Do you use Giroblauw? Say yes or I'll break your arm!" reclames.

De films

Voor de vier films kwam de groep weer bij elkaar onder de naam Monty Python en ook in die films

Sybrand Frietema de Vries

25 umordie de rde.

zijn de leukste sketches ooit verschenen. Voor de volledigheid de titels: 'The Holy Grail', waarin de Koning-Arthur-legende op de hak genomen wordt; 'Life of Brian', het verhaal van de buurjongen van Jezus; 'Live at the Hollywood Bowl', de registratie van een live-optreden in Amerika, en 'The Meaning of Life', een groots opgezet verhaal in episoden waarin de betekenis van het leven geprobeerd wordt te achterhalen.

Na Monty Python

Na het vertrek van Cleese lieten de andere Python-leden zich niet onbetuigd. Alleen en in verschillende subgroepjes gingen ze door: Terry Gilliam regisseerde en produceerde een respectabel aantal films (onder andere Brasil, Baron von Münchhausen) waarin hijzelf en soms ook andere Python-leden meespeelden. Terry Jones won prijzen met zijn kinderboeken en Michael Palin is de Engelstalige tegenpool van onze eigen Boudewijn Büch met zijn BBC-reisprogramma's (Pole to Pole). De hoofdrolspeler in Life of Brian en The Holy Grail, Graham Chapman, overleed 5 jaar geleden, precies op de

dag dat het 20-jarig jubileumfeest gehouden zou worden. Daarom hebben de leden afgelopen oktober niets feestelijks georganiseerd bij het 25-jarig jubileum. Wel was er een soort instuif georganiseerd waar ze lichtelijk verbaasd rondliepen en zich lieten uitleggen wat voor agenda's, boeken, kalenders en, natuurlijk, CD-i's er de afgelopen jaren waren uitgebracht. Voor de makers is Monty Python voltooid verleden tijd, maar voor de vele fans is het nog dagelijks een feest om naar te kijken en mee te spelen.

Ander materiaal

Diverse boeken zijn verschenen over Monty Python. Just the Words is een dikke pil met de woordelijke weergave van alle 45 afleveringen Flying Circus. Ook van de films zijn fotoboeken verschenen met de complete teksten. Verder is een Amerikaanse fan, Kim "Howard" Johnson, bezig een rij boeken te publiceren met allerlei wetenswaardigheden over Monty Python. Sommige van deze boeken worden verramsjt, andere zijn vrij prijzig. Er zijn in de wereld een groot aantal Python-fanclubs. Een van de leukste om lid van te zijn is de nieuwsgroep op Internet alt.fan.monty-python. Daarvoor moet je wel aangesloten zijn op Internet.

Haaien nemen bezit van je scherm

SHARK ALERT!

Er is maar één reden waarom ik nog steeds geen zwemdiploma heb, en dat is mijn supergrote angst om ergens tegenaan te zwemmen, waarvan ik de betekenis niet weet. Het zou een haai kunnen zijn. Mijn angst voor deze dieren is al van jongs af aan diep geworteld.

Natuurlijk zijn de verschillende media niet bevorderlijk geweest voor het oplossen van dit trauma; getuige Spielberg's "Jaws" en andere onderwaterfilms. Kennis over het onderwerp helpt wel. Ik ben daarom blij met "Shark Alert", een complete CD-i met alle informatie over deze Koningen der Zeven Zeeën.

Rom Helweg

Wanneer je in het hoofdscherm kijkt, lijkt het alsof er niet zoveel verschillende onderwerpen aan bod komen, maar niets is minder waar. Telkens wanneer je in een menu terecht komt, blijkt dat weer vol te zitten met allerlei submenu's. Ook wanneer je net een stuk documentaire hebt gezien, kom je terecht in een keuzemenu met meer gespecificeerde informatie. Laten we eens kijken.

We bevinden ons in een science fiction achtige cockpit van een onderzeeër. Op ons dashboard zijn verschillende gedeelten aangegeven waarop we kunnen klikken om zodoende onze eerste lessen in haaikunde te krijgen.

Wat is een haai?

In het menu 'What Is A Shark' krijgen we de eerste meestomvattende zin direct voor onze kiezen. Haaien zijn altijd een mysterie geweest voor mensen. Omdat we niet wisten hoe we ze

moesten noemen, hebben we ze genoemd naar waar ze ons het meest aan doen denken. De Hamerhaai, de Tijgerhaai, maar ook de Verpleegsterhaai en de Zijdehaai, er zijn wel 280 verschillende soorten te bekennen in 450 verschillende vormen en kleuren.

Haaien onderscheiden zich van andere vissen door hun manier van eten, voortplanten en de vorm van hun skelet.

In het submenu vinden we een aantal mogelijkheden voor wie alles wil weten over het ontstaan van de gevarieerde soorten. Tevens kun je hier kiezen voor een korte biografie over de meest populaire soorten, zoals de Witte Haai en de Stierehaai; maar ook de onbekende

soorten staan erin vermeld. Wist je bijvoorbeeld, dat de Walvishaai een tien meter lang gevaarte is? Ikzelf zou het dier nog niet eens durven bekijken van achter een meter dik glas, hoewel de reus absoluut niet in mij geïnteresseerd zal zijn; de walvishaai is een planktoneter.

Het gevaar

We komen aan bij het onderwerp dat vele horror-fans het meest aan zal spreken: Shark Attacks. Het begint al prettig: 'Sommige beelden kunnen ongeschikt zijn voor bepaalde kijkers.' Misschien moet ik mezelf daar ook toe rekenen. Wat ik te zien krijg, valt best mee.

Wanneer een haai bloed ruikt of teveel beweging in het water ziet, zal hij aanvallen. Toch is het niet waarschijnlijk, dat de dieren gewoon een mens aanvallen. Haaien zijn meestal op zoek naar prooien die ze in één keer kunnen verzwelgen. Daarom komt het over het algemeen meer voor dat mensen ernstig verwond worden door een haai, dan dat ze worden gedood of geheel worden opgegeten.

In dit gedeelte staat gelukkig ook hoe je een aanval van haaien kunt voorkomen. Zolang je zoveel mogelijk in de buurt blijft zwemmen van anderen, nooit het water in gaat met een bloedend wondje of iets van die strekking en, zodra er een haai is gesignaleerd, niet in paniek raakt, heb je niet veel te vrezen. Een haai is eigenlijk ook een beetje een laf dier. Hij merkt direct wanneer de prooi hulpeloos of zwak is en zal slechts een enkeling aanvallen.

De kracht van een haai mag in geen geval worden onderschat. Alleen al een aanvaring met de bikkelharde neus van een Witte Haai zou fataal kunnen zijn en de kaken van het dier hebben genoeg kracht om een stang van een centimeter staal met gemak door te bijten.

Uitsterving

Onze ingeboezemde angst voor deze diersoort heeft geleid tot een aantal excessen. Wij zijn inmiddels de belangrijkste en gevaarlijkste vijand van de haai geworden. Veel van de haaiesoorten zijn met uitsterven bedreigd. 'Laat ze maar sterven,' zul je zeggen, 'kunnen we eindelijk weer veilig zwemmen!' Te weinig mensen beseffen wat voor ecologische functie haaien hebben. Hierover staat alles in het menu 'The Food Chain'.

Wanneer de haaien uit zouden sterven, zou de groep grote vissen, die als prooi dient voor de haaien, blijven groeien omdat ze niet meer in balans wordt gehouden. Zij zouden de kleinere groepen uitroeien, totdat er niets meer over is. En uiteindelijk zouden de grote vissen zelfs uitsterven, omdat er dan geen prooi meer voor ze is. Dit zou ten slotte resulteren in het uitsterven van het plankton, dat de belangrijkste leverancier is van de voor ons vitale zuurstof.

Gebruik en misbruik

Toch lijkt het alsof de mens zich niet bewust is van dit uiteindelijke gevaar. Haaien worden voor talloze doeleinden gebruikt en misbruikt. Voor de farmaceutische industrie schijnt de haai een object te zijn met velerlei mogelijk-

heden om geneesmiddelen te ontwikkelen, denk maar aan de levertraan. Ook zijn er onderzoeken gaande of haaien een bijdrage kunnen leveren aan ons gevecht tegen kanker.

De levensmiddelen-industrie maakt gebruik van haaien op een minder vriendelijke manier; de haaivinnesoep is een delicatessen in het Verre Oosten. Het is natuurlijk nogal wreed om haaien te ontdoen van

hun vinnen en ze dan weer los te laten. Toch gebeurt dit dagelijks. Er zijn zelfs gevallen bekend van haaien die hun verwondingen overleefden vanwege hun ijzersterke gestel, maar die vervolgens hulpeloos rond dobberen in de oceaan. Zelfs de marine maakt gebruik van haaien en je kunt wel raden op wat voor manier dat gebeurt. Op de CD-i staan al deze verhalen helemaal beschreven.

Haaien en mensen

In het menu 'Humans & Sharks' beginnen we met het verhaal van iemand die buitensporig rijk is geworden, dank zij het bestaan van deze diersoort en de menselijke angst hiervoor. Toen Peter Benchley begon aan zijn boek "Jaws" werd hij slechts gedreven door zijn fascinatie voor de haaien. Na Moby Dick waren er nauwelijks boeken geschreven met vissen in de hoofdrol. Hij kon nooit het succes vermoeden wat zijn geesteskind teweegbracht. De film die Steven Spielberg naar aanleiding van het boek maakte had zo mogelijk een nog groter succes. Nog steeds staat Spielberg's Jaws-cyclus bovenaan de lijst van horror-achtige thrillerliefhebbers.

In dit menu staan nog een aantal verhalen van ervaringen die mensen hebben met haaien. Goede ervaringen, zoals de man die zijn levenswerk ervan heeft gemaakt om haaien te filmen en te fotograferen in hun eigen omgeving; de zee. Hij vertelt aan de hand van prachtige foto's hoe hij in staat is geweest om zonder gevaar deze dieren van dichtbij te bekijken.

Quiz

Nadat we dus uren hebben kunnen kijken en luisteren naar de meest uitgebreide informatie over haaien, zitten we opgescheept met een enorme berg kennis. Om nou eens te kijken of we er werkelijk iets van hebben opgestoken, heeft Shark Alert ook nog een interactieve Quiz ingebouwd. Onze Quizmaster is een vrolijk uitziend tekenfilm-haaitje dat aan de hand van allerlei cartoons de meest uiteenlopende vragen stelt over zijn familie. Op een typisch Amerikaanse manier word je beloond met een applaus, iedere keer als je een vraag juist hebt beantwoord. De CD-i is volledig Engelstalig. Voor sommigen onder

ons zou dat een probleem kunnen opleveren, vooral wanneer het gaat over namen en termen. Die Engelstaligheid zorgt voor een soort van selectie van de kijkers, hoewel ik er verbaasd van sta hoe goed kinderen tot tien jaar al Engels begrijpen.

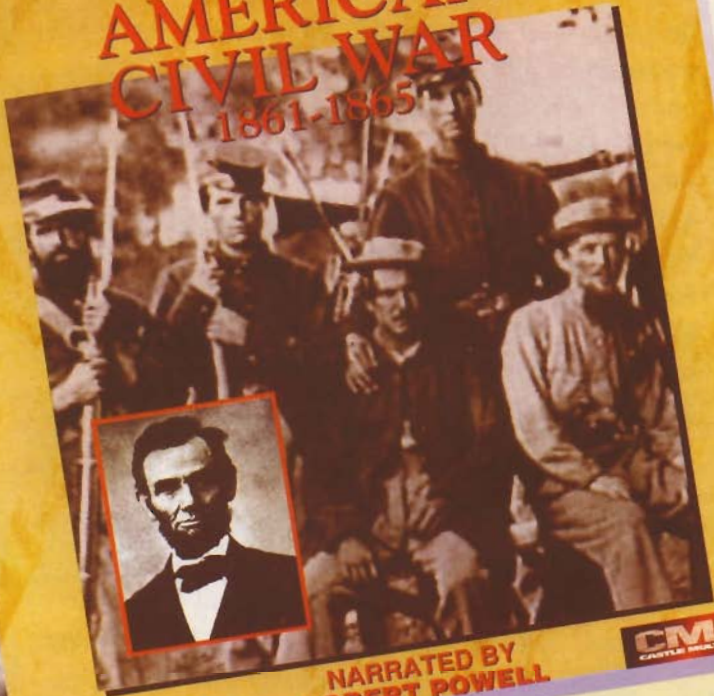
Onderzoeken hebben uitgewezen, dat natuurfilms razend populair zijn op de televisie. Shark Alert geeft je de mogelijkheid om je eigen onderzoek in te stellen naar de machtige, gevaarlijke, maar ook zwaar bedreigde wereld van de haai.

(f 79,95/Befr 1.499)

DOCUMENTAIRES

THE AMERICAN CIVIL WAR 1861-1865

VIDEOCD

NARRATED BY
ROBERT POWELL

CMV
CASTLE MOUNT VIDEO

The American Civil War

Je komt er misschien niet zo een, twee, drie op, maar de Amerikaanse burgeroorlog is niet alleen een interne twist van importantie geweest met verstreckende gevolgen, het waren ook vier jaren die in retrospectief bijzonder boeiend zijn. Beide facetten komen uitstekend tot hun recht in de achtenveertig minuten durende documentaire The American Civil War.

Dat gebeurt niet alleen aan de hand van tekeningen, foto's en heel vroege filmbeelden, maar ook door middel van nagespeelde gebeurtenissen, waarin vaak veel figuranten voorkomen die gekleed zijn volgens de toen geldende mode. Ook verschillende personages die een al dan niet belangrijke rol hebben gespeeld, worden op deze manier ten tonele gevoerd. En zo blijft het programma een boeiende weergave van een onvergetelijke, maar ook bijzonder wrede en bloedige strijd. Een strijd die meer Amerikanen het leven kostte dan de twee wereldoorlogen en de oorlogen in Korea en Vietnam tezamen!

Alle grote namen en plaatsen komen aan bod: Lee, Grant, Pickett, Sherman, natuurlijk de vlak voor de oorlog verkozen en aan het slot ervan vermoorde president Abraham Lincoln,

Gettysburg, Shiloh, Bull Run, Fort Sumter etc.

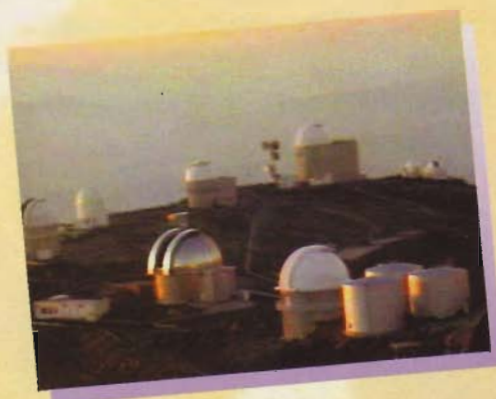
De verschillende belangrijke slagen worden in enkele hoofdstukken nauwgezet gereconstrueerd, maar ook wordt ingegaan op de strategieën van de strijdende partijen. Daarbij is er eveneens aandacht voor de grote bewondering die de Amerikanen koesterden voor de strijdwijze van Napoleon, die een halve eeuw eerder zijn Waterloo had gevonden.

Tevens wordt uit de doeken gedaan dat de in die periode grote vormen aannemende immigratie, leidde tot onderling niet loepzuiver op elkaar afgestemde troepen. Zo trokken er Duitse, Italiaanse, Ierse en zelfs Schotse regimenten over de slagvelden. En die hadden nog maar weinig besef van het vechten voor 'de Amerikaanse zaak'.

De oorlog tussen het Zuiden en het Noorden, met als key-issue de door Lincoln voorgestane afschaffing van de slavernij, begon op 12 april 1861 met het bombardement van Fort Sumter. De eerste grote slachtpartij vond plaats in juli van dat jaar bij Bull

Run en op 9 april 1865 werd de oorlog feitelijk beëindigd toen generaal Lee de overgave van Noord-Virginia accepteerde. Een week later werd Abraham Lincoln vermoord.

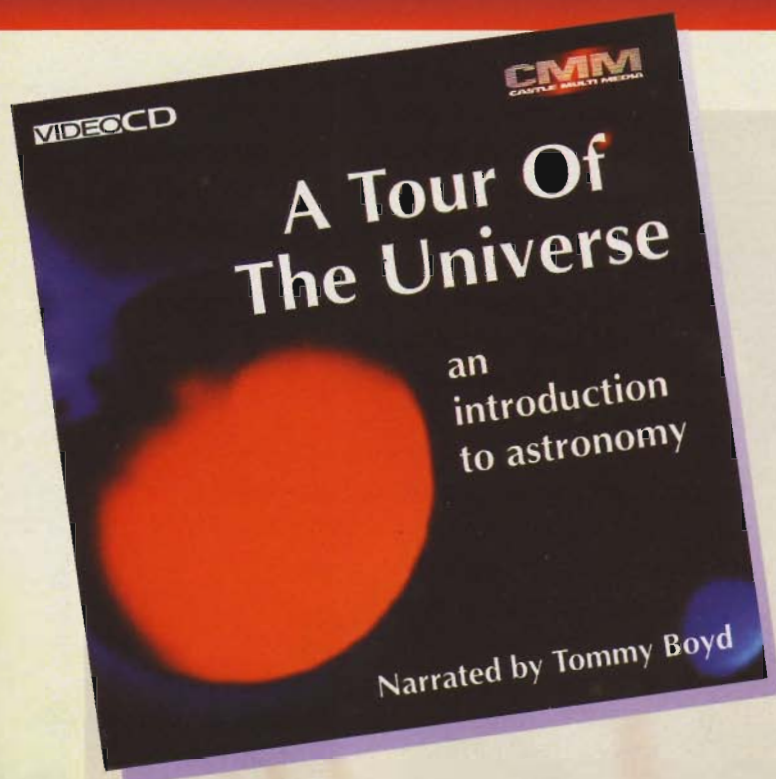
Een goed gemaakte documentaire, waarin je door de onderverdeling in tien, via het menu op te roepen, hoofdstukken gemakkelijk nog eens een specifiek onderdeel kunt opzoeken.

A Tour Of The Universe

Een introductie in de sterrenkunde die ongeveer een uur duurt en aan de hand van verbijsterende foto's, films en computereanimaties een indringend beeld schetst van het mysterieuze universum. Daarbij reikt het oog in dit programma verder dan alleen ons eigen zonnestelsel. Waanzinnig ver afgelegen

DOCUMENTAIRES

sterren en melkwegstelsels worden ons voorgetoverd aan de hand van foto's die gemaakt zijn door de grootste telescoop-antennes ter wereld.

Maar er is ook ruimte voor speculatie: aan de hand van fraaie animaties wordt een beeld gegeven van wat de befaamde Voyager of soortgelijke kunstmatige onderzoekssatellieten wellicht over enkele tientallen jaren te zien zullen krijgen, als zij door de uithoeken van het universum suizen. Zo komen ook Alpha Centauri en het Andromeda-stelsel, dat zo'n slordige twee miljoen lichtjaren van ons verwijderd is, in beeld.

Al die ruimte-impressies gaan -zeer gepast- vergezeld van etherische achtergrondmuziek met duidelijke Mike Oldfield invloeden.

One Small Step

Het begon allemaal in 1961 toen de Sovjet Unie Yuri Gagarin als eerste mens de ruimte in stuurde. Of begon het al in 1957 toen de Russen de onbemande Sputnik I lanceerde, en een maand later Sputnik II met een hondje aan boord? Nee, eigenlijk begonnen de Chinezen al in de twaalfde eeuw aan de verovering van

de ruimte, maar echt bijzonder indrukwekkend werden die pogingen van het menselijke ras pas, toen men zich ging opmaken om naar de maan te reizen. Eerst vergaapte de wereld zich in 1965 nog aan de eerste ruimtewandelingen van de Rus Leorov en de Amerikaan White, maar op 20 juli 1969 werd het ultieme doel bereikt: Neil Armstrong zette als eerste mens voet op de bodem van de maan: 'One Small step For man, One giant leap For mankind' was gezet.

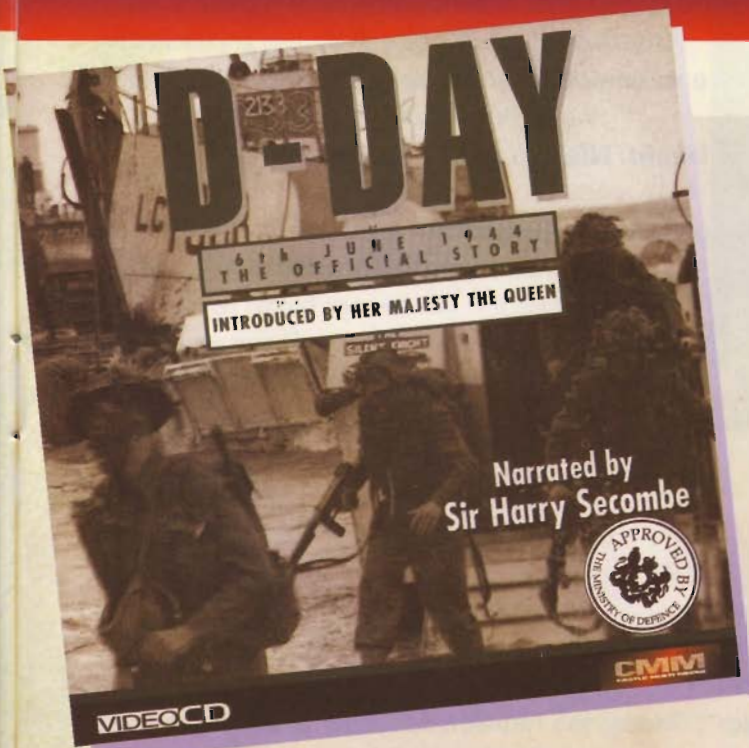
Een boeiend verslag van de manier waarop dit historische succes uiteindelijk tot stand is gekomen, is te vinden op de dubbele Video CD One Small Step. In ongeveer anderhalf uur wordt aan de hand van nog altijd verbluffende beelden het verhaal verteld van de moderne ruimtevaart. En dat verhaal begint en eindigt natuurlijk bij de geleerde Werner Von Braun. In het begin van het programma vertelt hij, ergens aan het eind van de jaren vijftig (in zwart-wit dus), aan een verbijsterd gehoor van politici en we-

tenschappers wat zijn visie is op de 'conquering of space'. Het is de eerste keer dat hij het principe van de drietrapsraket publiekelijk presenteert. Daarna ontrolt zich in de documentaire de lange aanloop naar de reis naar de maan. De Sputniks komen aan bod en in beeld en de Vanguard's, Gemini's, Explorers, Mercury's en Apollo's volgen elkaar op in het ambitieuze Amerikaanse ruimteprogramma. We zien president Eisenhower na het succes van de

DOCUMENTAIRES

Explorer I NASA oprichten, maar we zijn ook getuige van de mislukkingen en ongelukken die zich in de loop der jaren voltrokken.

Maar na historische vluchten met onder anderen John Glenn en Virgil Grissom is daar uiteindelijk het hoogtepunt: de 'lunar module' The Eagle landt op de maan. Er is door de programmamakers een mooi dramatisch muziekje onder die beelden gezet, maar een feit blijft dat deze landing nog steeds goed is voor een enerverende kijkbelevens. Prachtig dat dit nu ook is vastgelegd op de kwaliteit die Video CD levert.

D-DAY

Het is dit jaar precies vijftig jaar geleden dat de Geallieerde strijdkrachten hun opwachting maakten op de stranden van Normandië. Deze operatie, genaamd Overlord, was toen al de grootste gecombineerde militaire operatie in de geschiedenis. D-Day, oftewel Dolle Dinsdag staat nog steeds bekend als het begin van het einde van de Tweede Wereldoorlog. Voor iedereen die alles over deze unieke gebeurtenis wil weten, is er een CD-i uitgekomen: D-Day, The Official Story. Het komt mij altijd een beetje onwaarschijnlijk voor. Het is in het heetst van de strijd, overal om me heen liggen de stoffelijke overschotten van zowel de vijand als mijn eigen kameraden. Ik pak mijn camera, stel zo goed en zo kwaad als dat mogelijk is in op het slagveld, en laat de film lopen, in de hoop dat de kogels me niet raken. Vlak voor me zie ik een

dappere geraakt worden. 'Blijven draaien', denk ik nog, maar er komt niemand om hem te helpen....

Toch zijn er legio mensen -professionals en amateurs- die tijdens het woeden van de strijd een deel van de gebeurtenissen op celluloid vastleggen. Al dit materiaal is verzameld op plaatsen als oorlogsmusea, archieven van Ministeries van defensie, maar ook bij particulieren.

Het Engelse Ministerie van Defensie heeft in samenwerking met de Royal Military Academy van Sandhurst een compilatie van het belangrijkste beeldmateriaal gemaakt en het Engelse Castle Communications heeft het op CD-i gezet. Het unieke aan dit geheel spreekt natuurlijk voor zich. Op je eigen manier door beeldmateriaal bladeren met alle voordelen van digitaal full-motion beeld en geluid. Jammer is wel, dat de kwaliteit van het beeldmateriaal te wensen over laat.

Naast de documentaires over de voorbereiding, de planning en de uitvoering van D-Day is er ook een gedeelte van de CD-i besteed aan de kleinere en veel minder bekende operatie Bolero, die jammerlijk mislukte, maar zonder welke de echte operatie D-Day nooit zou zijn gelukt.

D-Day, The Official Story, is een document van onschatbare waarde. Dat realiseerden de makers zich ook, toen zij vernamen dat Hare Majesteit Queen Elisabeth zich bereid heeft verklaard een introductie op deze CD-i te geven. Zij zegt hierin onder meer dat een beter inzicht in de gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog de kans op een herhaling van deze ramp aanzienlijk verkleint. D-Day heeft ervoor gezorgd dat Europa in vrijheid leeft, en dat dank zij een Half Miljoen manschappen, die hun leven hebben gewaagd.

Toen in 1991 de CD-i speler gelanceerd werd, dacht Philips dat er ook voor informatieve titels grote belangstelling zou zijn. Vanuit die achtergrond lanceerde men drie klassieke muziek CD-i's die opgezet zijn als muziekencyclopedie in geluid en beeld. Niet zo gelikt als de CD-i's van nu, geen Digital Video, maar toch .... ze zijn goed!

Rob Smit

Philips' eerste klassieke muziek CD-i's

Muziek uit de C

Classical Jukebox', 'Mozart: een muzikale biografie' en 'Pavarotti: O sole mio', ze staan in de winkel soms wat zielig weggedrukt achter de steeds verder oprukkende CD-i games en digital video titels. Toch zijn het interessante CD-i's, zeker voor de muziekliefhebber. Aan de samenstelling is veel zorg besteed, zowel aan de inhoud als aan de presentatie, en behalve muziek bevatten ze (in tekst, beeld en gesproken woord) informatie over de relevante componisten en hun muziek, de uitvoerenden en de belangrijkste maatschappelijke gebeurtenissen uit het betreffende tijdperk.

Classical Jukebox

Deze CD-i is gemaakt in samenwerking met London Records, en bevat een overzicht van de populairste componisten en muziekstukken uit de geschiedenis van de klassieke muziek. Onvermijdelijk zijn er dan

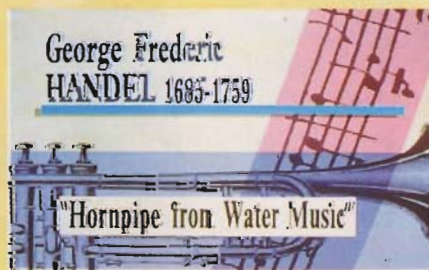
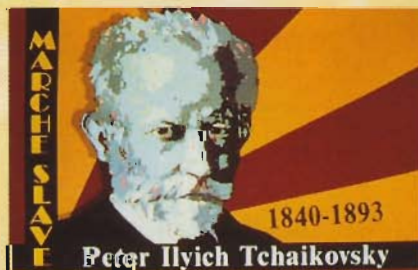
Pavane van Fauré en de Symfonie van de Nieuwe Wereld van Dvorak.

Als de CD-i begint zie je een toneelgordijn dat geopend wordt, waarna er een authentieke achttiende-eeuwse jukebox te voorschijn komt. Hierop zijn de gebruikelijke CD-functies aanwezig als Speel, Pauze, Stop, Volgende nummer, Vorige nummer en Shuffle, plus een helpfunctie en de mogelijkheid om naar eigen inzicht een play-list samen te stellen of achtergrondinformatie op te vragen.

Sappige achtergrondinformatie

Die achtergrondinformatie bevat tekst over leven en werk van de componist en de tijd waarin hij leefde, en beeld dat bestaat uit pagina's muziekhandschrift, gravures van instrumenten, schilderijen van muziekgezelschappen en portretten van componisten en staatslieden. De buitenmuzikale informatie is daarbij sappiger dan de muzikale, maar ja, zo is het vaak bij de groten der aarde. Vivaldi bijvoorbeeld was een ijdelruit, smeed met geld en zat voortdurend achter de vrouwen aan. Op zijn vijfentwintigste besloot hij plotseling om priester te worden, maar gaf die roeping al na een jaar weer op voor een functie als muziekleraar bij ... een meisjesweeshuis!

De muziek wordt gespeeld door bekende klassieke orkesten en solisten als de Academy of St. Martyn in the Fields o.l.v. Neville Marriner, Radu Lupu op piano, het Nederlands Radio Philharmonisch Orkest o.l.v. Jean Fournet, het Weens Philharmonisch

ook fragmenten aanwezig uit o.a. Watermuziek van Händel, de Vier Jaargetijden van Vivaldi, de 40e Symfonie van Mozart, de Blauwe Donau van Strauss, de Schilderijtentoonstelling van Mo

Orkest o.l.v. Herbert von Karajan en het Los Angeles Philharmonic Orchestra o.l.v. Zubin Mehta.

Classical Jukebox is uitstekend geschikt als een eerste kennismaking met de klassieke muziek en zou zelfs gebruikt kunnen worden voor muziekonderwijs - al moet je dan wel de Engelse taal machtig zijn.

Mozart: een muzikale biografie

In 1991 herdacht Philips het feit dat Wolfgang Amadeus Mozart tweehonderd jaar geleden overleden was met een project van een nog niet eerder gerealiseerde omvang: The Complete Mozart Edition. Deze uitgave bestaat uit niet minder dan 180 CD's en bevat

ertijd

opnamen van alle muziek die Mozart ooit heeft gecomponeerd, van zijn eerste compositie op zesjarige leeftijd tot het mysterieuze Requiem dat, onafgemaakt, zijn laatste is geworden. De CD-i Mozart: een muzikale biografie is zowel een interactieve leidraad door deze monsterproduktie als een informatieve schijf over leven en werk van Mozart. Hij bevat een representatieve muziekkeuze (die overigens ook op een gewone audio CD-speler af te spelen is) plus, net als bij Classical Jukebox, een schat aan achtergrondinformatie. Er zijn twee menubalken, één voor de standaardfuncties die je op iedere audio CD-speler aantreft, en één voor het interactieve gedeelte. Die laatste activeert een overzicht van de muzikale selecties op de CD-i, verwijzingen naar hun plaats in de Complete Mozart Edition, een lijst van uitvoerende orkesten, solisten en dirigenten, achtergrondinformatie over de muzikale activiteiten van deze liederen, een overzicht van de Complete Mozart Edition zelf, een

muzikaal kennisspel en een Mozart-biografie. Die biografie is Nederlands gesproken, met aanvullingen in de vorm van teksten en afbeeldingen over het kleurrijke leven van de

componist. Mozart kon net zomin als Vivaldi met geld omgaan; door het steeds maar op tournee zijn begreep hij niets van het werkelijke leven. Een rasechte popster dus . . .

Pavarotti: O sole mio

Ik weet het. Eindelijk weet ik het! Ik fluit het als ik in een goede bui ben en ik zing het in imitatie-Italiaans als ik onder de douche sta, maar nu weet ik waar het over gaat! Ik heb het natuurlijk over het wereldberoemde lied O sole mio, dat door toedoen van Pavarotti nog beroemder is geworden dan het al was, en op zijn beurt Pavarotti nog beroemder gemaakt heeft dan hij al was: "Wanneer na een storm de zon doorbreekt en de hemel weer blauw wordt, geeft dat een feestelijk gevoel. Maar veel helderder zonnestralen bereiken mij vanaf jouw allerliefste gezicht, het zonnetje dat mij echt verwarmt. Als de schemering valt en de zon ondergaat word ik echter door droefheid bevangen en draal ik dromend onder je raam."

Luciano Pavarotti kwam voor het eerst onder de aandacht van het grote publiek in 1964, tijdens een onaangekondigd optreden in de populaire Engelse show Saturday Night at the Palladium, en in de decennia die volgden is ook zijn zonnetje steeds helderder gaan schijnen. Dit wordt uitvoerig gedocumenteerd in de hier besproken CD-i, die naast een verzameling bekende Napolitaanse liederen niet alleen een uitvoerige biografie en discografie bevat, maar ook de liedteksten in het Italiaans en Engels. Een aantrekkelijk aspect is dat Pavarotti zelf aan het woord komt, en in zijn unieke interpretatie van de Engelse taal vertelt over de grote tenoren vóór hem, zijn passie voor het Napolitaanse lied, hoe hij zijn stem op peil houdt en hoe hij een nieuwe rol voorbereidt. Hij verklapt ook nog hoe het kan dat die rare witte zakdoek zo belangrijk voor hem geworden is 'dat hij liever naakt maar met zakdoek zou uitgaan dan zonder zakdoek maar in smoking'.

(Classical Jukebox f 49,95 / Befr 899)

(Mozart f 49,95 / Befr 1.199)

(Pavarotti f 49,95 / Befr 1.199)

Sexleven open en bloot in beeld

Loving For A Lifetime

Sex onderga je niet passief. Als het goed is ben je er behoorlijk actief mee. De serie 'Sex, je lust en je leven' was al verkrijgbaar op vijf videobanden. Via de dubbel CD-i Loving For A Lifetime kun je er nu ook interactief mee aan de slag.

Enkele jaren geleden deed de vijfdelige videoserie 'Sex, je lust en je leven' nogal wat stof opwaaien. Dat kwam door de gedurfde aanpak van iets wat eigenlijk heel normaal onder de noemer 'voorlichting' kan worden gebracht. Inmiddels is de serie ook in veel andere landen uitgebracht. Nieuw is dat dit in Nederland ontwikkelde programma nu op CD-i is gezet. De tweedelige opzet die het programma al had, is gehandhaafd. De sexuologen Jelto Drent (van de NVSH) en de niet in het minst door deze videoserie beroemd geworden Goedele Liekens geven, keurig op stoeltjes gezeten, uitleg over de vele facetten die aan de seksuele beleving van de mens kleven. Waardoor de serie echter spraakmakend is geworden, is de manier waarop het besprokene in beeld wordt gebracht. Aanschouwelijk onderwijs heet dat.

Expliciete beelden

Een paar geliefden demonstreert zonder enige schroom of terughoudendheid wat er zoal aan fysieke en technische zaken komt kijken bij het bedrijven van de liefde. Hierdoor bevat het programma een veelheid aan expliciete beelden. Niet echt geschikt voor al te jeugdige kijkers dus. Wel is het met zoveel smaak gedaan dat het op geen enkel moment schokkend is. Om toch te voorkomen dat de CD-i bekeken wordt door personen die aan het onderwerp eigenlijk niet toe zijn, moet er een speciale toegangscode worden ingetikt, voordat het programma gestart kan worden.

Het is eigenlijk niet meer dan logisch dat dit programma bewerkt is voor CD-i. Beter nog dan bij de videobanden namelijk kun je nu gericht onderwerpen opzoeken. Alles is samengebond op twee schijfjes en met grote snelheid kun je van het ene onderwerp naar het andere overschakelen. Wil je de technische zaken nog eens goed bekijken, dan biedt de menubalk daartoe alle mogelijkheden. En hetzelfde geldt natuurlijk voor de toelichtingen van de sexuologen.

Wat voor zaken er zoal aan de orde komen? De erectie bijvoorbeeld, hoe die gestimuleerd en gehandhaafd kan worden en wat voor problemen mannen ermee kunnen hebben om er überhaupt een te krijgen. En het vrouwelijk orgasme in alle facetten. Bij beide onderwerpen hoort ook een nauwgezet kijkje op de geslachtsorganen van man en vrouw. Eveneens massage en orale sex worden uitvoerig behandeld en in beeld gebracht.

Menu-snuffjes

Er zijn enkele aardigheidjes in het menu-systeem aangebracht die het 'zappen' door het programma vereenvoudigen. Met de optie 'Topics' bijvoorbeeld roep je een overzichts-scherm op van alle onderwerpen die op dat moment worden behandeld. Met behulp van de cursor kan direct een ander topic worden aangeklikt. Het is echter ook mogelijk om vanuit dit overzicht het draaiende onderwerp te hervatten op de plek waarop werd onderbroken.

Een index-scherm geeft een overzicht van alle topics die op de betreffende schijf te vinden zijn. Van al die onderwerpen kan een samenvatting worden opgevraagd.

Onderbreek je het programma terwijl je midden in een digital video gedeelte zit, dan geven twee in beeld schuivende balken aan waar je in het programma zit. Direct daarna verschijnt de menubalk onder in het beeld. Via die balk kan onder meer een volgende scène of beeldwisseling worden opgeroepen (skip forward) of juist een voorgaande (skip back). Via de optie 'Info' wordt een samenvatting gegeven van het onderwerp dat op dat moment wordt behandeld.

Allemaal technische snuffjes die uiteindelijk een beter sexleven kunnen bevorderen. Loving For A Lifetime geeft niet alleen voorlichting over problemen die zich daarbij kunnen voordoen, maar geeft ook nog ideeën om de eventueel ingetreden sleur te verbreken en de seksuele relatie op een hoger plan te brengen. Een heel interessante CD-i dus.

Giants of Jazz

*Een stuk jazzgeschiedenis
in muziek, woord en beeld*

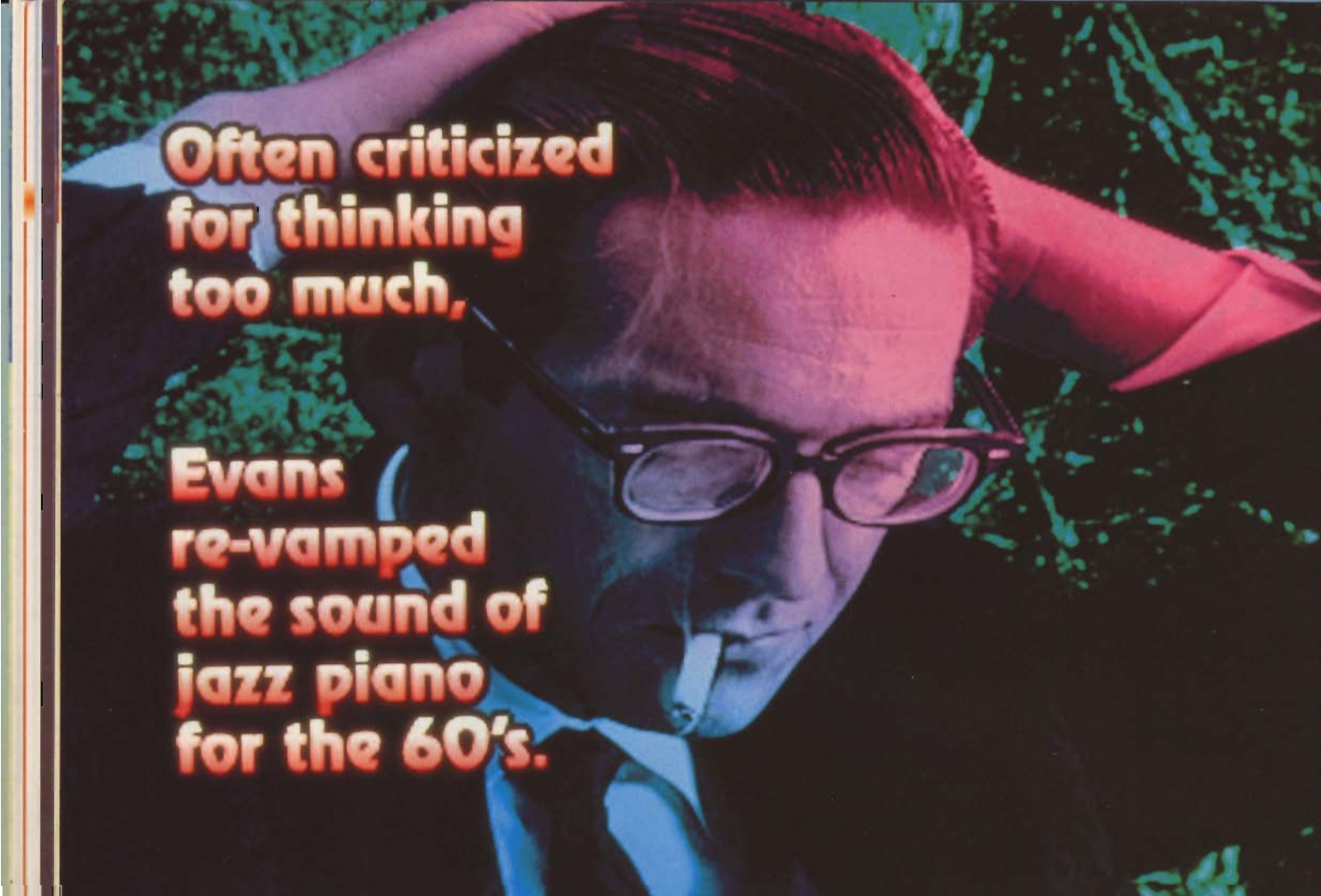

Giants of Jazz en Louis Armstrong: an American songbook zijn de eerste twee jazz-CD-i's die Philips heeft uitgegeven; hun release in 1991 viel samen met de introductie van de CD-i speler in Amerika. Ze bevatten niet alleen schitterende muziek, maar ook een schat aan achtergrondinformatie.

Rob Smit

Jazz is een bij uitstek Amerikaanse muzieksoort die alleen maar kon ontstaan dank zij zowel de versmelting als de botsing van verschillende culturen. In de loop der eeuwen hebben talloze Europeanen de grote oversteek vrijwillig gemaakt om een nieuwe toekomst tegemoet te gaan in het Land van de Onbegrensde Mogelijkheden. Talloze Afrikanen echter arriveerden geheel onvrijwillig in Amerika: opgepakt en in een boot gekwakt om in het Land Zonder Mogelijkheden als slaven te werken tot ze er letterlijk bij neervielen. Eén ding konden de blanken de slaven echter niet

afnemen: hun muziek, en het is uit de vermenging van deze muziek met die van de blanke overheersers dat uiteindelijk de jazz is voortgekomen. Het is ook altijd een flexibele muzieksoort gebleven, niet alleen binnenmuzikaal (improvisatie, zo'n beetje het meest flexibele aspect van muziek in het algemeen, is het belangrijkste kenmerk van jazz). Ook buitenmuzikaal, want jazz vermengt zich nog steeds met nieuwe muzieksoorten, denk aan de Latijns-Amerikaanse en Arabische invloeden, maar ook Westerse rock- en house-invloeden. Door middel van twee CD-i's heeft Philips enkele stukjes van dit proces gedocumenteerd.

**Often criticized
for thinking
too much,**

**Evans
re-vamped
the sound of
jazz piano
for the 60's.**

Jazz Giants

Jazz Giants beslaat de periode van het big-band tijdperk van halverwege de dertiger jaren tot en met de bossa nova gekte uit de jaren zestig; de vroegste, dixielandachtige vormen van jazz plus de free jazz van eind jaren zestig en alles wat daarna komt, komen niet aan bod; de grootste nadruk ligt op de bebop. De CD-i bevat muziek van Count Basie, Lester Young, Billy Holiday, Charlie Parker, Bud Powell, Dizzy Gillespie, Clifford Brown, Max Roach, Miles Davis, Lionel Hampton, Sarah Vaughan, Erroll Garner, Dinah Washington, Chet Baker, Bill Evans, Wes Montgomery, Cannonball Adderley, Jimmy Smith en Stan Getz.

Een jukeboxachtig beginscherm is de interface waarmee je toegang hebt tot zowel de muziek als alle informatie in de vorm van tekst en afbeeldingen. De interessantste informatie ligt daarbij onder de knoppen Artist en Notes opgeslagen. Als je vóór het starten van de CD-i Artist aanklikt, krijg je bij ieder nummer een uitgebreide biografie van de betreffende artiest te zien: tekst, foto's en tekeningen. Kies je voor Notes dan krijg je achtergrondinformatie over de muziek (titel, componist, jaar en locatie van opname), over opnamesessies, individuele muzikanten, speeltechnieken en muzikale invloeden - en zelfs een muzikale analyse van de verschillende nummers.

Goed gedocumenteerd

Jazz Giants bevat een ongelooflijke hoeveelheid goed gedocumenteerde en gepresenteerde informatie. De volgorde en context waarin de verschillende muzikanten gepresenteerd worden, vloeit bijvoorbeeld logisch voort uit de muzikale verhouding tussen de een en de ander. Ook grafisch gezien zijn bij iedere muzikale stijl of tijd passende beelden gezocht. Als de CD-i één ding duidelijk maakt dan is het wel dat de opheffing van de slavernij voor de Amerikaanse negers alleen maar een schijnbare vrijheid tot gevolg heeft gehad; talloze groten der jazz hebben hun leven lang geleden onder racisme en zijn ten onder gegaan aan slechte voeding, alcohol, drugs, eenzaamheid of een combinatie daarvan. Billy Holiday moest de prostitutie in om voor haar moeder te zorgen, Charlie Parker was één van de grootste vernieuwers op de saxofoon maar wist daar ten gevolge van zijn heroïneverslaving nauwelijks de vruchten van te plukken en Dinah Washington overleed nog voor ze veertig was aan alcohol en slaappillen - om maar een paar voorbeelden te noemen. Voor veel jazzmuzikanten moet het maken van muziek bijna de enige mogelijkheid tot het ervaren van persoonlijke vrijheid geweest zijn, en het is misschien daarom dat er toch zoveel mooie jazzmuziek is gemaakt.

Hits

Van Charlie Parker bevat Jazz Giants een schitterend nummer waarin zijn soms tegen de free jazz aanleunende spel door een strijkorkest begeleid wordt. Bud Powell speelt een ongelooflijk snel en complex stuk solopiano dat desondanks goed in het gehoor ligt en ondanks zijn ingewikkeldheid klinkt alsof je het zo kunt naspelen. Pianist Bill Evans benadert de jazz rationeel en speelt klassiek gestructureerde muziek. Max Roach maakt van drumsolo's geplande composities ('percussion discussions'). Trompettist Miles Davis, de grootste jazzvernieuwer aller tijden, speelt een nummer uit zijn bebop periode. Van Chet Baker, de mysterieuze jazzmuzikant die ondanks zijn heroïne-verslaving zijn leven lang zo weemoedig trompet blijft spelen en zingen dat je er tranen van in je ogen krijgt, is er een nummer uit zijn West Coast Cool Jazz periode. Lionel Hampton laat horen hoe hij de vibrafoon een plaats in de jazz gaf, en Jimmy Smith hoe hij hetzelfde deed met het Hammondorgel. Van Stan Getz tenslotte, met Carlos Jobim en Astrud Gilberto de ambassadeur van de Bossa Nova, bevat de CD-i How Insensitive.

Ik heb Jazz Giants keer op keer gedraaid, niet alleen vanwege de uitstekende muziek, maar vooral vanwege de enorme hoeveelheid informatie. Mijn kennis over de jazz en de Amerikaanse cultuur is dan ook weer aanzienlijk verrijkt.

**Louis Armstrong: An American songbook
The Dutch in old Amsterdam do it
and not to mention the Finns
Oh, folks in Siam do it
think of the Siamese twins**

Het is gelukt! Wij Nederlanders, in dat onooglijke landje aan de Noordzee, zijn doorgestoten tot in een jazz-standard van Amerikaanse origine! We bestaan! En dat alles dank zij de beroemde liedjesschrijver Cole Porter en het schuurpapier stemgeluid van Louis Armstrong, trompettist van origine maar het bekendst dankzij zijn unieke manier van zingen. Het nummer waaruit hierboven geciteerd is heet Let's do it; het gaat over een bepaalde aandrang die mensen en dieren krijgen als het lente wordt en bestaat van het begin tot het eind uit humoristische, dubbelzinnige opmerkingen. Zelfs afgerichte vlooiën doen het, zingt Louis Armstrong aan het begin van het nummer:

**Yes, and that's why birds do it
bees do it, and even educated fleas
do it**

En verderop:

**Lithuanians en Letts do it
Let's do it
mama let's fall in love.**

Het nummer werd oorspronkelijk geschreven voor de musical Paris die in 1928 in Irving Berlin's Music Box Theatre in New York in première ging, maar is in de versie van Louis Armstrong een eigen leven gaan leiden: sinds 1959 is de mono-uitvoering van Verve Records zonder onderbreking in de handel geweest. Op de hier besproken CD-i staat echter een alternatieve stereoversie die duidelijk maakt dat de opnamesessie destijds een spontaan gebeuren moet zijn geweest: Louis Armstrong struikelt over een woord, creëert ter plaatse een nieuwe diersoort ('katykid'), lacht om het resultaat en zingt vrolijk verder.

Het kan niet op

Net als Jazz Giants is An American songbook een combinatie van muziek en informatie, en ook hier is de informatie bijzonder uitgebreid. Je kunt van ieder nummer de songteksten laten meelopen op het televisiescherm of achtergrondinformatie opvragen, een discografie van Louis Armstrong bekijken (in dit geval alleen zijn CD's voor Verve, omdat de CD-i daarop gebaseerd is) en van alle nummers de oorspronkelijke songteksten nog eens nalezen (Armstrong had er een handje van om zijn eigen varianten van teksten te maken; zijn versie loopt mee tijdens de muziek en de oorspronkelijke versie is apart op te vragen).

Tenslotte zijn er biografieën beschikbaar (met gesproken woord, muziekfragmenten, tekst en foto's) van zowel Louis Armstrong als de componisten en tekstschrijvers van de nummers op de CD-i: Richard Rogers (van Rogers & Hart en later Rogers & Hammerstein), Cole Porter, George en Ira Gershwin en Duke Ellington. Rogers, Porter en de Gershwins waren in hun eigen tijd groot al componisten van musicals; in onze tijd zijn de meeste van die musicals vergeten maar een groot aantal van de individuele nummers heeft het gebracht tot jazz-standard (denk bijvoorbeeld aan: My funny Valentine, The lady is a tramp, Night and day, I get a kick out of you en Summertime).

An American Songbook is dus zowel een ode aan Louis Armstrong als zanger als aan Amerika's bekendste songwriters en tekstdichters, en mag eigenlijk niet ontbreken in de collectie van de serieuze jazzliefhebber. (Per stuk f49,95/Befr 899)

Tim & Beer Vliegveld

*Nieuwe avonturen van
Tim en Beer*

Pa-pa-pa-poeh-hee, Philips'
zeer populaire kindertitel,
Tim & Beer in het Ziekenhuis,
heeft een opvolger gekregen!

**In Tim & Beer op het
Vliegveld ontdekt het onder-
zoekende tweetal wat er alle-
maal bij komt kijken om met
het vliegtuig op reis te gaan.
Ze gaan logeren bij hun nicht-
je Tina, die zó ver weg woont
dat de auto er niet kan
komen.**

Wat gaat er als kind door je heen wanneer je voor het eerst in de vertrekhal van een vliegveld staat? Wat Tim en Beer direct opvalt, is hoe vreselijk groot die vertrekhal is. Er is een heleboel achtergrondlawaai, overal zitten en staan mensen met koffers, kinderen huilen en af en toe rent er iemand voorbij die te laat is voor zijn vlucht. Hoe vinden ze in deze chaos ooit hun vliegtuig? Gelukkig zien ze op een bord boven een balie dezelfde afbeelding als op hun ticket, en zo beginnen ze aan de eerste van een hele reeks handelingen die je nu eenmaal moet verrichten om uiteindelijk met een zucht van verlichting in je vliegtuig te kunnen stappen.

Humor

Wat deze CD-i zo leuk maakt, is dat al die handelingen met gevoel voor humor aan bod komen. De toiletten in de vertrekhal hebben bijvoorbeeld behalve een deur voor dames, een deur voor heren ook een kleinere deur voor beren. Als de koffer naar het vliegtuig getransporteerd moet worden, springt

Rob Smit

beer op de lopende band om niet te hoeven lopen, maar betreurt zijn daad alweer wanneer hij zigzaggend door allerlei stikdonkere tunnels wordt gevoerd. Wanneer Tim en Beer in de rij staan om hun plaatskaarten te ontvangen, hebben ze reuzepret om een dik echtpaar dat volgens hun door geen vliegtuig de lucht in getild kan worden - tot blijkt dat

op het

ze alle vier in hetzelfde vliegtuig zitten. Bij de douane vraagt Beer nadat hij zijn paspoort heeft ingeleverd, bezorgd: "Krijg ik hem nog wel terug?"

In het vliegtuig deelt de steward snoepjes uit om eventuele oorpijn bij het

opstijgen te verminderen, waarop Beer vraagt: "Ben je jarig?" Als de steward uitlegt dat die voor zijn oren bedoeld zijn, stopt Beer ze in zijn oren en lanceert ze vervolgens door op zijn hand te blazen! Pas als het vliegtuig opstijgt, begrijpt hij waar ze echt voor bedoeld zijn. "Heb jij ook van die vreemde binnenoren?" vraagt hij dan aan Tim.

Sommige grapjes zijn heel visueel: als het vliegtuig vaart maakt, worden Tim en Beer zo diep in hun stoelen gedrukt dat het lijkt alsof ze platgedrukt zullen worden, en als het vliegtuig opstijgt kantelt plotseling het beeld. In de wolken waar ze tussendoor vliegen, herkennen ze allerlei dieren: een olifant, een beer, een leeuw, een aap, een varken...

Keuzepunten

Tim en Beer mogen doen waar ieder kind dat met een vliegtuig meegaat, van droomt: met een monteur mee om in de reparatiehal een vliegtuig te bekijken (in dit geval is die monteur een vrouw), met een tankauto mee om

te kijken hoe het vliegtuig kerosine tankt, de stewardessen helpen met eten uitdelen, met de piloot mee naar de cockpit om te zien hoe deze het vliegtuig bestuurt, enzovoort. En het leuke is dat de kijker Tim en Beer daarbij kan helpen. De CD-i heeft namelijk een aantal Keuzepunten waarmee je kunt aangeven, welk onderdeel van het verhaal je wilt volgen. Je kunt met Tim mee, je kunt met Beer mee, je kunt met Tim en Beer mee, en soms kun je Tim of Beer een bepaalde handeling wel of niet laten uitvoeren. Er zijn dus meer mogelijkheden dan bij Tim & Beer in het Ziekenhuis, waar je óf met Tim óf met Beer mee kon maar waar het verhaal uit was als je ze weer bij elkaar liet

komen.

Door één keer te klikken op de knop van je afstandsbediening kun je een menubalk oproepen die vervolgens onder in het beeld verschijnt; het beeld bevriest dan. Door op de symbolen te klikken die op die menubalk afgebeeld staan, kun je nog diverse andere dingen met de CD-i doen dan het kijken naar de tekenfilm: een puzzel maken van het stilstaande televisiebeeld, een scène uit het verhaal inkleuren of iemand die iets met het vliegveld te maken heeft, laten uitleggen wat hij of zij nu precies

voor werk doet. Verder kun je met behulp van de pijltjes (een handje van Tim dat naar rechts wijst en een pootje van Beer dat naar links wijst) één scène vooruit of achteruit gaan. Via het symbool van een lopende Tim en Beer kun je ten slotte het programma verlaten. De tekeningen die je ingekleurd hebt, zijn te zien in een 'diavoorstelling' met muzikale begeleiding, oproepbaar via het beginscherm.

Grote mensenwereld

Net als Tim & Beer in het Ziekenhuis is Tim & Beer op het Vliegveld een uitstekende manier om kinderen te laten kennismaken met een onderdeel van de grote mensenwereld, en het leuke is dat Tim en Beer die wereld allebei op een andere manier benaderen. Beer is nieuwsgierig en impulsief (Pa-pa-pa-poeh-hee! is zijn kreet wanneer hij weer eens iets ziet wat hij interessant vindt) en leert dingen door ze eerst fout te doen. Omdat hij een speelgoedbeer is kan hij ook weggelaten worden met dingen die je van een kind niet zou accepteren. Tim is wat nadenkender, die is eerder geneigd om een vraag te stellen dan om direct actie te ondernemen. Ondanks dat contrast, of misschien wel juist daardoor, kunnen Tim en Beer uitstekend met elkaar opschieten en bereiken ze ieder op hun eigen manier hun doel.

Charme

Tim & Beer op het Vliegveld heeft dezelfde ongrijpbare charme als Tim & Beer in het Ziekenhuis, zodat naar mijn idee niet alleen kinderen maar ook volwassenen de CD-i aantrekkelijk zullen vinden. Toch is tegelijkertijd de toege-

CD VOOR UW TV

EN U MAAR DENKEN DAT ER ALLEEN MUZIEK OP EEN CD'TJE STAAT...

CD-i is de CD voor uw TV. Behalve geluid staat op een CD-i ook beeld en tekst. Met CD-i geniet u van volmaakt beeld en geluid tegelijk. Want CD-i is volledig digitaal. Er zijn nu al meer dan 200 CD-i discs met fascinerende films, muziekvideo's, videogames en programma's voor elke leeftijd. Om CD-i te kijken hebt u alleen CD-i discs nodig en een Philips CD-i speler. Die sluit u aan op uw TV. En u gaat een nieuwe wereld binnen.

CD-i is vier in één

Op een Philips CD-i speler kunt u niet minder dan vier soorten CD's draaien: de bekende muziek-CD's, photo-CD's en vanzelfsprekend interactieve CD's. Stop een Digital Video cartridge in uw CD-i speler en u kunt ook video-CD's kijken. Geen andere speler heeft zoveel mogelijkheden. Er is al een Philips CD-i speler vanaf f 799,-.

CD-i is ook Video-CD

Philips brengt de nieuwe video-CD. Speelfilms en muziekvideo's met perfect beeld en CD geluid, zelfs met Dolby Surround Sound. Met video-CD's op een Philips CD-i speler hebt u alles wat u als kijker vraagt: simpele bediening, stilstaand beeld als een dia, geen tijdrovend spoelen en ook geen beeldslijtage. Bovendien nemen video-CD's weinig ruimte in.

CD-i is ook Audio-CD

Ook uw audio-CD's klinken puntgaaf op een Philips CD-i speler. Eenvoudig omdat Philips de CD en de CD-i allebei heeft uitgevonden. Dat geeft een voorsprong die u horen kunt. Misschien bent u aan een nieuwe CD speler toe. Waarom zou u niet meteen op een Philips vier-in-één CD-i speler overstappen? Dan bent u in één keer klaar.

CD-i is ook Photo-CD

Met een CD-i speler kunt u al uw foto's levensgroot op uw TV bekijken. Breng uw foto-rolletje maar naar de fotozaak. Daar koopt u voor rond f 17,50 een photo-CD, goed voor honderd foto's. Voor f 1,50 per stuk worden uw foto's op dat schijfje gezet. Stop de photo-CD in uw CD-i speler en iedereen kan meegenieten. Foto's op een photo-CD blijven altijd stralend nieuw.

CD-i is de CD voor uw TV.

CD-i is interactief

Daarmee gaat een fascinerende wereld voor u open. Van speelfilms en muziekvideo's, kunst en cultuur, erotiek, hobbies, naslagwerken, cursussen en kinderprogramma's. Omdat een CD-i interactief is, kunt u alles kiezen en sturen zoals u zelf wilt. Er zijn als zo'n 200 CD-i titels uitgebracht, voor elke leeftijd en interesse. De keus in CD-i titels wordt steeds groter. U begrijpt, een Philips CD-i speler is een rijk bezit.

Meer weten?

Bel de Philips Consumentenlijn (06-8406,20 cpm) voor meer informatie. Of vul de bon in.

Thuis proberen?

Huur in de videotheek een CD-i speler met 3 CD-i titels naar keuze voor f 39,95. Bij aankoop van een Philips CD-i speler krijgt u de huurprijs terug.

Kies uit
3 CD-i spelers
Vanaf **799,-**

Bij aankoop gratis
26-delige engelstalige Compton's
Interactive Encyclopedia op CD-i.

Philipscdi.com

IK WIL ALLES WETEN OVER CD-i.

Naam en voorletters .....

..... m/v*

Adres .....

Postcode .....

Plaats .....

* Doorhalen wat niet van toepassing is.

Deze bon in een envelop zonder postzegel opsturen naar: Philips Nederland, Afdeling CD-i, Antwoordnummer 10397 HWU, 5600 VB Eindhoven.

PHILIPS

nomen ervaring van het produktieteam te zien: Tim is wat meer een echt jongetje geworden, Beer is wat duidelijker een teddybeer, beide bewegen wat soepeler, ze hebben wat meer gelaatsexpressie gekregen en de dialogen klinken wat eigentijds. Ook beeldtechnisch is er voortgang geboekt: Tim & Beer op het Vliegveld oogt dank zij het expressieve gebruik van

'camerastandpunten' nóg meer als een speelfilm dan zijn voorganger. En terwijl bij de eerste CD-i de achtergrondmuziek slechts een variatie op de begintune was, is voor de tweede alle muziek behalve de begintune, nieuw gecomponeerd. (f79,95/Befr. 1.499)

The New York Festivals

De bekroning

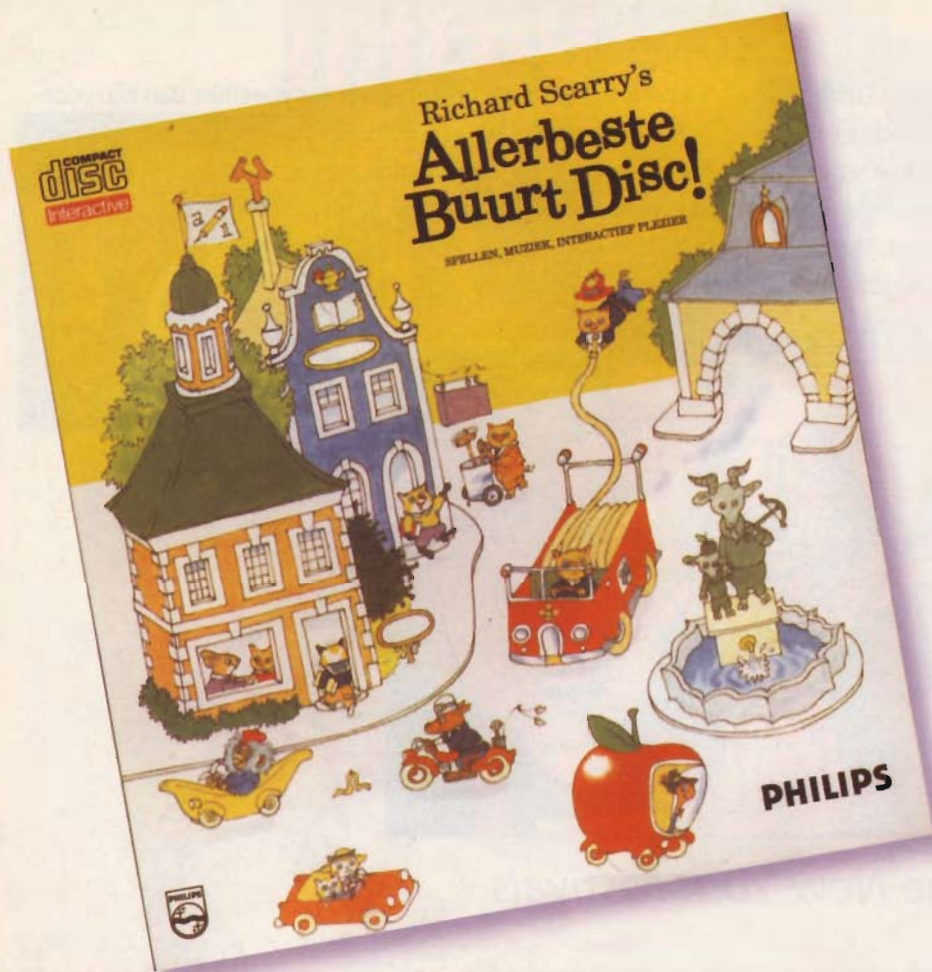
De Tim & Beer-CD-i's worden gemaakt door Valkieser Multi Media uit Hilversum, en enige tijd geleden heeft dit bedrijf met Tim & Beer op het Vliegveld een prijs gewonnen op The New York Festivals in Amerika. We vroegen aan Ronnie Overgoor, projectcoördinator van de Tim & Beer-serie, wat voor soort festival dat is, en wat voor prijs ze nu eigenlijk gewonnen hebben.

Ronnie: "The New York Festivals is een verzameling festivals op het gebied van film, TV, video en interactieve media die zijn opgezet door een zekere Mr. en Mrs. Goldberg. Dat is een Amerikaans echtpaar dat beroepshalve veel met audiovisuele media te maken heeft en bijzonder geïnteresseerd is in wat zich wereldwijd op dat gebied afspeelt. Ze hebben bepaalde normen gedefinieerd waar die media volgens hen aan zouden moeten voldoen en een festival in het leven geroepen waar nieuwe produkties gepresenteerd en aan die normen getoetst kunnen worden. Valkieser heeft meegedaan aan het onderdeel Interactive Applications (interactieve toepassingen) in de categorie Children. De eerste inzendingen hoefden nog niet hun uiteindelijke vorm te hebben, dat moest pas bij de finale, dus wij hebben een videoband opgestuurd met daarop een simulatie van Tim & Beer op het Vliegveld. Van de 182 inzenders bleven er 48 over, die hun applicatie vervolgens mochten presenteren voor een jury. Die jury kent

Awards toe op basis van de kwaliteit van de inzending, zodat het kan voorkomen dat er binnen een categorie bijvoorbeeld twee Silver Awards toegekend worden. Wij zaten bij die 48 finalisten, en samen met nog vijf andere bedrijven hebben wij tenslotte de hoogste onderscheiding, de Gold Award, toegekend gekregen. En je mag best weten dat we daar reuze trots op zijn."

De Valkieser Group

De Valkieser Group is van oorsprong een audiovisueel facilitair bedrijf, dat de videomontage en audiobewerking van bijvoorbeeld radio- en televisieprogramma's en commercials doet. Met de inhoud van een programma bemoeit men zich nauwelijks, over het algemeen komt de producent met het idee en voert Valkieser het uit. Met de opkomst van de nieuwe media zoals CD-i, CD-ROM en Video CD zijn de activiteiten sterk uitgebreid en is het bedrijf tenslotte opgesplitst in vijf verschillende onderdelen die zich ieder op een bepaalde specialisatie richten: Valkieser Post Production, Valkieser Sound & Images, Valkieser Multi Media, Valkieser Publishing en Atlantic Digital Video. Het bedrijf bestaat dit jaar twaalfen-eenhalf jaar en er werken in totaal zo'n honderdtwintig mensen.

Wie heeft ze niet stuk 'gelezen', die boeken van Richard Scarry. Heerlijk die eenvoudige, duidelijke, maar vooral leuke en leerzame boeken (harde kaft, sabel- en scheur bestendig). Logisch ook dat er op basis van Scarry's populaire figuurtjes zoals Hukkie de Kat, Wimpy Worm en dokter Knook twee CD-i's zijn verschenen: de 'Allerbeste Buurt Disc!' en de 'Allerdrukste Buurt Disc!'. Twee voorbeelden van hoe het moet.

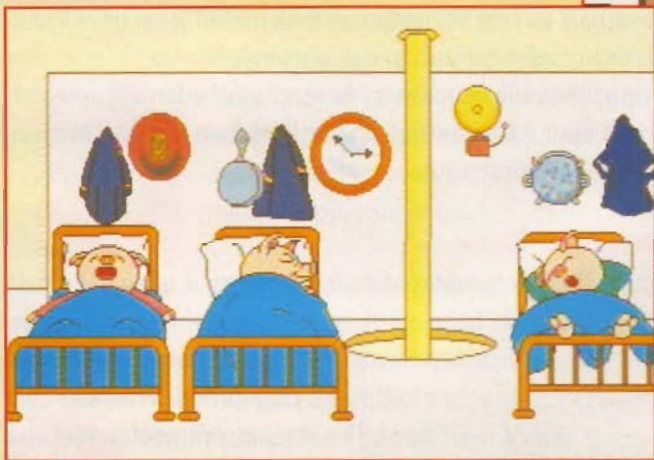
Sander Hartog

Kunnen de kinderen nog niet lezen? Geen punt, Scarry's discs zijn ook voor de allerkleinsten een fluitje van een cent. Urenlang worden ze vermaakt met spelletjes, muziekjes, en gekke situaties. Gewoon een knopje intikken en ze beleven weer een (kinder) avontuur. We hebben zelf de proef op de som genomen met een stel kinderen. Zonder blikken of blozen 'liepen' de vier-, vijf- en zesjarigen door de straten van Drukkestad. Knipperde de ster, dan wisten ze dat er actie kwam. Knop indrukken en ... jawel hoor, op bezoek bij de werkplaats.

Alsof ze nooit anders hadden gedaan, stuurden de testers de 'stuurster' naar het gereedschap en zetten de zaag, hamer en schuurmachine aan het werk (een prima auditieve oefening trouwens). Kortom, het gebruikersniveau is prima in orde. Dat geldt natuurlijk ook voor de tekeningen, de besturing en de interactieve spelletjes.

Richard Scarry: bekend en toch nieuw De allerbeste en alledrukste buurt

Drukke avonturen in Drukkestad

Beide discs spelen zich af in Drukkestad. In Drukkestad zijn de gekste avonturen te beleven. De kinderen kiezen zelf bij wie ze op visite gaan, welk gebouw ze binnen willen en zien op hun zoektocht allerlei zotte en gekke dingen gebeuren. Willen ze naar de dokter? Als de ster langs zijn huis komt, gaat-ie knippen. Druk op de knop, en ze zijn op bezoek bij dokter Knook. Die zal Hukkie de Kat wel eens even onderzoeken. Door de ster naar het instrumentarium te sturen en aan te klikken, krijgen de

kinderen een leuk kijkje in de keuken van de dokter. Niets engs, maar leuk en informatief.

Verdwaald? Niets aan de hand. Er is altijd een telefoon of een agent in de buurt. Zij helpen de kinderen weer vrolijk op weg.

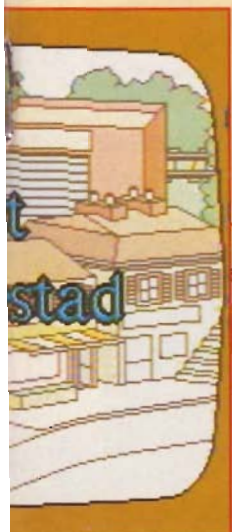
Spelenderwijs

Spelen met deze discs levert wel meer op dan actie en vertier. De discs staan vol oefeningetjes en geheugenspelletjes. Kinderen trainen spelenderwijs het herkennen van kleuren, leren begrippen als groot en klein en hoog en laag, leren tellen en patronen herkennen en breiden op een prettige manier hun woordenschat uit.

De gids, de spreker op de CD-i, neemt de kinderen heel vriendelijk mee op pad, hij heeft veel geduld en kan, als het nodig is, tientallen keren zichzelf herhalen. En juist die (zelf te bepalen) herkenning en herhaling van gebeurtenissen spreekt kleine kinderen juist aan. Tot treurens toe zullen ze de Drukkestadse kunstschilder een portret laten maken. De grap hiermee is overigens dat de schilder telkens een ander portret maakt, wat weer extra schwung geeft aan de herhalingsdrift van kinderen.

Nee, als er nou iets tot zijn recht komt op CD-i dan zijn het absoluut deze Scarry-discs. Een aanrader, ook voor de wat oudere kinderen. Er zijn immers meer dan genoeg leuke acties en onverwachte gebeurtenissen te beleven in Drukkestad.

(Per stuk f69,95/Befr 1.499)

EEN IJSBEER IN DE TROPEN

Ik heb een neefje dat nog maar net twee jaar oud is. Hij begint nu met praten en loopt al een tijdje. Laatst was ik weer eens bij hem op bezoek, en wie schetst mijn verbazing: Hij pakt een CD-i uit de kast en weet direct wat hij ermee moet doen.

Rom Helweg

Mijn neefje stopt het schijfje in de speler en gaat met de aangesloten muis naar het Play-driehoekje.

Nou vindt-ie alles fantastisch wat er beweegt, ook al begrijpt hij er niets van, maar gezien het repertoire dat zijn twaalf jaar oudere broer in de kast heeft staan, had ik toch mijn twijfels. Speciaal voor deze hele jonge kijkers is er nu echter een prachtige Video CD op de markt gekomen over De kleine ijsbeer.

Lars

Kleine ijsbeer Lars, een creatie van tekenaar Hans de Beer, is inmiddels geliefd over de hele wereld. In "Een ijsbeer in de tropen", het titelverhaal van de Video CD, maken we kennis met onze held, die op een afgebroken ijsschots afdrijft naar de warme tropen, waar hij zijn ogen niet kan geloven. Hij ontmoet Hippo, het vriendelijke nijlpaard, met wie hij een warme vriendschap sluit. Toch verlangt hij, en zo hoort het ook, terug naar de poolkap.

Aart Staartjes

Dit verhaal en nog zes andere verhalen, vind je op deze Video CD. Het unieke hieraan is, dat alle verhalen nog niet in een prentenboek zijn verschenen. Bovendien worden alle verhalen verteld door Aart Staartjes, en wie kent hem niet als "Meneer Aart" van Sesamstraat?

Hans de Beer

Hans de Beer is begonnen als illustrator, en is uiteindelijk zelf verhalen gaan schrijven. In deze verhalen maken we ook kennis met Pieps, een sneeuwgangsje, dat Lars zelf heeft uitgebreed. Wanneer Lars de weg kwijt raakt, ontmoeten we Lena de Sneeuwhaas. Lena wordt Lars zijn vriendinnetje en ze beleven allerlei avonturen.

Eén van de spannendste ontmoetingen die Lars en Lena hebben, is die met een mens. Zoiets hebben ze nog nooit gezien, en eigenlijk is dat best een beetje eng.

Burny Bos

Bij een paar van deze verhalen heeft Hans de Beer hulp gekregen van Burny Bos. Burny is bijvoorbeeld verantwoordelijk voor de Ko de Boswachtershow en staat altijd garant voor heel veel kinderplezier. (f 39,95)

Er was eens een Zweeds stadje. Op een dag komt er een meisje met vuurrode vlechten, die op een vreemde manier uit elkaar staan, de straat in rijden. Niet op een fiets of in een auto, maar op een paard.

Rom Helweg

Ze rijdt zonder zadel en ze heeft twee verschillende kleuren lange kousen aan; een groene en een rode. Ze heeft een meneer bij zich. 'Ah gelukkig,' zegt de mevrouw van de kinderbescherming, 'ze staat onder begeleiding.' Niets is minder waar. Meneer Nilson is haar aapje.

Niemand had gedacht dat er nog iemand in "Villa Kakelbont" zou komen te wonen, want het huis staat al zo lang leeg en het spookt er waarschijnlijk ook nog. Het meisje stapt met paard en al naar binnen en voelt zich er direct thuis. Dat is nou typisch Pippi Langkous.

Ik geloof dat het meer dan twintig jaar geleden is dat Pippi op de Nederlandse TV verscheen, maar ik kan me nog goed herinneren dat ik iedere keer -in die tijd zonden ze TV-series nog per week uit- aan de buis gekluisterd zat. Pippi is weer terug. Nog voor 5 december zal er een CD-i op de markt gebracht worden met 3 prachtige verhalen van het sterkste meisje ter wereld.

Pippi's kerstfeest

Pippi heeft twee hartsvrienden gekregen; Tommy en Annika. Ze zijn nog niet veel gewend, maar komen er snel achter dat Pippi de Wiede-Wiede-Wereld naar haar eigen zin inricht. Geld zat, want de grote boodschappentas levert financiën bij het leven. Zo ook met de kerst. Maar ja, niet iedereen is het eens met de manier waarop Pippi haar ideeën tot uitvoering brengt. Toch zal iedereen een kerstfeest hebben om nooit te vergeten...

Pippi gaat de lucht in

Pippi Langkous heeft iets met vliegen. Als het niet de agenten zijn, of de dame van de kinderbescherming, die de deur uit- of de straat over vliegen; gaat ze zelf wel de lucht in. Men neme een wastobbe, hangt er een ballon boven, en hup, daar gaat ze. Natuurlijk gaan Tommy en Annika mee.

Afscheid van Pippi

Pippi heeft een vader. Natuurlijk heeft Pippi een vader, zul je zeggen, maar dit is er niet zomaar één. Hij is een zeerover. En zoals het echte zeerovers betaamt, komt hij in problemen. Wanneer hij werkelijk in problemen zit, heeft hij natuurlijk de hulp nodig van zijn dochter. Meestal laat hij dat dan per brief in de fles weten en zodra Pippi erachter komt dat haar aanwezigheid gewenst is, zorgt ze dat ze zo snel mogelijk bij hem komt. Met de auto, natuurlijk. Door de zee? Nee, eroverheen; we zorgen gewoon dat die auto kan vliegen!

Alles op de CD-i is Nederlandstalig. De originele stemmen van toen zijn weer te beluisteren bij deze leuke verhalen van Astrid Lindgren. (f 39,95)

The Apprentice

René Janssen

Het leven van een tovenaarsleerling gaat niet over rozen. Zeker niet als je de leerling bent van de beruchte tovenaars Gandorf S. Wandburner III. Deze heeft het namelijk niet zo op leerlingen en hij behandelt zijn pupillen dan ook als minderwaardige slaven. Iedere dag heeft hij wel een vervelende opdracht voor Marvin, de hoofdrolspeler in dit platformspel van

vaderlandse bodem.

Marvin

The Apprentice begint met een korte Engelse tekst waarin de sfeer van het spel wordt neergezet: het is zondag 8 april, een vogeltje zit vrolijk te fluiten. De 'camera' rolt door en toont het dreigend uitzien van het kasteel van Gandorf S. Wandburner III, één van de chaotischste tovenaars die je ooit hebt meegemaakt. Hij is bovendien de heer en meester van Marvin, die hij als zijn persoonlijke pispootje beschouwt. Marvin ziet er dan ook een beetje zielig uit met zijn veel te grote tovenaarsmantel en blauwe puntmuts. Zijn handen hangen zo laag dat ze de grond raken en hij sloft een beetje als hij loopt.

Hoofdmenu

Zoals gezegd is The Apprentice een platformspel waarin Marvin moet rennen, springen, zwemmen en zelfs vliegen. Na de intro verschijnt het hoofdmenu waarin je Marvin een optie kunt laten aanwijzen met zijn toverstaf. Er kan gekozen worden voor het starten van een nieuw spel, het spelen van een eerder bewaard spel, het in- of uitschakelen van de geluidseffecten, het bekijken van de high score-tabel en het verlaten van het spel. Via de optie Saved Game is het mogelijk niet helemaal vanaf het begin te starten, maar vanaf een later punt.

Vanaf welk punt je kunt starten, wordt bepaald door het level dat je eerder bereikt hebt. Ben je bijvoorbeeld tijdens eerdere pogingen al tot de tweede stage van level 2 gekomen, dan kun je voortaan ook vanaf dat punt beginnen. Je kunt echter ook kiezen om op een eerdere stage te beginnen, bijvoorbeeld stage 3 van level 1. Een latere stage kun je uiteraard niet kiezen, dat kan pas als je al eens een keer zover benut gekomen. Er is trouwens één uitzondering en die heeft betrekking op de eindbaas-levels. Na iedere derde stage moet je namelijk nog een eindbaas verslaan. Als je tijdens dit gevecht je laatste leven verliest, moet je de derde stage van het level toch weer helemaal vanaf het begin spelen. Balen, maar het is niet anders

The Apprentice is het eerste echte Nederlandse platformspel op CD-i. Het ontwerp, het programmeren en de productie zijn verzorgd door Luke Verhulst en Tim Moss, de muziek is van Joost Egmond, allen van The Vision Factory. Ik moet trouwens toegeven dat ik in eerste

instantie niet zo onder de indruk was van The Apprentice, waarvan ik al een aantal malen een demo heb mogen aanschouwen tijdens diverse Philips-persconferenties.

De eerste indruk is nogal chaotisch. Overdreven grote graphics en een tamelijk wild gebruik van kleuren suggereren dat dit spel vooral op de allerkleinsten gericht is.

Niets is echter minder waar. The Apprentice blijkt namelijk een van de moeilijkste platformspellen te zijn, die ik ooit gespeeld heb.

Toverstafje

Het spel is in feite een week uit Marvin's leven. Ieder level is een dag, en iedere dag heeft Marvin een probleem dat opgelost moet worden. Op de eerste dag heeft Gandorf een toverboek nodig, met de pakkende titel 'Crystal ball gazing and associated pasttimes'. Helaas ligt dit boek boven in een van de betoverde kasteeltorens. De toren is verdeeld in drie stukken. Marvin heeft tien minuten de tijd om de top van ieder deel van de toren te bereiken. Onderweg wachten hem allerlei gevaren, maar gelukkig heeft hij tijdens zijn studietijd wel iets opgestoken van Gandorf. Marvin is namelijk uitgerust met een toverstafje, waarmee hij zijn vijanden kan betoveren. Meestal lukt dat niet in een keer, zodat hij zijn tegenstanders diverse keren moet raken voordat ze verdwijnen.

Tijdens zijn reis vindt Marvin regelmatig munten. Deze leveren hem aan het eind van het level bonuspunten op. Ook zijn er punten te verdienen door voedsel, zoals kippetjes, trossen druiven en appels, op te rapen. Boven in beeld wordt de resterende speeltijd -snelheid levert ook punten op- aangegeven, plus je score, het aantal levens dat je nog hebt, het aantal verzamelde munten en de sleutels die je in je bezit hebt.

Ridders op speelgoedpaarden

In het eerste level (Medieval Tower) krijgt Marvin onder andere te maken met ridders op speelgoedpaarden. Let op, want je moet deze vijanden drie keer raken voordat ze verdwijnen! Ook moet je rekening houden met bijlen die plotseling uit de lucht komen vallen, groen zuur dat van het plafond druppelt, narren op pogo-sticks en vuurspuwende drakekoppen. Soms komt Marvin voor een gesloten deur te staan en dan moet je op zoek naar de bijpassende sleutels, waarmee bonussen, zoals extra levens en tijd bemachtigd moeten worden.

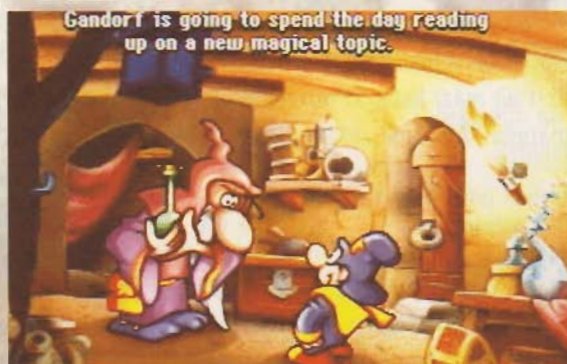
Als Marvin eindelijk de top van de toren bereikt heeft, wacht hem nog een confrontatie met een eindbaas. In het eerste level wordt Marvin aangevallen door een gigantische ridder, die bliksemschichten op hem afvuurt en Marvin moet afrekenen met betoverde boeken die het op hem gemunt hebben. Je moet de eindbaas een flink aantal malen raken, voordat hij langzaam uit elkaar begint te vallen. Vervolgens mag je een bonusspel spelen, waarin je met behulp van springveren steeds hoger moet zien te komen. Je krijgt hier dertig seconden de tijd om zoveel mogelijk munten te verzamelen, plus letters die je eventueel een extra leven opleveren.

Grote schoonmaak

In de intro van het tweede level (The Well) zien we hoe Marvin de volgende dag bezig is met de grote schoonmaak. Hierbij laat hij echter per ongeluk het met veel moeite opgehaalde toverboek in een waterput vallen. Als Gandorf dit ontdekt, wordt hij woedend en verandert Marvin in een kikker. Deze wordt vervolgens in de put gegooid met de opdracht het boek weer boven water te krijgen. Diverse vissen, waterslakken die zowel vertikaal als horizontaal langs de muren kruipen, aquarium-kasteeltjes en gezonken piratenschepen (pas op voor hun ankers!) zijn de nieuwe vijanden van Marvin. Hij bestrijdt ze met zijn uitrolbare tong.

Aan het eind van dit level wacht een reusachtige octopus, die echter niet al te moeilijk te verslaan is. Het derde level is een soort mechanische toren, waarin je te maken krijgt met onder andere lopende banden, bewegende stenen, buizen waarmee je je over het scherm kunt laten transporteren, springveren en een machine die schroevendraaiers op je afvuurt. De eindbaas van dit level is een grote kater die bommen naar je gooit.

The Apprentice is het eerste echte platformspel (Hotel Mario even niet meegerekend) voor CD-i. De kleurrijke, grote cartoon-graphics en de grappige geluidseffecten laten je heel even in de waan dat het om een simpel spel gaat. Na een paar minuten spelen zul je die mening echter snel moeten herzien, want dit is een van de moeilijkste platformspellen die je ooit gespeeld hebt. Iedere stage vergt vele uren oefenen voordat je eindelijk je doel bereikt. In totaal zijn er zes levels met ieder drie stages, een eindbaas en een bonusspel, dus The Apprentice biedt vele maanden speelplezier (en frustratie!).

DIMO'S QUEST

Ik zal nooit meer snoep eten, ik beloof het! Nee echt, het klinkt ongelooflijk, maar na een paar dagen Dimo's Quest kan ik geen snoep meer zien. Geen Mars komt er m'n huis meer in en bij Albert Heijn sla ik keurig het gangpad met repen chocola en drop over. Kortom, dit spel is een fantastische manier om van je snoepverslaving af te komen.

René Janssen

Nachtmerrie

Wie de demo-CD-i heeft gespeeld, die bij het eerste nummer van CD-i zat, kent Dimo's Quest al een beetje. Op die CD-i stonden namelijk een paar levels van het spel. Dit waren overigens niet de moeilijkste levels. Dat heeft sommigen misschien op het verkeerde been gezet. Een simpel spel is dit namelijk allerminst.

In Dimo's Quest draait alles om snoep. Dimo is een klein jongetje, dat al vanaf zijn geboorte vreselijk verwend is. In plaats van een fles kreeg hij al vroeg een lolly in zijn mond gestopt en vanaf dat moment was hij onverzadigbaar. Dimo's hele leven bestaat voortaan uit het zoeken naar snoep en het dromen over snoep. Tijdens een van die dromen gaat het echter mis. Op een nacht krijgt Dimo namelijk een nachtmerrie, waarin hij zich in een angstaanjagende onderwereld bevindt vol labyrinten, monsters en uiteraard snoepjes. Die snoepjes wil Dimo natuurlijk graag hebben, maar om ze te pakken te krijgen, moet hij eerst heel wat obstakels overwinnen. De onderwereld bestaat uit maar liefst 51 puzzel-levels. Jij moet Dimo helpen te ontsnappen. Als dank zal Dimo dan nooit meer snoepen.

Cool

Dimo vindt zichzelf heel erg cool en zo ziet hij er ook uit. Je kent dat wel, spijkerjasje, zonnebril, petje op en een grote mond, waarmee hij constant commentaar levert op alles wat je doet. Bij de start van het spel zie je Dimo naast het hoofdmenu staan. Er zijn zes opties die je kunt aanklikken. Hoe te starten spreekt voor zich; met het password kun je na het invoeren van een eerder gekregen

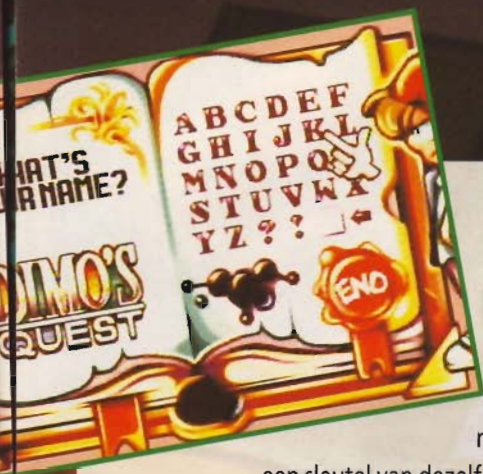
wachtwoord verder spelen vanaf een hoger level. Je hoeft dus niet steeds vanaf het begin te starten. Na een klik op de optie, Help Me!, verschijnt een scherm, waarin Dimo je uitlegt, wat je moet doen en welke gevaren je wachten. Ook geeft hij je hier tips over voorwerpen die je kunt gebruiken om de obstakels te overwinnen. Dit scherm is trouwens ook tijdens het spelen op te roepen, handig voor als je het even niet meer weet.

Exit-icoon

De eerste levels van Dimo's Quest zijn heel simpel en dienen eigenlijk vooral om je te laten kennismaken met het spelidee. De meeste levels bestaan uit meerdere schermen, al zijn er ook levels die uit slechts één scherm bestaan. De levels zijn opgebouwd uit vakjes, waarover je Dimo kunt sturen met de joystick of de afstandsbediening. Helaas werkt de afstandsbediening niet altijd even soepel, maar dit verschijnsel doet zich bij meer spellen voor.

Wat vooral opvalt aan de levels, is het feit dat alles zo klein is. Op zich is dat wel begrijpelijk, want nu zie je veel meer tegelijk op het scherm, dan wanneer de graphics wat groter zouden zijn geweest. In het begin is het echter lastig alles goed van elkaar te onderscheiden. Op ieder level wemelt het namelijk van de snoepjes, die Dimo allemaal moet verzamelen, voordat hij naar het Exit-icoon mag om naar het volgende level te gaan. Maar daarnaast zijn er ook allerlei voorwerpen waar je beter van af kunt blijven. In het eerste level moet Dimo alleen een paar over het scherm bewegende vijanden ontwijken, die voor hem dodelijk zijn. Zodra hij een vijand aanraakt, moet je weer van voren af aan beginnen.

Op het volgende level begint het al wat lastiger te worden, want hier krijgt Dimo te maken met afgesloten deuren. Er zijn diverse gekleurde deuren en bij iedere deur hoort een sleutel van dezelfde kleur. Als Dimo een sleutel pakt, hoor je een stem ook zeggen (in het Engels) welke kleur je gepakt hebt. Ook dit level is alleen maar een kennismaking met het spelprincipe.

Verder zijn er levels, waarin treintjes heen en weer rijden over een rails. In het begin snap je niet wat je moet doen, want zodra je over de rails begint te lopen, word je binnen de kortste keren doodgereden of geëlectrocuteerd. Na een paar vruchteloze pogingen had ik het eindelijk door. Je bleek namelijk op de treintjes te kunnen springen en zo een lift te krijgen naar een ander scherm. Daar kon je dan een sleutel pakken, waarna je weer een lift moest versieren naar een ander deel van het level. Uiteindelijk kom je dan weer terug bij het begin, maar dan met de juiste sleutel om de uitgang te bereiken.

Manoeuvreren met steentjes

Ook zijn er levels waarin Dimo nauwkeurig moet manoeuvreren met stenen. Wie het pc-spel Soko-Ban wel eens heeft gespeeld, weet waarschijnlijk meteen wat ik bedoel. De stenen lijken op willekeurige plaatsen verspreid over de levels te liggen, maar dat is maar schijn. Door de stenen naar de juiste plaats te schuiven, kun

je bijvoorbeeld een brug bouwen over water (Dimo kan niet zwemmen). Of je kunt er patrouillerende vijanden mee pletten. Hoe dan ook, als je de stenen zonder nadenken willekeurig over het scherm schuift, kom je in negen van de tien gevallen volledig vast te zitten. Bijzonder frustrerend, zeker als het gebeurt op een moment, dat je net dacht het level eindelijk opgelost te hebben. Heel grappig is het level waarin je een stofzuiger over het scherm moet sturen om alle snoepjes te verzamelen. Door op pijlen te drukken, bestuur je de stofzuiger, maar ondertussen moet je wel heel goed uitkijken voor obstakels. De stofzuiger blijft namelijk dezelfde kant oprijden, zolang je op een bepaalde pijl blijft staan. Tijdens het spelen kun je trouwens met een druk op een actieknop een menu oproepen. Hiermee kun je stoppen met spelen, het level herstarten of opgeven, en het helpscherm oproepen. Persoonlijk hou ik eigenlijk niet zo van dit soort spellen, ik heb er waarschijnlijk te weinig geduld voor. Toch heb ik Dimo's Quest vrij lang gespeeld, puur vanwege het feit dat ik steeds weer het volgende level wilde oplossen. Op een gegeven moment heb ik het toch maar opgegeven. Die 51 levels had ik toen nog lang niet allemaal gezien, want na een paar dagen spelen, was ik nog niet eens op de helft.

(f99,95/Befr 1.499)

Voorwerpen uit Dimo's Quest:

snoepjes:

om een level te completeren, moet Dimo alle snoepjes verzamelen

afbrokkelende stenen:

iedere keer dat Dimo hierop stapt, worden ze zwakker

sleutels:

in diverse kleuren, passen op sloten van dezelfde kleur

pot goud:

bonuspunten

exit:

werkt pas als je alle snoepjes verzameld hebt

water:

kan Dimo alleen overheen met een reddingsboei

gravel:

verdwijnt zodra Dimo er een keer op gestaan heeft

brandblusser:

heeft Dimo nodig om over lava te lopen

reddingsboei:

heeft Dimo nodig om over water te lopen

schakelaars:

probeer ze maar en kijk wat er ergens anders op het level gebeurt

liften:

laat Dimo hier alleen op stappen terwijl ze omhoog gaan

spikes:

gebruikt Dimo om over ijs te lopen

stenen:

om bruggen over water te bouwen, vijanden te verpletteren en door zwakke muren heen te breken

zak geld:

10 bonuspunten

vuur:

dodelijk bij aanraking

explosieven:

dodelijk bij aanraking, zitten soms ook onder stenen verstopt!

pijlen:

om de stofzuiger over het scherm te sturen

zwarte pijlen:

sturen Dimo verplicht een bepaalde richting uit

Het is het jaar 2068 en er is het een en ander veranderd op de planeet die we ooit kenden als de Aarde. De Millennium-oorlogen hebben de wereld verwoest. De grote plaag van 2017 zorgde ervoor dat een derde van de wereldbevolking stierf. Radioactieve straling van een gesmolten kernreactor heeft een radicale verandering in de genenstructuur van de bevolking veroorzaakt.

Mutant Rampage Body Slam

Het duurde niet lang of de eerste mutanten werden geboren. Mutanten zijn half mens-half dier, al dan niet geholpen door nieuwe technologieën, tijdens de Millennium-oorlogen. Ze zijn bedacht door bio-engineers. Atleten worden versterkt door middel van omstreden bionische technieken. Het Cybernet, een wereldwijd fibre-optic communicatie-netwerk, verbindt de overblijfselen van de grote steden uit het verleden. De grote rage op het Cybernet is Body Slam!

Body Slam

Body Slam is een vechtsport zonder regels, die in alle voormalige grote steden van de Aarde wordt bedreven. Iedere stad heeft een eigen team, zonder uitzondering bestaand uit een aantal levensgevaarlijke mutanten. Mutant Rampage wordt ingeleid door de presentator van de Body Slam show, L. Wolf Jam. Deze kruising tussen mens en wolf kondigt aan dat een groep nieuwe uitdagers aan het firmament is verschenen, de zogenaamde Naturals. Geen hybride of bionisch team ditmaal, maar een ploegje dat uit 'normale' mensen bestaat. De huidige Body Slam kampioenen zijn de New York City Cybermutes. Hun baas, Hectro Genocite, verwacht niet zo veel dreiging van de nieuwe uitdagers. Mensen zijn nu eenmaal inferieur en om te willen meevechten in de Body Slam

competitie moeten ze wel suïcidaal zijn. De Naturals bestaan uit drie personen. Om te beginnen Daemon Stone, snel met z'n vuisten en soepel met z'n voeten. Tory Swift is de enige vrouw van het gezelschap en zij moet het vooral van haar snelheid hebben. Rock Saxxon is precies het tegenovergestelde, want hij is behoorlijk traag. Sterk is hij daarentegen wel, één klap van zijn machtige vuisten laat de taaiste tegenstanders naar de grond gaan.

Tegen een overmacht

Na de intro kunnen de opties worden ingesteld. Er verschijnt vervolgens een scherm, waarop de namen van de eerste drie groepen tegenstanders staan, die verslagen moeten worden. De volgorde waarin dat gebeurt, kan de speler zelf bepalen. Na het kiezen van een tegenstander moet een van de Naturals worden gekozen, er wordt namelijk maar met één vechter tegelijk gestreden. Vreemd genoeg houden de andere teams zich trouwens niet aan die regel, want tijdens de gevechten moet je het vrijwel altijd tegen een overmacht opnemen. Via het scherm waarop je een Natural moet kiezen, kun je ook naar het Options-menu gaan. Op dit scherm kunnen weer de geluidsvolumes worden aangepast, maar het is ook mogelijk een spel te saven of te laden.

Power Moves

Mutant Rampage is het eerste vechtspel op CD-i en dus waren we heel benieuwd hoe het met de bediening van het spel zou zitten. Een dergelijk vechtspel

luistert natuurlijk erg nauw, maar we werden niet teleurgesteld. Mutant Rampage is eventueel met de afstandsbediening te spelen, maar een joystick is een veel betere optie. Ondanks het geringe aantal knoppen op de CD-i-joypad blijken de vechters toch over heel wat bewegingen te beschikken. Er is namelijk slim gebruik gemaakt van knoppencombinaties, waarmee bijvoorbeeld verschillende special moves kunnen worden uitgevoerd. De cursorpad wordt gebruikt om de spelers over het scherm te bewegen, niet alleen links en rechts, maar ook omhoog of omlaag. De achtergronden waartegen de actie zich afspeelt hebben namelijk diepgang, zodat spelers het scherm 'in en uit kunnen lopen' om elkaar te ontwijken. De actieknoppen (1, 2 en de gecombineerde knop) leiden verder tot diverse bewegingen. Voor iedere vechter zijn de bewegingen verschillend, maar ze komen allemaal wel min of meer op hetzelfde neer.

Door tijdens een sprong bijvoorbeeld op knop 1 te drukken voer je een zogenaamde jump-up-kick uit. Wanneer een speler vlak bij een tegenstander staat, kan hij hem vastpakken en een worp uitvoeren, ook weer in diverse uitvoeringen en al dan niet vergezeld van een trap of een stoot. Verder hebben de vechters zogenaamde Power Moves, die heel effectief zijn maar ook energie kosten. Wees er dus zuinig mee en gebruik ze vooral in geval van nood.

Tegenstander onthoofden

Boven in het scherm bevinden zich twee energiemeters, die aangeven hoeveel energie de Natural en zijn tegenstander van dat moment nog over hebben. Een getal naast de meter geeft aan hoeveel levens de betreffende vechter nog heeft. Sommige vijanden moeten dan ook meerdere malen verslagen worden voordat ze van het scherm verdwijnen. Vooral eindbazen hebben er een handje van om vrolijk weer op te staan en verder te vechten. Ook wanneer je zelf geraakt wordt, kost het je energie. Op vrijwel ieder scherm kun je echter voedsel, drank of andere energiebevorderende bonussen vinden, verstopt in krat-ten, vuilnisbakken en dergelijke. Als je geluk hebt,

vind je zelfs een extra leven (een 1UP). Ook zul je regelmatig wapens, zoals ijzeren staven en messen, vinden of afpakken.

Wie niet tegen bloed kan, moet de rest van deze aliena even overslaan. Er is namelijk zelfs een level waarin je een tegenstander kunt onthoofden (invloeden van Mortal Kombat?), en zijn als een kip zonder kop rondlopende lichaam verder kunt bewerken met zijn eigen opgeraapte hoofd.

Verborgen grapjes

Hoewel Mutant Rampage duidelijk beïnvloed is door console-hits zoals Mortal Kombat en Street Fighter II, deed het spel ons vooral denken aan de klassieker Double Dragon. Mutant Rampage is namelijk ook een van links naar rechts scrollend spel, waarin de speler steeds een paar tegenstanders moet verslaan voordat het scherm verder scrollt en nieuwe achtergronden en vijanden verschijnen. Grafisch is Mutant Rampage echter veel en veel beter dan Double Dragon. De achtergronden zijn fantastisch en zitten vol verborgen grapjes, die je helaas meestal mist omdat je continu vijanden moet afweren. Ook het geluid is erg goed.

Verder was Double Dragon een vrij simpel spel, dat je binnen niet al te lange tijd uitspeelde. Op het makkelijkste niveau is dat bij Mutant Rampage trouwens ook niet al te moeilijk, maar probeer het maar eens op het Insane-niveau met drie levens per vechter! Het leukste is echter de grote verscheidenheid aan tegenstanders en achtergronden, namelijk drie per level. In de finale wachten dan nog de vrijwel onklopbare New York City Cybermutes met hun baas Hectro Genocite. En als je die allemaal verslagen hebt, wacht er nog een bonus-level. Hierin moet je alle eindbazen en andere gevaarlijke tegenstanders nogmaals verslaan, maar nu zonder voedsel en andere bonusvoorwerpen. Wel vind je regelmatig 1UP's en een enkele keer zelfs een 2UP. Die heb je dan ook hard nodig, want twee bazen tegelijk bestrijden, valt niet mee.

Voor wie het nog niet begrepen heeft, we zijn nogal enthousiast over Mutant Rampage. Eigenlijk willen we er dan ook nog veel meer over vertellen, want we hebben het bijvoorbeeld nog helemaal niet gehad over de tientallen verschillende tegenstanders, de vele wapens, de briljante achtergronden en nog veel meer. (f 119,95/Befr 2.199)

The 7 (deel

Op de CD-i, *The 7th Guest*, zit je opgesloten in het landhuis van de waanzinnige speelgoed- en poppenmaker Henri Stauf. Als het spel begint zijn er drie locaties open (de hal, de bibliotheek en de eetkamer), en alleen door in een locatie een puzzel op te lossen, krijg je toegang tot de volgende locatie.

Rob Smit

Door te luisteren naar de gesprekken van de geesten die door het huis rondwaren, ontdek je dat er eerder zes gasten in dezelfde situatie hebben verkeerd, maar er niet in geslaagd zijn het huis levend te verlaten. Wel bevatten die gesprekken aanwijzingen die je op weg kunnen helpen. Andere hulpmiddelen die je ter beschikking staan, zijn *Stauf's Book of Clues* in de bibliotheek en de plattegrond van het huis die je boven in het beeldscherm kunt oproepen. Op deze plattegrond is een geopende locatie geel, en een locatie met een opgeloste puzzel rose.

De eetkamer

Nadat je de puzzel in de bibliotheek hebt opgelost (zie *Tips & Trucs* van vorige maand) ga je naar de eetkamer. Deze ligt, gezien vanuit de voordeur, achter de deur in de linkermuur van de hal, dus recht tegenover de bibliotheek. Je valt met je neus in een conversatie tussen (de geesten van) de zes gasten die in het verleden in de villa hebben gelogeed, en je ontdekt dat

ze een briefje van Stauf gevonden hebben die laat weten dat hij er niet kan zijn. Hij schrijft dat ze zonder hem aan tafel mogen gaan, maar wel op voorwaarde dat ze het gerecht (een taart) zo verdelen dat ieder niet alleen een even groot stuk heeft, maar ook dezelfde aantallen en soorten versieringen (schedels en schoppen). De gasten zeggen dat dit onmogelijk is, maar dat is niet waar. Je weet het aantal gasten, dus tel het aantal schoppen, schedels en delen zonder versiering en je zult er na enig denkwerk achter komen hoe het stuk taart dat iedere gast moet krijgen, eruit moet zien.

Let er daarbij op dat de vorm van de verschillende stukken niet gelijk hoeft te zijn, maar alleen het aantal delen waaruit ze bestaan plus de verdeling van de versieringen. Je kunt de gewenste onderdelen van de taart selecteren door erop te klikken; een juist samengesteld stuk taart verdwijnt van de schaal.

De gasten hebben ondertussen geen idee van wat hen boven het hoofd hangt; ze gedragen zich als middelbare scholieren op school-

th Guest 2)

kamp. Martine nodigt Edward uit in haar slaapkamer; haar hoofd en dat van Edward veranderen dan heel even in een doodskop: een onheilspellend voorteken! Verder is in de eetkamer de eettafel behekst: borden en bestek stijgen op van de tafel, zweven rond en dalen even later weer neer. Roep de kaart op en je zult zien dat er twee nieuwe locaties geopend zijn: de keuken en Martine Burdon's kamer, die op de eerste etage direct links naast de trap gelegen is.

De keuken

De keukendeur bevindt zich in de achterwand van de hal, links van de trap. Klik op de staande klok rechts naast de deur om weer één van Stauf's occulte 'grappen' te zien en betreed dan de keuken. Door de klikken roep je de geest van Elinor op, die een brief van Stauf leest. Hij schrijft dat het doel van zijn uitnodiging duidelijk zal worden als alle gasten tezamen zijn, maar hij spreekt van zeven gasten! Een tweede keer klikken toont een scène waarin je een jongen (Tad genoemd door zijn vriendjes) door het keukenraam naar binnen ziet klimmen om in het huis te verdwijnen. Open vervolgens de keukenkast in de achterwand en je krijgt de schrik van je leven. In de keuken bevindt zich geen puzzel.

De hal

Keer nu terug naar de hal en klik op het glas-inloodraam van de voordeur, waarna een scène met Brian Dutton wordt getoond. Net als Elinor heeft hij een brief van Stauf ontvangen. Daarin staat dat zijn geheimste wens vervuld zal worden, mits hij iets doet met de zevende gast, die iets of iemand anders is dan de zes gasten waar hij zelf deel van uitmaakt. Wat hij precies moet doen moet hij zelf uitzoeken.

Na dit voorval geeft de cursor aan dat het glas-inloodraam een puzzel bevat, maar let op: dit gebeurt alleen als je eerder in het spel vanuit de bibliotheek via de open haard naar de eerste etage hebt laten 'teleporteren' en daarna via de trap weer naar beneden bent gekomen!

Als je nu in het raam op een punt van de door de cirkel ingesloten ster klikt, verschijnt daar een zijderups. Deze kan zich voortbewegen over de twee lijnen van de punt van de ster waarop hij zich bevindt. Zijn de eindpunten van deze lijnen nog niet bezet door een andere zijderups dan moet je aangeven over welke van de twee lijnen de rups moet lopen. Is één van de twee eindpunten bezet dan is er geen keuzemogelijkheid en loopt de rups zelf naar het enig beschikbare eindpunt. De bedoeling is om te eindigen met een zijderups op iedere punt van de ster, maar om dat voor elkaar te krijgen moet je een gedegen strategie ontwikkelen. De essentie van die strategie is om de startpunten van de 'wandelroutes' van de zijderupsen zo te kiezen dat ze altijd twee keuzemogelijkheden hebben. Vervolgens moet je besluiten of je ze links of rechts laat gaan, en deze keuze bepaalt of er voor de komende zijderupsen uiteindelijk op de juiste plaatsen ruimte open zal blijven. Net als bij schaken of dammen moet je dus een aantal zetten vooruitdenken om deze puzzel tot een goed einde te brengen. Als je de puzzel goed hebt opgelost, krijg je een videoscène te zien waarin de jongen Tad ontdekt dat de voordeur gesloten is, een gil hoort en weer terug het huis in vlucht. Kijk hierna op de kaart en je ziet dat nu de kamer van Knox toegankelijk is, die recht tegenover Martine's kamer is gelegen.

(f 139,95/Befr 2.699)

APOCALYPSE NOW

Francis Ford Coppola voltooide in 1979 een film die zijn leven - en dat van velen om hem heen - zou veranderen.

Niets kon deze befaamde filmregisseur ervan weerhouden zijn Vietnam-epos *Apocalypse Now* te maken: geen orkaan, geen burgeroorlog, geen onvoltooid script. Coppola vindt dat je pas een meesterwerk kunt maken op het randje van de afgrond.

Apocalypse Now is hiervan het tastbare bewijs.

Op 1 december komt deze historische film uit op Video CD.

Thessa Mooij

Toen Coppola in de stromende regen op het dak van zijn Filippijnse woning ging liggen en schreeuwde dat hij naar huis wilde, leek de afgrond ineens heel dichtbij te zijn gekomen. Commercieel succes had hij al behaald met *The Godfather*, maar met *Apocalypse Now* wilde hij laten zien dat hij een echte kunstenaar was. Die ambitie drukte zwaar op zijn schouders. Werkelijk alles heeft hij in de strijd gegooid: zijn huwelijk, zijn geestelijke gezondheid, zijn reputatie en zijn landhuizen. Uiteindelijk is het hem na drie jaar gelukt de meest indrukwekkende film uit zijn carrière te maken. *Apocalypse Now* kreeg twee Oscars (camera en geluid) en een Gouden Palm in Cannes. Het succes was overweldigend. *Apocalypse Now* is het verhaal van luitenant Willard (Martin Sheen), die aan het thuisfront zijn draai niet meer kan vinden en het liefst geheime opdrachten uitvoert in de verraderlijke jungle van Vietnam. Hij krijgt de opdracht om kolonel Kurtz (Marlon Brando) 'met uiterste behoedzaamheid te extermineren.' Kurtz leidt een eigen privé-legertje. De plaatselijke bevolking gaat voor hem over lijken. Willard krijgt voor zijn missie een rivierboot ter beschikking, waarmee hij samen met zijn bemanning over de rivier vaart. Deze tocht en de ontmoeting met Kurtz laten in steeds sterkere mate de waanzin van de Vietnam-oorlog zien.

Gruwelijke verhalen

Apocalypse Now is de eerste serieuze Vietnamfilm. *The Deerhunter* en Oliver Stone's films zouden pas jaren later volgen. Het oorspronkelijke idee voor de film kwam niet van Coppola, maar van scenarioschrijver John Milius (*Dirty Harry*) en George 'Star Wars' Lucas. Eind jaren zestig waren ze van plan de gruwelijke verhalen van terugkerende Vietnamveteranen te combineren met het klassieke boek *Heart of Darkness* van Joseph Conrad. Zes jaar later besloot Coppola van hun scenario een grootschalig, ambitieus project over moraliteit te maken. In maart 1976 arriveerde hij met zijn hele hofhouding op de Filippijnen. Op twee locaties werden peperdure sets gebouwd. De decorbouwer had maar liefst zes-

honderd Filippijnen à 1 dollar per dag voor zich werken. Coppola betaalde president Marcos een flink bedrag voor het gebruik van diens volledige helikoptervloot. Soms vlogen de piloten tegen hun instructies in de verkeerde kant op, waardoor voor tienduizenden dollars schade werd geleden. Later bleek dat sommige van hen onder invloed van heroïne hadden gevlogen.

Pupillen als schoteltes

Het drugsgebruik op de set moet indrukwekkend zijn geweest, hoewel de betrokkenen dat in de jaren negentig niet graag toegeven. Ze praten in de documentaire *Heart of Darkness* uit 1990 over hun ervaringen op de set. Ze vertellen over de cocktails van weed, LSD, speed en alcohol, die ze gebruikten om zich in hun rollen in te leven: method acting heet dat in acteerkringen. Die aanpak had blijkbaar succes want in *Apocalypse Now* turen ze met pupillen als schoteltes de jungle in.

Orkaan Olga

Ook zonder drugs werd de crew langzaam gek op de set. Hitte, insecten en giftige slangen waren aan de orde van de dag. En als je daar geen last van had, was er altijd nog die piekerende regisseur die zoveel hoogdravende plannen had, dat hij vaak niet wist waar hij moest beginnen. Na drie maanden zwoegen in het tropische klimaat begon het een beetje te regenen. 'Geen probleem', dacht Coppola, 'dat kan ik mooi in de film verwerken.' Het begon echter steeds harder te regenen. Een stevige wind stak op. Een week later had orkaan Olga de monumentale decors verwoest. De produktie moest worden gestaakt.

Een geluk bij een ongeluk bleek later, want Coppola had nog steeds het scenario niet af. Het budget was al met een paar miljoen dollar overschreden, maar de regisseur had geen flauw idee van wat hij met het verhaal aanmoest.

Inboorlingen

Zes weken later keerde hij terug naar de Filippijnen met zijn gevolg. Naar een nieuwe locatie, met nieuwe energie, maar nog steeds zonder volledig scenario. 'Scene unknown' stond er op talloze plekken. In de beginscène van de film lukt het Coppola om zijn hoofdrolspeler Sheen, die hij expres dronken voerde, zo op te fokken dat de acteur zijn hand door een spiegel slaat en met bloedende handen en wanhopige tranen het bed besmeurt. Een verpleegster staat

klaar, maar de regisseur laat de camera's draaien voor maximaal effect.

Coppola's verwarring over het verhaal werd nog groter toen Marlon Brando op de set verscheen. Terwijl honderden inboorlingen en rookbommen klaarstonden om in actie te komen, wilde Brando met Coppola improviseren, à \$ 80.000 per dag.

Grootheidswaanzin

Na 238 dagen in de tropische wildernis zat Coppola's avontuur erop. Hij moest in de montagekamer de gigantische hoeveelheid opnamemateriaal zien te verwerken. In 1979 ging hij met een onvoltooide versie naar Cannes, waar hij direct een Gouden Palm in de wacht sleepte. Hij schold de journalisten uit die hem van grootheidswaanzin en financieel wanbeleid hadden beschuldigd. *Apocalypse Now* is een meesterwerk met verpletterende acteerprestaties. Hoewel Coppola de rest van zijn loopbaan top-entertainment leverde in de vorm van *Tucker*, *Peggy Sue Got Married* en *Dracula*, heeft hij tot nu toe de intensiteit van *Apocalypse Now* niet meer geëvenaard. Die intensiteit bereikte hij door zichzelf en anderen tot in het diepst van hun ziel te laten afdalen. Zoiets kan een kunstenaar zich ook maar één keer in zijn leven permitteren. (f49,95/Befr 999)

"A Christmas Carol anno nu

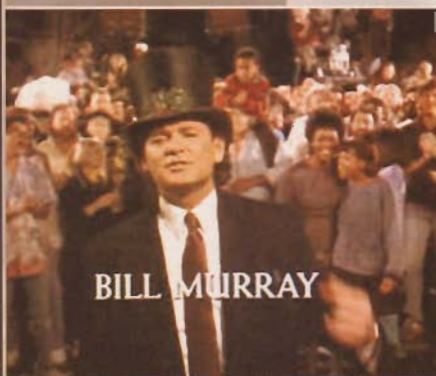
Scrooged op

Wie kent niet het wereldberoemde verhaal van Charles Dickens "A Christmas Carol"? Waarschijnlijk het meest verfilmde boek aller tijden, afgezien van alle toneelstukken die eraan gewijd zijn.

"Scrooged" is waarschijnlijk de meest eigentijdse versie van dit meesterwerk.

Bill Murray speelt een hoofdrol in deze film die nu op Video CD is uitgekomen.

Rom Helweg

Frank Cross is TV-magnaat. De Jongste Aller Tijden, en dat is-ie niet voor niets. 'Hij kent de mensen en weet wat ze willen zien.' Nou, mooi niet. Hij is de meest meedogenloze zakenman die de Amerikaanse TV-wereld ooit heeft gekend. Hij zal geen middel schuwen om in de publiciteit te komen. Een tachtigjarige dame overlijdt aan

een hartaanval, omdat ze één van Franks promotieclips heeft gezien. Vind je het gek? Moord, natuurrampen, kernbommen, en dat in een filmpje om het kerstprogramma te promoten? Frank vindt het de beste publiciteit die je maar kunt bedenken. Likken naar de enige man die zeggenschap over hem heeft, en trappen naar iedereen die onder hem staat, Frank Cross is zo'n figuur. Deze kerst gaat daar verandering in komen.

Bezoek

Middenin de opnamen van de internationale kerstuitzending krijgt Frank bezoek van een wel heel bijzondere gast. Hij ziet er een beetje stoffig uit, maar is net door de centimeters dikke stalen deur gedrongen en stelt zich voor als de vijftien jaar geleden overleden directeur van Frank. 'Je krijgt morgenmiddag om twaalf uur bezoek van drie verschillende geesten. Frank, als je doorgaat met deze manier van leven, zal je net zo eindigen als ik. Je zult eeuwig veroemd zijn. Er is nog tijd om te veranderen en die is nog aangebroken.' Frank waant zichzelf in één of andere psychose en belt in paniek zijn oude vriendinnetje op. Wanneer zij verschijnt is Frank al lang weer over de schok heen en behandelt haar weer als vanouds; meedogenloos.

Verleden

Het wordt langzamerhand twaalf uur. Frank begint 'm toch een beetje te knijpen, wanneer hij in bespreking zit met zijn nieuwe partner, die buiten zijn medewerkers om is aangesteld. Zou dit 'm zijn? Het wordt één over twaalf en Frank schreeuwt van blijdschap, het was allemaal maar een droom. Maar dan begint de narigheid. Een opeenstapeling van hallucinaties drijven Frank naar buiten waar hij in de eerste de beste taxi springt. Zeg dat wel, de eerste de beste; de bestuurder van de taxi is de 'Geest van het Vroegere Kerstfeest'. In een dollemansrit komt Frank terecht in

Video CD

het jaar 1958, waarin hij als klein jongetje het kerstfeest thuis beleeft. Voer voor psychologen. Het wordt de kijker al gauw duidelijk waarom Frank zo asociaal is geworden. Alles draait om geld, dat in huize Cross schaars was.

Je begrijpt wel, er wordt op Frank zijn gevoel ingespeeld, vooral wanneer hij de kerstfeesten met zijn vroegere vriendinnetje viert, dat hij op een schandelijke manier heeft verlaten. Frank kan een vloed aan tranen niet tegenhouden, maar wanneer hij weer terug is in de studio, is hij dat allemaal al weer snel vergeten en kan hij doorgaan met zijn treiterijen. Gelukkig krijgt hij niet lang de kans.

Heden

Zodra de lichten van de studio gedoofd zijn, is ze er al; dat engeltje met sadistische trekjes, een toonbeeld van feministisch gezag; 'Geest van het Tegenwoordige Kerstfeest'. In een tocht door de huiskamers van zijn familie en bekenden wordt Frank met zijn neus op de feiten gedrukt. Hij weet niet wat-ie mist, maar ook niet wat hij heeft veroorzaakt. Het besef hiervan zet hem uiteraard weer aan het denken, maar het scheepsrecht geldt pas bij het derde bezoek van een geest.

Toekomst

De 'Geest van het Toekomstige Kerstfeest' is een nogal zwijgzame gedaante. Hij weet Frank toch zoveel angst in te boezemen voor de toekomst, dat hij alleen nog maar een nieuwe kans wil om de zaken beter en menselijker aan te pakken.

Het gaat wat ver om de hele film uit de doeken te doen, hoewel het einde zich laat raden, maar je moet deze film in huis hebben. Ik heb de film zelf zeven keer gezien, en nog steeds krijg ik er geen genoeg van. Telkens zie ik weer nieuwe gags en nieuwe subtiele details. Bill Murray is een acteur waar je niet vaak genoeg naar kunt kijken. Met zijn uitgestreken gezicht weet hij van het ene op het andere moment over te schakelen in stemming en heftigheid.

Cast

De rest van de bezetting ligt er ook niet om. Het lijkt wel alsof heel Hollywood mee wilde spelen en daarom genoeg nam met een relatief kleine bijrol. Robert Mitchum als Franks Directeur; Karen Allen (Raiders of the Lost Ark) als Franks vriendin; John (Dynasty) Forsythe en zelfs Lee (Man van 6 Miljoen) Majors; allemaal hebben ze een rolletje. Zelfs Miles Davis en David Sanborn spelen een stelletje straatmuzikanten voor het kantoor, nou vraag ik je...

Deze jongen vond vandaag nog dat je 'n gewetje op 'n muis kon nieten!

Soundtrack

De titelsong van de soundtrack "Put a Little Love In Your Heart" heeft weken lang in de Nederlandse hitparades gestaan. Annie Lennox van The Eurythmics en Al Green zorgden voor een lekker swingend nummer aan het einde van de film wat, een waardige afsluiter is van deze bioscoopkraker.

Kwaliteit

De kwaliteit van de Video CD is hoog. Je kunt, als je een bepaald gedeelte nog eens wilt zien op een enorm handige manier zoeken naar de scènes die je hebt uitgezocht. De film is onderverdeeld in twaalf hoofdstukken, waaruit je kan kiezen in een soort hoofdmenu. Natuurlijk zit er in de film een enorme dosis typisch Amerikaanse moraliteit, maar ja, willen we dat niet allemaal een beetje met de Kerst?

(f 49,95/Befr 999)

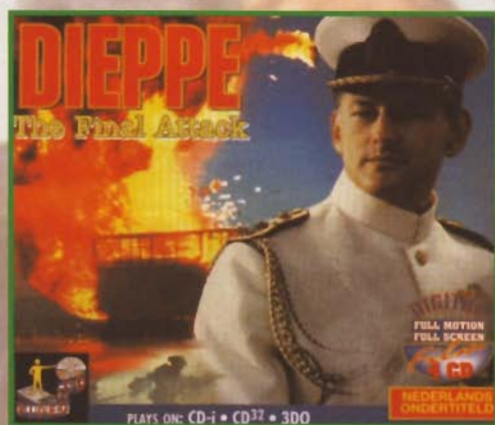
FILMS

Films op CD-i geven je het gevoel alsof je in de bioscoop zit, alleen je hoeft er de deur niet voor uit. De beeld- en geluidskwaliteit zijn dusdanig goed dat een film thuis voor de buis een extra dimensie krijgt. Gelukkig zijn er al veel speelfilms op CD-i gezet en dit aantal groeit gestaag. Wij bespreken elke maand een aantal nieuwe speelfilms die op CD-i zijn verschenen.

Dieppe, The Final Attack

Oorlog is momenteel weer een veel besproken onderwerp. Bevrijding eigenlijk nog meer natuurlijk, gezien het vijftigjarig jubileum van de beëindiging van de Duitse overheersing van ons land. Maar: geen bevrijding zonder oorlog.

Wie zich nog eens wil laten onderdompelen in een aantal zaken die uiteindelijk bepalend zijn geweest voor de gebeurtenissen zo'n vijftig jaar geleden, kan veel plezier beleven aan het bekijken van Dieppe, The Final Attack. Het verhaal begint in 1942 als de al geruime tijd in Engeland geleverde Canadese soldaten almaar gefrustreerder raken, doordat de orders om in actie te komen uitblijven. Als het aanvalssein uiteindelijk wél wordt gegeven, blijkt dat de aanzet te zijn tot een verschrikkelijk bloedbad. Politiek gekonkel en diplomatieke eigenwijsheid zijn er de oorzaak van dat de aanval op het Franse Dieppe bijzonder slecht gecoördineerd is en met veel te weinig materieel moet worden uitgevoerd.

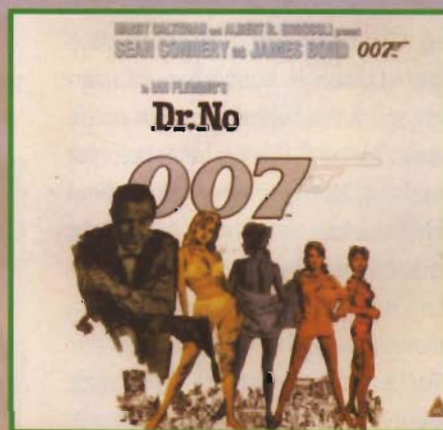
Dit oorlogsdrama wordt gedetailleerd verteld en daar is ook ruimte voor, want het is vastgelegd op maar liefst vier Video CD's met een totale speelduur van ongeveer drie uur en drie kwartier! Een hele zit. Het is echter niet zo dat al die tijd louter is gevuld met oorlogsbeelden, want er wordt veel aandacht besteed aan de 'kleine' menselijke aspecten die in de politiek, de leger top én in het soldatenwereldje een rol spelen. Eigenlijk komt de film daarmee op het terrein van de soap. Juist die combinatie van soap en oorlog maakt Dieppe, The Final Attack tot een boeiend geheel, waarin adequaat geacteerd wordt door een vrij onbekende cast met onder anderen Gary Reineke en Victor Garber (Sleepless In

Seattle). Prettige bijkomstigheid is het feit dat de film Nederlands ondertiteld is. Een minpuntje is dat het beeld telkens een seconde of wat weg valt bij het snel doorspelen.

Dr. No - From Russia With Love

In onze vorige uitgave bespreken we al de legendarische James Bond film Goldfinger. Nu zijn er nog twee films rond 007 op Video CD uitgebracht en zeker niet de minste.

Allereerst is daar de film waarmee het allemaal begon, alweer tweeëndertig jaar geleden: Dr. No. Het is een van die films uit de buitengewoon succesvolle serie waarin de makers zich behoorlijk nauwgezet aan het oorspronkelijke verhaal van Ian Fleming hebben gehouden. Bond bindt op Jamaica de strijd aan met Dr. No die het ruimtevaartprogramma van de Verenigde Staten in de war probeert te schoppen en eigenlijk gewoon de wereldheerschappij probeert te veroveren. En die niet terugdeinst voor het uit de weg ruimen van iedereen die hem daarbij voor de voeten loopt. De meedogenloze bandiet

heeft zich verschanst in het binnenste van het exotische eiland. Een schier onneembare veste, maar ja, hoe gaat dat als James Bond er zijn zinnen op zet om toch binnen te komen?

De eerste Bondfilm dus. Voor velen ook nog steeds de beste. In elk geval is het een memorabele film. En niet alleen vanwege de tergend spannende tarantula-scène en de onvergetelijke manier waarop Ursula Andress (als Honey Rider) onder het logischerwijze goedkeurende oog van Sean Connery uit de zee opduikt en haar entree maakt in het verhaal.

Evenals Dr. No regisseerde Terence Young ook de tweede film rond James Bond, *From Russia With Love* (1963). Ook deze film wordt door Bond fanaten gekoesterd als één van de betere. Vooral de mensen voor wie de speciale effecten, die later zo'n belang-

rijke rol zouden gaan spelen in de Bond-spektakels, niet zo nodig hoefden, scharen *From Russia With Love* onder hun favorieten.

Toch ziet ook deze film er prachtig uit, want op exotische lokaties (Istanbul, Venetië), stijlvolle decors en stuntwerk werd door de producenten niet bezuinigd.

Het verhaal draait deze keer om een decodeermachine van Russische makelij en verschillende mooie en vaak gevaarlijke vrouwen die het pad (en af en toe het bed) van Bond kruisen.

Uiteraard speelt Sean Connery James Bond. Hij raakt tijdens een reis met de befaamde Orient Express verwickeld in een magistrale vechtpartij met Robert Shaw (*Jaws*). Speciale vermelding verdient de mysterieuze Lotte Lenya, die een vervaarlijke dubbelspionne neerzet. (Per stuk f49,95/Befr 999)

Planes, Trains And Automobiles

De nachtmerrie van elke reiziger. Dat is wat de Amerikaanse reclameman Neal Page overkomt wanneer hij voor Thanksgiving Day naar huis, naar zijn gezin wil vliegen. En die nachtmerrie bestaat dan niet alleen uit een vluchtomleiding vanwege een sneeuwstorm, maar vooral uit Del Griffith, een patserige en babbelzieke verkoper van douchegordijnen.

Neal stapt in het vliegtuig dat hem van New York naar Chicago moet brengen. De ellende begint al wanneer hij niet, zoals geboekt, eerste klas kan zitten. Wanneer een sneeuwstorm het vliegtuig noodzaakt om ergens anders te landen, is het leed niet te overzien. Griffith namelijk beroept zich op zijn grote ervaring als reiziger en sleept de naar zijn kalkoen hunkerende reisgenoot van het ene drama naar het andere. Maar vooral niet naar huis.

Is dat een gegeven voor een komedie of niet? Jawel, dacht de uiterst succesvolle filmmaker John Hughes (*Home Alone*, *She's Having A Baby*, *Weird Science*, *The Breakfast Club*, *Pretty In Pink* etc.) in 1987 en hij deed direct al een sublieme keuze door John Candy en Steve Martin te vragen voor de hoofdrollen. Die twee hebben heel wat op hun credits staan, maar acteren in deze kostelijke film echt op de toppen van hun kunnen.

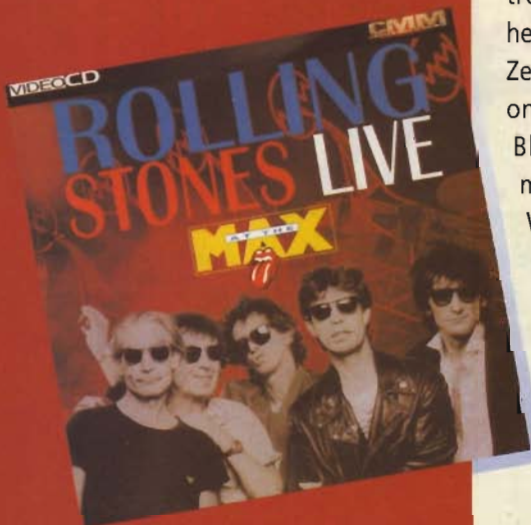
Het aardige van de film is dat de regisseur erin geslaagd is de anders nogal overdreven spelende Steve Martin in toom te houden en van hem en de onlangs overleden Candy absoluut geen karikaturen te maken. De humor zit niet zozeer in slapstick, maar komt steeds op een logische manier voort uit de karakters van het tweetal en de situaties waarin zij belanden. Een absolute aanrader dus, hoewel wij niet echt gecharmeerd waren van de filmmuziek en door het gemis aan ondertiteling af en toe heel goed moesten

opletten om het verhaal te kunnen blijven volgen. Daar staat dan weer een mooie bonus tegenover voor wie de Video CD aanschaft: het inlayboekje bevat zowaar uitgebreide informatie over de film, de acteurs en het productieteam. Dat zou vaker het geval moeten zijn! (f49,95/Befr 999)

MUZIEK

Muziek op CD-i...prachtig dus, want hoe kun je beter genieten van muzikale hoogtepunten dan door middel van digitaal geluid en beeld? Perfecte live-opnamen komen op deze wijze uitstekend tot hun recht. En clips zo mogelijk nog beter. Maar CD-i kan aan al dit fraais nog een bijzondere meerwaarde geven als ook de interactieve mogelijkheden volledig worden benut. Voor u bespreken wij iedere maand de meest recente muziek op CD-i.

Rolling Stones Live At The Max

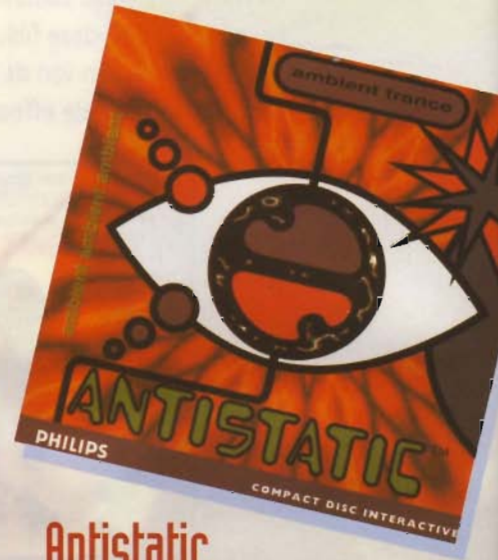
Dat gaat lekker zo. Steeds meer platen- en videomaatschappijen komen tot het inzicht dat zij in hun gigantische archieven nog enorm veel prachtig materiaal hebben liggen dat uitstekend tot zijn recht komt op CD-i of Video CD.

De legendarische tournee bijvoorbeeld die de Rolling Stones enkele jaren geleden maakten onder de titel Steel Wheels Tour. Daarvan werden met behulp van het befaamde en geavanceerde IMAX systeem unieke opnamen gemaakt in Turijn, Berlijn en Londen. En die zijn nu uitgebracht op een dubbele Video CD met een totale speelduur van bijna anderhalf uur. En om aan te tonen dat het de heren platenbonzen menens is met Video CD: hij kwam tegelijkertijd uit met de video! Dat gaat dus echt de goede kant op voor de muzikliefhebbers onder de bezitters van CD-i-apparatuur!

Rolling Stones Live At The Max is de titel van deze produktie, waarop de muziek natuurlijk van hoogstaande kwaliteit is en de 'performance' van de heren Stones weer onberispelijk is. Het Rock 'n Roll beest Keith Richards is volkomen in zijn element en speelt de sterren van de hemel, terwijl Mick Jagger ook bij deze optredens niets van zijn charisma blijkt te hebben verloren.

Zestien nummers speelt de groep, waaronder Sympathy For The Devil, Paint It Black, Ruby Tuesday, Honky Tonk Woman, Brown Sugar, You Can't Always Get What You Want en ook het vaak ondergewaardeerde 2.000 Light Years From Home van het album Their Satanic Majesty's Request. Terwijl de andere nummers in een 'naturelle' camera-voering zijn gevangen, krijgt dit laatste nummer door beeldmanipulatie de psychedelische uitstraling die er zo goed bij past.

Rolling Stones Live At The Max is een must voor Stones fans en de release ervan is een teken aan de wand dat wij de komende maanden nog veel interessante muziekprogramma's op Video CD te zien zullen krijgen.

Antistatic

Ben je een liefhebber van dance music en ga je uit je dak van de lichtshows die je bij raves en andere gelegenheden 'ondergaat', dan kun je met de CD-i Antistatic je eigen privé-dance-happening creëren.

Er staan vijf interessante nummers op van Flux, Gideon en Psycore. Maar het leukste eraan is de mogelijkheid om de begeleidende lichtshow die zich op je scherm ontrolt te beïnvloeden.

Ten eerste kun je de patronen zelf instellen door te kiezen uit een enorme hoeveelheid animatiefiguren. Maar door een druk op de actieknop kun je die afbeelding van de ene op de andere seconde weer veranderen.

Daarnaast kun je kiezen uit een groot aantal kleurstellingen en ook die kun je weer op elk gewenst moment aanpassen, door met de actieknop te klikken wanneer de joystick net naast het midden staat.

En alsof dit allemaal nog niet voldoende is om een half uurtje voor de tv te 'hallucineren', kun je ook nog de bewegingen van het animatiefiguur én van de achtergrond in alle richtingen manipuleren. Leuke bezigheidstherapie, maar ook een CD-i die je tijdens een feestje rustig een paar keer kunt afspelen ter verhoging van de dance-vreugde. (f49,95/Befr 899)

Sting - Ten Summoner's Tales

Met het album Ten Summoner's Tales leverde Sting het zoveelste bewijs dat hij is uitgegroeid tot een niet meer weg te cijferen topkracht in de eredivisie van de internationale popmuziek. Elf hedendaagse maar tijdloze popsongs, vlekkeloos gearrangeerd en glashelder opgenomen in het Engelse Wiltshire, zijn er te vinden op die CD. En die zijn nu -in dezelfde audio uitvoering- ook op Video CD verkrijgbaar. Ten tijde van de opnamen was namelijk een uitgebreide videoploeg aanwezig en die legde alle elf songs in sfeervolle beelden vast.

Dat maakt deze Video CD tot een absolute aanrader, want Stings fysieke voorkomen geeft zijn muziek nog altijd een leuke meerwaarde. Een alleraardigste geste van Philips om de songteksten in het inlayboekje af te drukken, want nog maar al te veel CD-i's en Video CD's gaan gebukt onder een schandelijk gebrek aan informatie.

Nu alleen nog een verzoek aan de instanties die daarover gaan: kan zo'n Video CD voortaan niet tegelijkertijd worden uitgebracht met de CD?

Uit budgettaire overwegingen? Die van Sting fans, dus. (f49,95/Befr 999)

The Gershwin Connection

George en Ira Gershwin hebben een ongekend stevig stempel gedrukt op de ontwikkeling van de populaire muziek in de twintigste eeuw. Binnen dat genre bestreken zij een breed scala.

Bovendien deinsde het tweetal er niet voor terug uitstapjes te maken naar de klassieke muziek. Zo ontstonden bijvoorbeeld An American In Paris, Rhapsody In Blue en de onovertroffen musical annex opera Porgy And Bess.

Maar ook uiteenlopende composities als Alexander's Ragtime Band, Fascinating Rhythm, 'S Wonderful en natuurlijk White Christmas kwamen uit de koker van de getalenteerde broers.

Een aantal van die topcomposities is terug te vinden op de gelikte CD-i The Gershwin Connection van jazz-grootheid Dave Grusin. Grammy Award winnaar Grusin heeft niet alleen zijn sporen verdiend als muzikant, maar is tevens de oprichter van het fameuze jazzlabel GRP Records.

Op deze CD-i, een interactieve versie van het gelijknamige album waarmee Dave Grusin een Grammy Award in de wacht

sleepte, speelt hij met bekende muzikanten als Lee Ritenour, Gary Burton, Chick Corea en John Patitucci twaalf songs van Gershwin, waaronder Soon, I've Got Plenty Of Nuthin', There's A Boat Dat's Leavin' Soon For New York, Love Is Here To Stay en een medley uit Porgy And Bess. Maar dit programma heeft meer te bieden. Zo beantwoordt Grusin vragen over Gershwin en de manier waarop hij met het songmateriaal is omgesprongen. Ook heel interessant zijn de bewaard gebleven opnamen van verschillende radioshow's uit de jaren dertig, waarin George Gershwin geïnterviewd wordt en ook zelf speelt.

Al met al een onderhoudend programma dat ook alleen als audio CD al veel moois te bieden heeft. (f49,95/Befr 899)

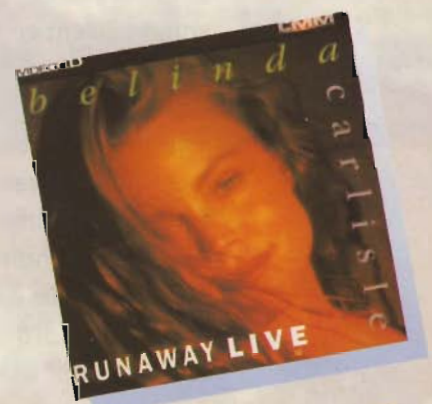
Belinda Carlisle - Runaway Live

Ze is een mooie vrouw, ze beschikt over een stem met een intrigerend vibrato en ze heeft al heel wat hits op haar naam. Die hits, haar kleding en haar 'performance' worden gekenmerkt door een hoog tuttengehalte. Juist, we hebben het over de voormalige Go-Go Belinda Carlisle. Van haar is op Video CD een ruim anderhalf durende concertregistratie uitgebracht, waarop al die facetten herkenbaar zijn.

Ze ziet er mooi uit in de verschillende pakjes die ze tijdens het concert -blootsvoets- draagt, haar stem is breekbaar maar blijft bijzonder goed overeind in het geweld dat haar begeleidingsband af en toe tentoonspreidt. De tuttigheid straalt af van haar kralenkettinkjes en de perzische tapijten waarmee het podium bekleed is.

Maar, eerlijk is eerlijk, het totaalbeeld dat een optreden van Carlisle oplevert is toch wel boeiend. Runaway Live is bijna een 'best of', die Live goed wordt uitgevoerd, hoewel het geluid af en toe aan de holle kant is. De groep -met een belangrijke rol voor een celliste- speelt overtuigend, de twee swingende dames van het achtergrondkoortje vullen Carlisle goed aan en -zoals opgemerkt- de ster zelf zingt zonder meer goed.

Het repertoire bevat onder meer een stevige rocker als Nobody Owns Me (met een snerpende gitaarsolo), La Luna, Mad About You, Circles In The Sand, Heaven Is A Place On Earth, Leave A Light On, de Go-Go hit Our Lips Are Sealed en het stevige Shades Of Michelangelo.

CD-i PROF

De profession

Het bedrijfsleven maakt steeds meer gebruik van

CD-i. Dit medium leent zich daar uitstekend voor.

De professionele toepassingen zijn zeer divers in

allerlei verschillende branches. Maandelijks

berichten wij in deze rubriek over de nieuwste

professionele toepassingen.

Rob Smit

V&D: Gateway to Home Entertainment

Op dinsdag 25 oktober j.l. heeft Vroom & Dreesmann Utrecht in Hoog Catharijne op de tweede etage een nieuwe afdeling geopend onder de naam Gateway to Home Entertainment. Hier is alles wat met home entertainment en multimedia te maken heeft volgens een geheel nieuw concept samengebracht. Voorbij is het bezoeken van verschillende afdelingen met computers, telefoons, audio- en video-apparatuur, foto-apparatuur, CD's, voorbespeelde videobanden, spelcomputers & videospelletjes, CD-i's, boeken & tijdschriften of kinderspeelgoed: alles staat bij elkaar en alle apparatuur (muziek, video, verlichting, etc.) wordt centraal bestuurd vanuit de Gateway Studio in het midden van de afdeling.

Bovendien hoeft de klant minder te sjouwen: als hij iets koopt, rekt hij boven af en kan beneden bij de zij-ingang zijn aankoop afhalen.

De afdeling bevat een videowall waarop voortdurend clips, filmfragmenten en produktinformatie te zien is. Deze film van ruim een uur is vastgelegd op CD-i en draait zonder onderbreking van 9 uur 's ochtends tot 6 uur 's avonds. Hij hoeft 's ochtends niet te worden gestart en hoeft ook niet te worden terugspoeld: zodra de CD-i-speler stroom krijgt, start hij automatisch en wanneer de CD-i afgelopen is, begint hij vanzelf opnieuw. Omdat er geen fysiek contact is tussen afspeelkop en CD-i is er van slijtage bovendien geen sprake.

Op dezelfde afdeling staat nog een ander CD-i-programma.

Hiermee kan de klant op een eenvoudige manier 'bladeren' door een speciale selectie posters in de categorieën muziek, film & video, videospelletjes en Disney. Wanneer één van deze categorieën wordt aangeklikt, verschijnt onder in beeld een strook met de beschikbare posters, waarvan iedere poster kan worden uitvergroet. Aan de hand van het bestelnummer kan vervolgens in een meubel onder het TV-toestel de gewenste poster worden teruggevonden. V&D heeft bij zijn presentaties voor het medium CD-i gekozen vanwege de gebruiksvriendelijkheid en de kwaliteit; wanneer het Gateway-concept aanslaat, overweegt men het ook in andere steden te introduceren. Beide CD-i's zijn in korte tijd, nl. in één week, gerealiseerd door Babbé Media Producties i.s.m. Van Gennep-M.A.C, beide uit Amsterdam.

Wigant Interactive Media wint prijs

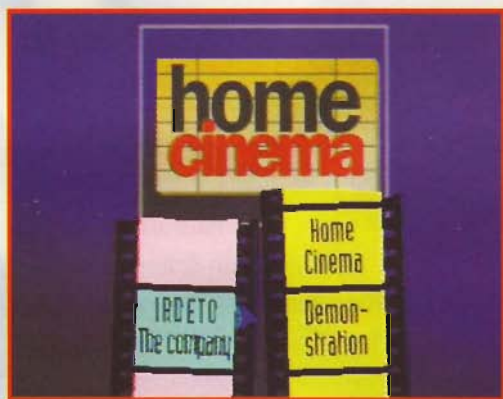
Wigant Interactive Media uit Willemstad (N.Br.), maker van o.a. de consumenten-CD-i De Vliegende Hollander en talloze zakelijke CD-i's met bedrijfs cursussen, catalogi en handleidingen, heeft de eerste prijs voor 'Het beste produkt/de beste dienst van West-Brabant in 1994' gewonnen. Deze wisseltrofee werd op 14 oktober j.l. door mevrouw A. van den Berg, burgemeester van de gemeente Bergen op Zoom, uitgereikt aan Chris Wigant, directeur van Wigant Interactive Media. De uitreiking vond plaats in schouwburg De Maagd in Bergen op Zoom, waar de feestelijke bijeenkomst werd gepresenteerd door de voormalige Miss België,

De toepassingen van CD-i

Goedele Liekens. De jury bestond uit de burgemeesters van Bergen op Zoom en Steenberg en vertegenwoordigers van de Kamer van Koophandel, het Innovatiecentrum, de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij en Rewin West-Brabant. Deze jury heeft onder meer gekeken naar de mate van vernieuwend ondernemen, de bijdrage van het

aanbieder samengestelde lijst, bekijkt hem op een tijdstip dat jou goed uitkomt en betaalt alleen voor wat je besteld hebt) is één van de technologieën waar men zich op heeft geconcentreerd, en om te laten zien wat dat in de praktijk zou kunnen inhouden, heeft men een CD-i gemaakt, die het hele proces simuleert. Deze CD-i werd gepresenteerd op de Kabelbeurs in Londen om kabelexploitanten en gemeenten met het fenomeen Interactieve Televisie kennis te laten maken. Het programma stond niet in een eindeloze lus voor iedere willekeurige voorbijganger te draaien, maar werd voor individuele geïnteresseerden getoond in een soort minibioscoopje. Hier konden de bezoekers de apparatuur zelf bedienen en het hele proces op hun gemak in zich opnemen.

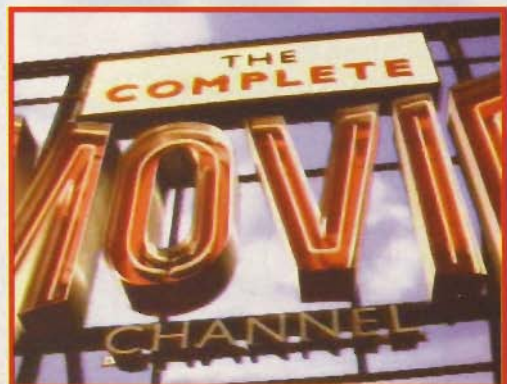
In Nederland is in Hoogvliet ondertussen een proef met Video-on-Demand gestart. Het kabelnetwerk in dat gebied is geschikt voor het verzenden van bewegende videobeelden. (Die beelden moeten wel eerst gecomprimeerd en daarna weer geëxpandeerd worden) De ervaringen van de simulatie kunnen binnenkort aangevuld worden met die van een echte Video-on-Demand-situatie. De CD-i doet dus alsof hij een programma op een interactief televisietoestel is, en biedt de gebruiker na de start een introfilmje (iedere kabelexploitant kan natuurlijk zijn eigen filmje plaatsen), met een uitleg wat Video-on-Demand is en hoe de bediening van het keuzeschermpje werkt. Hierop volgt het keuzeschermpje ('Home Cinema: de bioscoop bij u thuis'). Kijkers die het intro, de uitleg en de bediening al kennen, kunnen deze op de bekende wijze 'doorklikken' om in één keer bij het keuzeschermpje terecht te komen. Dit toont vervolgens een aantal filmgenres: Western, Classics, Comedy, Horror, Drama, Action en Science Fiction. Wanneer de

produkt aan het bedrijfssucces en naar het effect voor de werkgelegenheid. Men was van mening dat Wigant Interactive Media uitstekend omgegaan is met de laatste ontwikkelingen op audiovisueel gebied. Vooral omdat het bedrijf pas vijf jaar geleden is gestart en de markt voor interactieve multimedia-programma's in die tijd nog in een beginfase was. Het initiatief voor 'Het beste produkt/de beste dienst van West-Brabant', een jaarlijks terugkerende competitie, wordt ondersteund door 200 Westbrabantse ondernemers.

Video-on-Demand-simulatie

IRDETO is een technologisch bedrijf dat zijn apparatuur en diensten aan o.a. Filmnet ter beschikking stelt. Video-on-Demand (je kiest een film uit een door de

Honderd kunstwerken van 10 kunstenaars

èn... allemaal te koop!

Voor Kunstkijkers èn Kunstkopers:

Electronic Gallery ART VISION presenteerde onlangs in Arti et Amicitiae te Amsterdam, Europa's eerste interactieve foto-CD met kunst die te koop is. Daarmee haalt u de galerie in huis en kunt u de schitterendste kunstcollecties bekijken wanneer u dat wilt. Op elk moment van de dag of nacht kunt u - geheel vrijblijvend - een koopoptie op een kunstwerk nemen. De vrijblijvende koop-optie houdt in dat u in het atelier van de kunstenaar kunt gaan kijken of uw keuze 'live' net zo mooi is als op uw T.V. En als u toch in het atelier van de kunstenaar bent, kunt u meteen kijken wat deze nog meer te bieden heeft. Kortom: Een nieuwe weg in de kunstwereld ligt voor u open.

Kunstenaars

1e interactieve foto-CD:

Norbert Dijkman - Maarten van Duyn - Anneke de Jong - Anneke Kroon - Ans Markus - Fokko Rijkens - Gonzalo Scelso - Jan Jurriaan Schonk - Ger Stallenberg - Leo Wijnbergen

ELECTRONIC GALLERY
ART VISION

Dit mag u van Electronic Gallery ART VISION verwachten:

- 5 foto-CD's met de volgende thema's: 1. Figuratief 2. Landschap/Stadsgezichten 3. Non-Figuratief 4. Sculpturen en Glas 5. De Mens Centraal.
- de eerste foto-CD met figuratieve kunst is inmiddels verkrijgbaar
- op elke foto-CD: 10 kunstenaars - 10 kunstwerken= 100 kunstwerken!
- de kunstwerken zijn perfect gefotografeerd en u kunt details uitvergroten
- af te spelen op foto-CD-speler, CD-i-speler en CD-rom-drive
- bij foto-CD: 'mini-catalogus' met prijzen/informatie over de kunstwerken
- alle kunstwerken zijn door de componist Pieter van Weydom Claterbos van een muzikale impressie voorzien
- als u kunst wilt kopen, belt u Art Vision en u zegt welk kunstwerk u 'live' wilt zien; Art Vision maakt dan voor u een afspraak met de kunstenaar
- in het atelier van de kunstenaar bepaalt u of u het geselecteerde werk of een ander kunstwerk wilt kopen of... u koopt niets.
- prijs per foto-CD f 39,50*; bestelt u de complete serie dan betaalt u slechts f 35,-* per stuk (*excl. eventuele rembours-/portokosten)

kijker één van deze genres aanklikt, volgt er een nieuw keuzeschermd met een aantal films. Klikken op de titel start ten slotte de gewenste film; op de CD-i is dat maar een fragment, maar in een werkelijke situatie is dat natuurlijk de hele film. Bij het spelen van de CD-i worden de keuzes die de kijker maakt in het geheugen van de CD-i speler opgeslagen, maar in een Video-on-Demand-situatie worden deze naar de kabelexploitant verzonden, die er o.a. zijn periodieke rekening op baseert. Omdat de CD-i voor de Londense Kabelbeurs is geproduceerd, bevat hij ook uitgebreide informatie over IRDETO zelf. Ten slotte wordt gewezen op de extra mogelijkheden die interactief televisiekijken zou kunnen bieden: telebankieren, het bestellen van fast food, homeshopping, tele-educatie en live gameshows waar de kijker in kan deelnemen. De IRDETO-CD-i is vervaardigd door Case Interactive uit De Bilt.

Nijmegen

De gemeente Nijmegen, ook wel omschreven als 'het noorden van het zuiden en het zuiden van het noorden', is strategisch gelegen tussen de Waal en de Maas en bevindt zich bovendien vlakbij Duitsland. De stad is volop in ontwikkeling, en er zullen op diverse plaatsen in en om de stad nieuwe woon-, werk- en recreatiegebieden verrijzen (de projecten Bijsterhuizen, Brabantse Poort, Centrum 2000, Waalsprong en Spoorzone). Dit brengt de noodzaak tot uitgebreide informatieverstrekking aan diverse doelgroepen (potentiële bewoners, projectontwikkelaars en zakelijke huurders) met zich mee. Om aan die behoefte te voldoen heeft de gemeente Nijmegen besloten het medium CD-i in te schakelen.

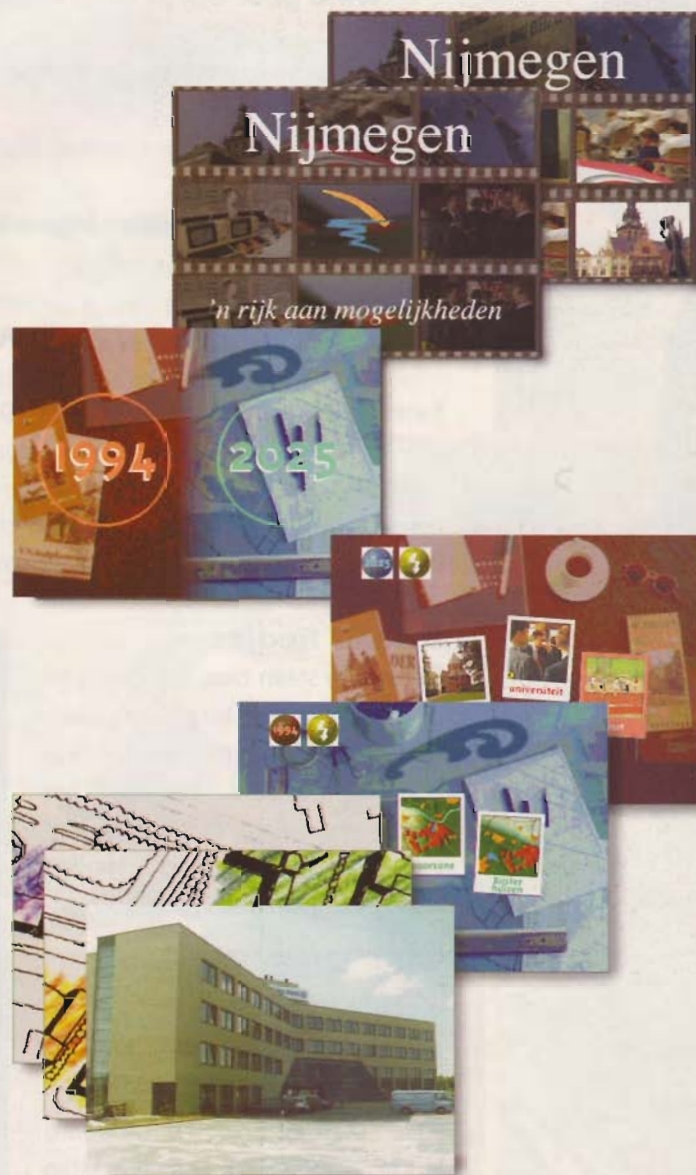
"Nijmegen: 'n rijk aan mogelijkheden" is modulair opgezet, wat inhoudt dat er nieuwe informatie toegevoegd kan worden op het moment dat deze beschikbaar komt. Die informatie wordt verstrekt in de vorm van videobeelden, foto's, bouwtekeningen en tekst, met gesproken commentaar, daar waar dat nodig is. Na een kort intro, waarin de stad d.m.v. elkaar snel opvolgende en door muziek ondersteunde foto's aan de geïnteresseerde wordt voorgesteld, volgt een keuzeschermd met twee jaartallen: 1994 en 2025. Als je 1994 aanklikt krijg je uitgebreide informatie over Nijmegen, zoals het nu is, onder 2025 worden de toekomstplannen ontvouwd. Het aardige aan de CD-i is dat je tijdens het kijken met behulp van de actieknoppen op de afstandsbediening foto's kunt maken (het programma geeft aan wanneer dat kan), die aan het eind van het betreffende onderdeel op het televisieschermd verschijnen. Door zo'n foto vervolgens aan te klikken, krijg je informatie over het betreffende onderwerp, waarbij je soms meerdere lagen diep het programma kunt induiken.

Wanneer informatie op een CD-i gelaagd wordt aangeboden, bestaat altijd het gevaar dat de gebruiker de draad kwijtraakt. De makers van "Nijmegen: 'n rijk aan mogelijkheden" hebben dit probleem gelukkig onderkend, en een heldere en gemakkelijk te gebruiken interface ontworpen, die je op verzoek kan vertellen, waar je bent in het programma, wat het totaal aan opties op dat moment is, hoe je naar een vorige

fase kunt terugkeren en welke fase dat was. Bovendien kun je pauzeren of stoppen met een eenvoudige klik op één van de actieknoppen; de schermknoppen komen pas in beeld, nadat je geklikt hebt.

De CD-i is duidelijk met groot vakmanschap in elkaar gezet: het programma is en blijft vlot ondanks zijn informatieve inhoud, de (vrouwelijke) commentaarstem is niet alleen goed verstaanbaar, maar ook plezierig om naar te luisteren en de ondersteunende muziek (speciaal voor deze CD-i gecomponeerd) is van voortreffelijke kwaliteit. De CD-i is, ondanks het feit dat alle onderdelen nog niet op hun plek zitten, nu al een stuk beter dan de gemiddelde video- of diapresentatie en vormt een uitstekend alternatief voor de dikke, saaie rapporten waar gemeentelijke instanties zo goed in zijn.

Bezoekers kunnen het programma zelfstandig raadplegen in het Open Huis, het informatiecentrum van de gemeente. Ook kan de CD-i tijdens voorlichtingsbijeenkomsten in groepsverband bekeken worden. In de toekomst zullen de informatiezuilen ook bij banken en openbare gelegenheden worden geplaatst. De CD-i is ontwikkeld door Harlon Communicatie (Nijmegen, Utrecht, Enschede).

CD-i voor naast de kerstboom

A Christmas Songbook

"Santa Claus is coming into town"

en Sinterklaas is nog maar net weg.

Overal door de stad hoor je de

typische kerstmuziek door kleine

luidsprekertjes schallen, terwijl de

wind guur om je oren suist. Was je

maar alvast thuis, kon de kachel

lekker aan en de warme chocolade-

melk worden ingeschonken.

spelen. Je scherm wordt dan verwend met heerlijke kerstafbeeldingen. Hiervoor zijn prachtige aquarellen gebruikt, en daarnaast originele houtsnijwerken, inkttekeningen en gebrandschilderd glas. Een aantal van die schitterende afbeeldingen staat op deze pagina's.

Meezingen

Natuurlijk kan de feestvreugde niet meer stuk wanneer je met het hele gezelschap meezingt met de muziek. Daartoe zijn alle teksten nog eens integraal opgenomen in de disc. De tekst verspringt van kleur op het moment dat er gezongen moet worden, dus voor niemand zou dat een probleem moeten zijn.

Rom Helweg

Kerstliedjes, je kunt er niet omheen. De CD-i "A Christmas Songbook" geeft je weer inspiratie voor deze nieuwe kerst. In dit nummer vind je een waardecheque waarmee je twintig gulden korting kan krijgen op de aanschaf van dit unieke schijfje.

Twaalf liedjes

Op de CD-i staan twaalf originele typisch Amerikaanse kerstliedjes waaronder Dean Martin's grote hit "Rudolph The Red-Nosed Reindeer"; het overbekende "Jingle Bells"; de Engelse versie van Still(ig-)e Nacht, Heilige Nacht; We Wish You A Merry Christmas.

Sfeerbeelden

Natuurlijk zijn er weer verschillende manieren waarop je van deze sfeervolle CD-i kunt genieten. Uiteraard kun je gewoon alle nummers af laten

Karaoke

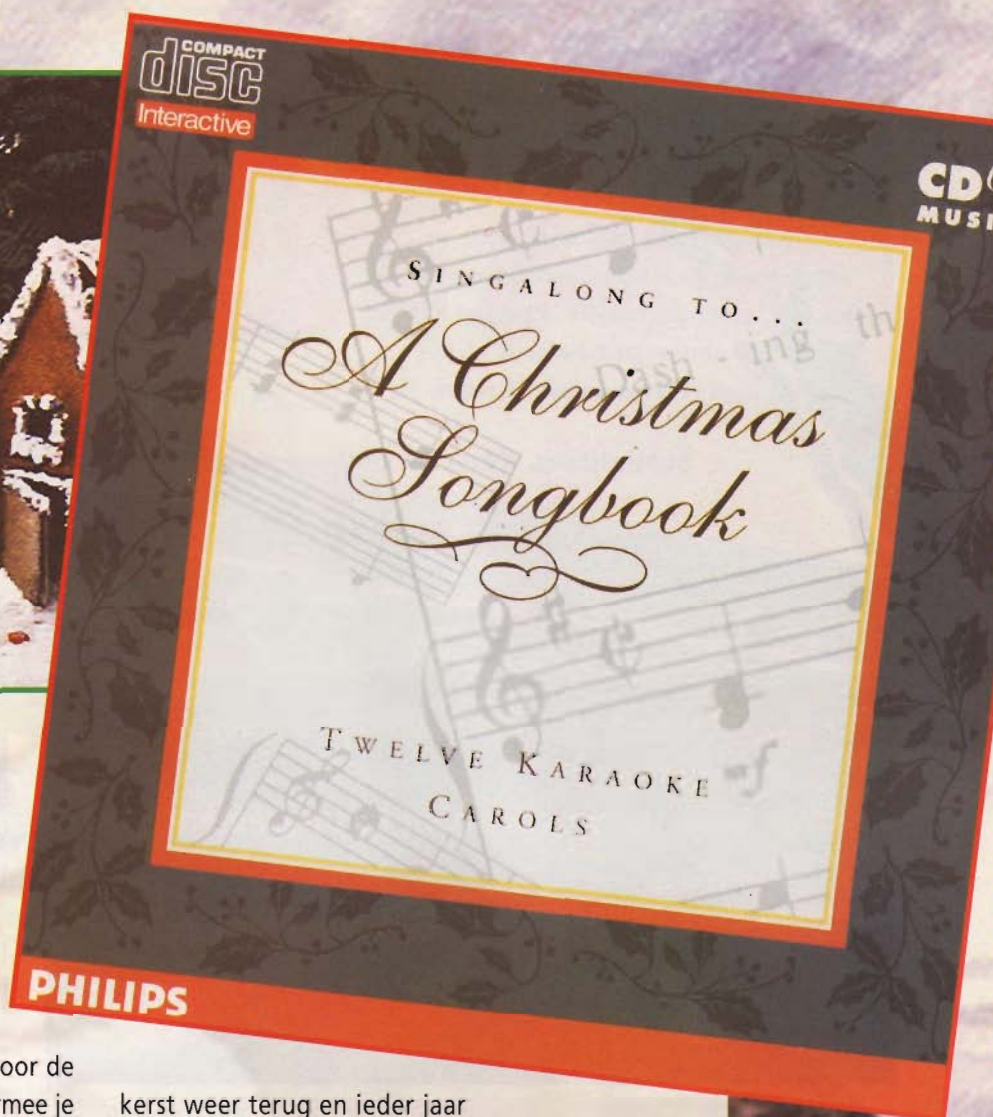
Stel je voor, jij bent zelf de ster van de CD. Dat kan natuurlijk niet samengaan met de zanger, maar die kun je gewoon uitzetten. Zo heb je je eigen orkest achter je staan, inclusief al die zoetgevooidse achtergrondzangeressen. Je steelt de show voor de hele vriendenkring en je familie. Het zou natuurlijk helemaal af zijn wanneer je daarvoor de speciale karaoke-set hebt aangeschaft, waarmee je ook alle andere karaoke-discs af kunt spelen. Je hebt dan een fantastisch geluid en die microfoon in je handen geeft je het gevoel dat je op je eigen podium staat.

Engelstalig

Alle liedjes en de teksten zijn in het Engels, natuurlijk. Er is geen ondertiteling bij. Dat kan voor sommigen een probleem opleveren, maar probeer het gewoon eens mee te lezen, en ontdek hoe gemakkelijk je de smaak te pakken hebt! Bovendien, wie durft te ontkennen dat je spelenderwijs het best een buitenlandse taal leert?

Tijdloos

Kerstfeest 1994 zal een onvergetelijk feest worden, wanneer je deze disc in huis hebt gehaald. A Christmas Songbook is een uniek bezit voor een ieder die van een authentieke kerstsfeer houdt. Al deze tijdloze liedjes komen iedere

kerst weer terug en ieder jaar zul je weer teruggrijpen naar deze interactieve verzameling liedjes. Je zult al gauw merken dat een CD-i speler naast de kerstboom niet meer weg te denken valt. (f 49,95/Befr 599)

KERSTAKTIE

Zie elders in dit magazine voor de waardecheque van f 20,-. U kunt met deze cheque de CD-i A Christmas Songbook voor slechts F 29,95 aanschaffen!

Feestend, swingend en zingend het nieuwe jaar in

KARAOKE

Sinterklaas, Kerst en oudjaarsavond staan weer voor de deur.

Familie bijeenkomsten bij uitstek deze feestdagen en een hoop gezelligheid.

Maar ze kunnen nog leuker worden met een echte eigen Karaoke-set in huis.

Nu tijdelijk één extra microfoon bij aankoop van een

Philips Karaoke-set tot en met 31 december 1994.

U krijgt deze tweede microfoon ter waarde van f 50,-

helemaal gratis! *

Elk feest, elke feestdag, elke feestelijke bijeenkomst wordt een echte knaller met deze Karaoke-set. Zing mee met Nederlandse hits van nu of zet de toon bij een kraker van André Hazes. Alle Nederlandstalige sterren staan op de serie Karaoke-discs. Gelijk met de muziek lees je de teksten op je tv-scherm. Karaoke is de rage van dit moment. De karaoke-set sluit je aan op je HiFi-installatie, zet je boxen voluit, pak de microfoon en voel hoe een echte ster zich voelt.

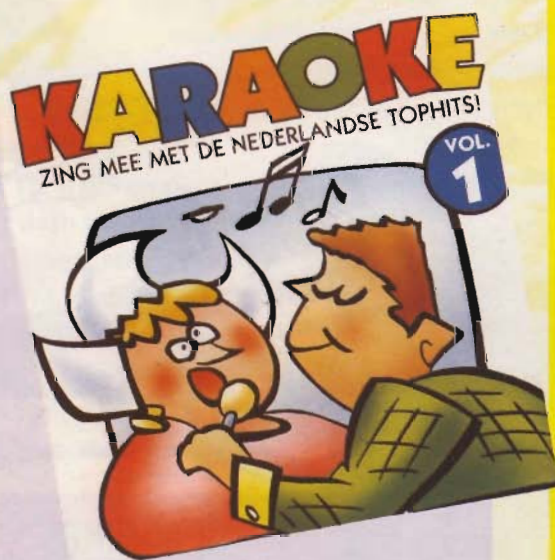
Is dit echt wat voor jou, knip dan nu de waardecheque uit, die je elders in dit magazine vindt. Lever deze cheque in bij je CD-i leverancier bij aankoop van de Philips Karaoke-set. Je krijgt dan een tweede microfoon ter waarde van f 50,- helemaal gratis! Kun je zingen met z'n tweeën!

* Deze actie is alleen geldig in Nederland

Karaoke Holland 1

Muziek/Karaoke.
Nederlands. f 44,95

- 1 Visite
- 2 Oerend Hard
- 3 Ik verscheurde je foto
- 4 Doe een stapje naar voren
- 5 Daar gaat ze
- 6 Een beetje verliefd
- 7 Sinds een dag of twee
- 8 Big city
- 9 Annabel
- 10 Ik krijg een heel apart gevoel
- 11 Kon ik maar even bij zijn

- 12 Anne
- 13 Willempie
- 14 Vriendschap
- 15 Oh darling, I kiss you te pletter

Karaoke Holland 2

Muziek/Karaoke. Nederlands.
f 44,95

- 1 Alles kan een mens gelukkig maken
- 2 Ome Jan
- 3 Vakantieman
- 4 Maar vanavond heb ik hoofdpijn
- 5 Brabantse Land
- 6 Het kleine café aan de haven
- 7 Ik doe wat ik doe
- 8 Meisje ik ben een zeeman
- 9 Ik voel me zo verdomd alleen
- 10 De vlieger
- 11 Ik ben Gerrit
- 12 Als het om de liefde gaat
- 13 Het is koud zonder jou
- 14 Mooi man
- 15 Vrienden voor het leven

ACTIE

Philips CD-i Karaoke-set

Soundmixer voor drie microfoons.
Mengen, echo en toonregeling. Aan te sluiten
op HiFi-installatie. Inclusief microfoon. Bij aankoop
van de karaoke-set ter waarde van f 299,-
tot en met 31 december 1994 tweede microfoon

gratis

Karaoke Holland 3

Muziek/Karaoke.
Nederlands. f 44,95

- 1 Pizza lied (effe wachten...)
- 2 Suzanne
- 3 Margrietje
- 4 Ik zie een ster
- 5 Bestel mar
- 6 Je loog tegen mij

- 7 's Nachts na tweeën
- 8 Foxie Foxtrot
- 9 Oh Waterlooplein
- 10 O O Den Haag
- 11 't Is weer voorbij die mooie zomer
- 12 De glimlach van een kind
- 13 Is je moeder niet thuis
- 14 Met de vlam in de pijp
- 15 Morgen wordt alles anders

Karaoke Kids

Muziek/Karaoke.
Nederlands. f 44,95

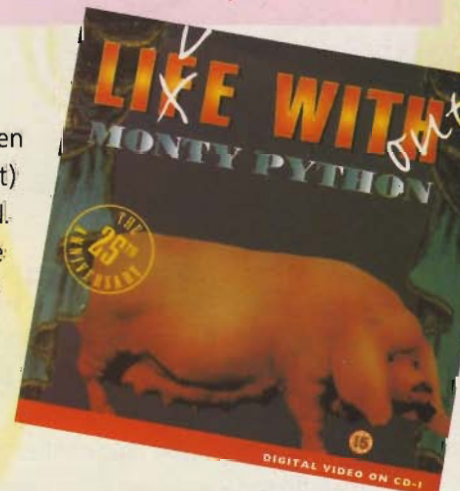
- 1 Ik heb zo waanzinnig gedroomd
- 2 Dikkertje dap
- 3 Met z'n allen
- 4 Meidengroep
- 5 Belle & het beest

- 6 Het grote meneer kaktus lied
- 7 Ha ha ha je vader
- 8 Hup, daar is Willem
- 9 Ik ben toch zeker Sinterklaas niet
- 10 Muis in een molen in mooi Amsterdam
- 11 Op een onbewoond eiland
- 12 Balou de bruine beer
- 13 Het Smurfenlied
- 14 Geef nooit op

Party Disc
Muziek/Karaoke.
Nederlands. f 44,95

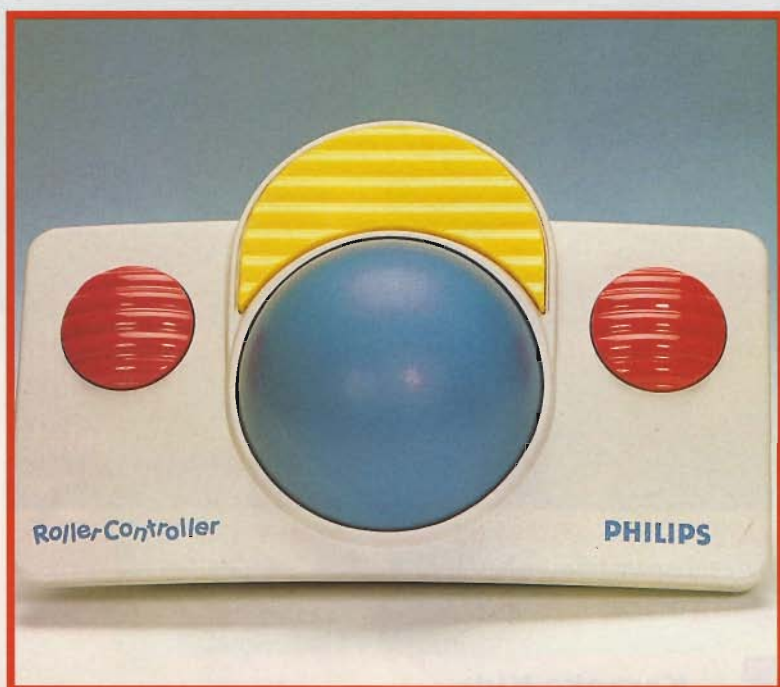
Als klap op de vuurpijl is er nu een echte topper uit: Live with(out) Monty Python van MONTY PYTHON. Een Karaoke-CD-i van wereldklasse met de allermooiste meezingers uit hun films en sketches. Met natuurlijk het nummer 'Always look at the bright side of life'. En wat past er nu beter bij deze tijd van het jaar! Engels f 59,95.

Philips ACCESSOIRES

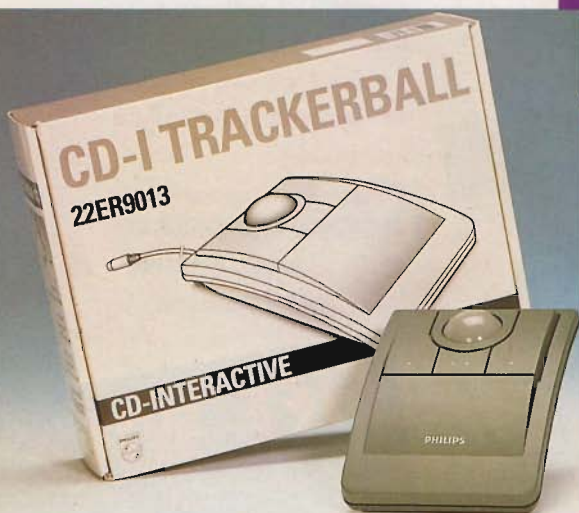
Zo met de feestdagen in het vooruitzicht, is het tijd om na te denken over leuke, nuttige, maar vooral originele cadeautjes voor onze dierbaren. Dus dit jaar maar eens geen chocoladeletter of ander goedbedoeld pakje, maar een leuke uitbreiding voor uw CD-i speler.

Uit het vrij ruime aanbod van Philips kozen we een aantal accessoires.

Audio Splitter

De jongste CD-i telg in de familie is de 450-speler. Anders dan met de duurdere 210-speler is deze CD-i speler niet rechtstreeks aan te sluiten op uw stereo-installatie. Dank zij dit kabeltje is dat echter wel mogelijk. Voor de geneugten van HiFi-kwaliteit bent u slechts f 9,95 kwijt. Formeel heet de Audio Splitter ER 9209.

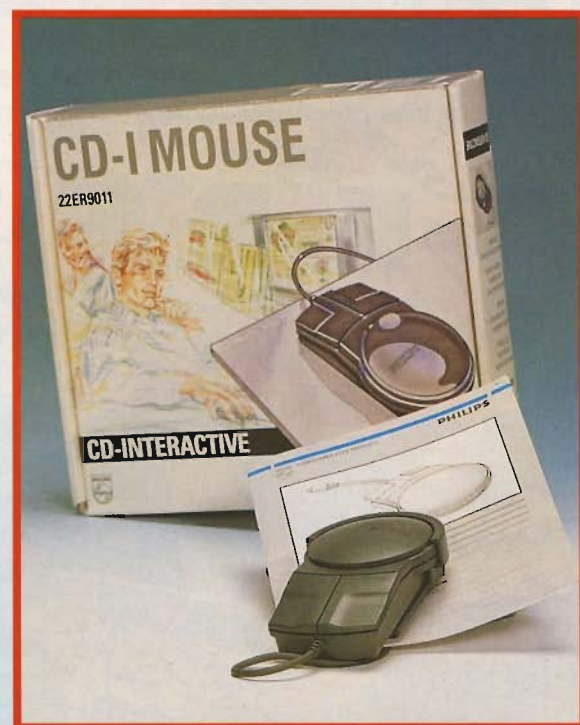

Roller Controller

Eigenlijk is deze Roller Controller hetzelfde als de Trackerball. Alleen is ie speciaal ontwikkeld voor kleine kinderen. Hij is voorzien van vrolijke kleuren, overzichtelijk en veilig. De prijs van deze ER 9012 is f 199,95.

Trackerball

In feite werkt de Trackerball hetzelfde als een muis. Met dat verschil dat het draaikogeltje bovenop zit in plaats van onderop. De Trackerball is uitermate geschikt voor nauwkeurig aanwijzen. De Trackerball is voorzien van een prettig lange kabel van maar liefst 3,7 meter. De ER 9013, zoals de codenaam van deze aanwijsapparatuur luidt, kost f 199,95.

CD-i Muis

Net zo handig als de Touchpad is de speciaal voor CD-i ontwikkelde muis. Verschil is alleen dat er een tafel voor nodig is om de muis over te laten rollen. Het spreekt voor zich dat deze muis door zowel rechts- als linkshandigen kan worden gebruikt. Deze muis, met als officiële naam ER 9011 kost f 99,95.

Infrarood Set

U kent dat probleem vast wel, dat u uw infrarode afstandsbediening goed op de CD-i speler moet richten, wil het apparaat reageren op uw bevelen. Dit omdat het ontvangerstoogje zo klein mogelijk is gehouden. Met deze ER 9054 infrarood set is het mogelijk om vanaf een grote afstand de CD-i speler te besturen. De set bestaat uit een zender en ontvanger en is geschikt voor alle typen CD-i spelers. Dus ook voor de 450-speler. De set kost f 139,95.

RF Modulator

Elke televisie die vandaag de dag wordt verkocht, is voorzien van een zogenoemde scart-connector. Scart is een internationale standaard die het geprutst met verschillende draadjes voorkomt. Het is een kwestie van de bijgeleverde kabel in CD-i speler en tv stoppen en het systeem werkt. Maar niet iedereen is al voorzien van zo'n moderne tv. Speciaal voor deze mensen is er de RF Modulator bedacht. Hiermee sluit u uw CD-i spelers zonder problemen aan op de antenne-ingang van de tv. De modulator kost f 79,95.

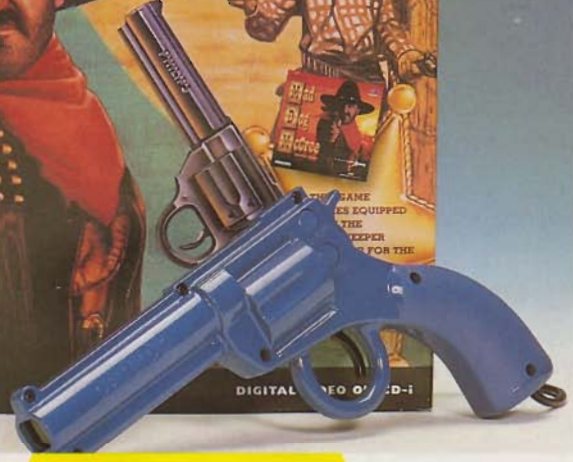
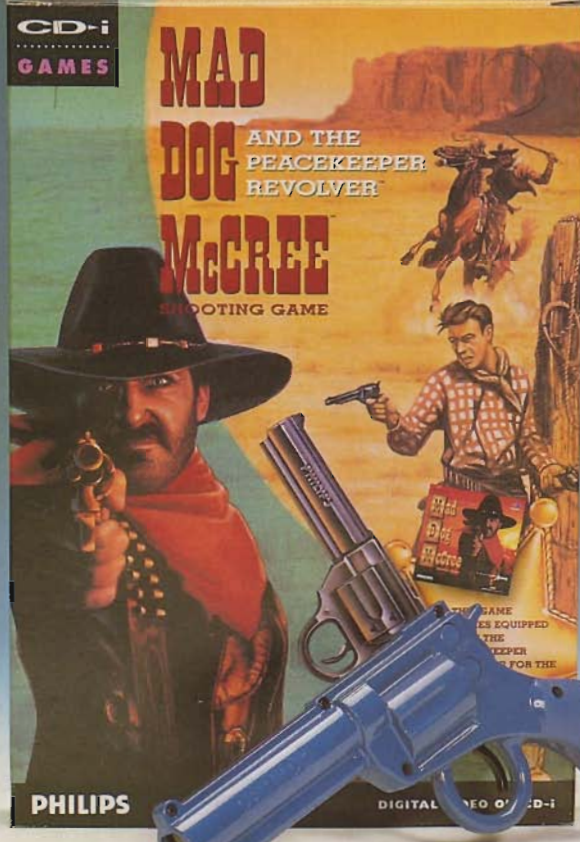
Touchpad

De games op CD-i worden steeds sneller. Het moge duidelijk zijn dat er dan ook aan de bedieningsapparatuur steviger eisen worden gesteld. Voor de liefhebbers van echte arcadegames als Burn

Cycle, maar ook The Apprentice is deze touchpad, met afschroefbare joystick. Bovendien is deze Touchpad voorzien van een instelbare gamemode en een derde actieknop voor zogenoemde two-player games.

De Touchpad is zowel door rechts- als linkshandigen te gebruiken. De prijs van de Touchpad ER 9017, zoals het ding officieel heet, is f 69,95.

CD-i GAMES

Peacekeeper

Een van de bekendste games uit de arcadehallen is Mad Dog McCree. Mad Dog McCree is een zeer realistische game die je in het Wilde Westen brengt. Voorzien van een pistool sta je voor een groot videoverscherm de schurken van het toneel te vegen. Voor de liefhebbers hebben we goed nieuws. Je hoeft nu niet meer naar de arcadehal om bankrovers, paardedieven en wat dies meer zij te lijf te gaan.

Dat kun je met de Peacekeeper rustig thuis doen. Het Peacekeeperpakket bevat naast de CD-i schijf, ook nog een speciaal voor dit spel ontwikkelde kunststof revolver, juist ja, de Peace-keeper. Deze Peacekeeper werkt via een bovenop de tv geplaatste infraroodontvanger. Het is dus een kwestie van op het tv-scherm schieten. En let wel: oefening baart kunst. Het hebben van een pistool betekent allerminst dat je onkwetsbaar bent. Deze Peacekeeper is nu nog alleen te gebruiken voor Mad Dog McCree, maar spoedig zullen er meer spellen op de markt komen, waarbij je deze Peacekeeper kunt gebruiken.

Enige haast is dan ook geboden, aangezien het hier om een zogenoemde 'Limited Edition' gaat. De voorraad is dus beperkt. De complete set (pistool + CD-i) kost f 249,-.

I/O Port Splitter

Wie tegelijk twee afstandsbedieningen wil aansluiten op de nieuwste CD-i spelers (CD-i 220/60; CD-i 210/40; CD-i 450) heeft een probleem. Dat kan namelijk niet. Daarom is deze handige Port Splitter ontwikkeld.

De Port Splitter maakt het mogelijk twee afstandsbedieningen aan te sluiten. Onmisbaar voor two-player games. De Port Splitter, die als type-aanduiding ER 9208 meekreeg kost f 19,95.

Cadeautips

Vooral na een zomer als deze, staan een heleboel mensen verbaasd dat de feestmaand december al weer zijn intrede heeft gedaan. In paniek zet iedereen zich weer achter de schrijfmachine of PC om gedichtjes te schrijven, want iedereen wil zo origineel mogelijk naar voren komen.

Wie Sinterklaas niet viert, denkt al na over cadeaus voor Kerstmis.

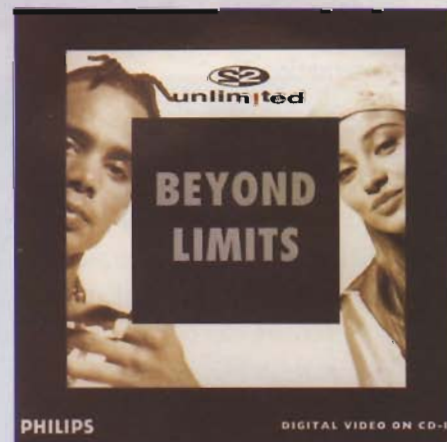
De middenstand verheugt zich weer op de drukste tijd van het jaar. Voor de mensen die zich geen raad meer weten in de wirwar van aanbiedingen, heeft CD-i Magazine een aantal ideeën. We hebben een lijst samengesteld van de beste cadeaus op CD-i gebied.

Geef 'ns wat anders, geef een

CD-i

Natuurlijk zijn er nog steeds mensen in je vriendenkring te vinden die nog helemaal geen CD-i speler hebben, maar het leuke van onze tips is, dat de genoemde CD-i's zowel op de CD-i speler als op de gewone CD speler kunnen worden afgespeeld. Bovendien, geloof me, met de huidige ontwikkelingen zit het er in dat er steeds meer mensen op CD-i gaan overstappen. Met een prijs die nu al onder de f 800,- ligt, is het voor veel mensen het overwegen waard om deze interactieve CD-speler te kopen in plaats van een gewone. Je kunt namelijk je oude CD's ook gewoon in je CD-i speler afspelen. Bovendien is er binnenkort een Computerkaart verkrijgbaar die CD-i ook geschikt maakt voor gebruik in de CD-ROM speler in je PC. Kortom, doe eens iemand een CD-i cadeau, en je hebt verzekerd succes.

Hier zijn de meest aan te bevelen tips voor een CD-i cadeau tijdens de feestdagen:

2 Unlimited Beyond Limits

Vorige maand nog exclusief in CD-i Magazine; de populairste Dance Act van dit moment. Ray en Anita wijzen je zelf de weg door 5 Videoclips en hun acht grootste hits. Daarnaast een paar Digital Video-Live opnamen van dit supertweetal van eigen bodem.

(f 49,95/Befr 999)

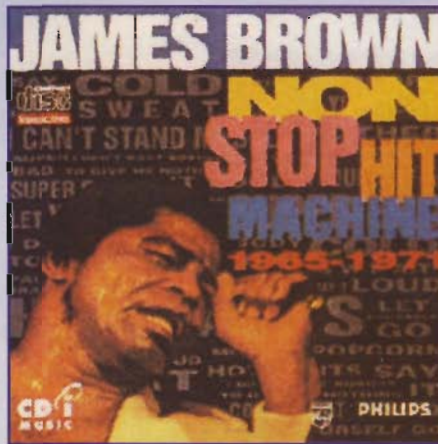

Secrets of Tatjana

The American Dream in Nederland. Tatjana Simic is één van Nederlands meest tot de verbeelding sprekende artiesten en laat zich in een complete fotoreportage van haar beste kant zien. Bovendien staan er een aantal hits op de CD. Meezingen? Geen probleem, de songteksten staan er op.

(f 39,95/Befr 899)

James Brown Non Stop Hit Machine

The Godfather Of Soul Is Back! James Brown's hits uit de jaren zeventig brengen nog steeds iedereen aan het swingen. Dertien klassiekers en een compleet geïllustreerde biografie van de man en zijn werk sieren dit unieke bezit voor alle Soul-liefhebbers.

(f 49,95/Befr 1199)

Louis Armstrong American Songbook

Satchmo op z'n best. Jazzliefhebbers herkennen 'm uit duizenden. Naast veel van zijn successen wordt de CD opgesierd met interviews met The King-Of-Swing Louis B. Armstrong en zijn tijdgenoten. **(f 49,95/Befr 899)**

Jazz Giants

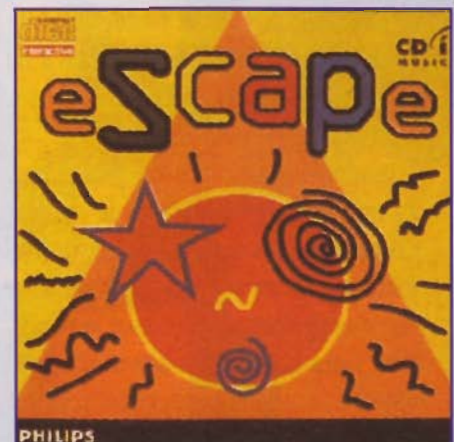
Zestig jaar jazzgeschiedenis komt voorbij met alle achtergrondinformatie over Miles Davis, Count Basie, Sarah Vaughan, Stan Getz. En natuurlijk twintig audiotracks van superieure kwaliteit van deze superieure muziek.

(f 49,95/Befr 899)

Pavarotti O Sole Mio

Hij is Wereldkampioen Zingen op alle afstanden, en dat is-ie niet voor niets. Luciano Pavarotti zingt dertien Napolitaanse Successen. Daarnaast zijn een aantal exclusieve interviews en een unieke discografie opgenomen. Wil je je meten met de beste tenor ter wereld? De teksten kun je vinden op deze exclusieve CD-i. **(f 49,95/Befr 1199)**

Escape

Acht superheftige housenummers voor mensen met een sterk hart. Hardcore, Techno en Wave begeleid door waanzinnige Cybervisuals op je beeldscherm. Met je afstandsbediening kun je de kleuren en vormen instellen. Lay back and dance! **(f 49,95/Befr 899)**

büch

Schijfjes en schijfjes

De muziek-CD heeft het van alle andere geluid dragers gewonnen, zoals iedereen weet. Wie een elpee wil hebben, moet tegenwoordig goed zoeken op rommelmarkten. Het zilveren schijfje heeft in Nederland een opmars zonder weerga gemaakt en dat is elders wel anders. Op de Falkland-eilanden en in Paraguay moet je, bij voorbeeld, heel lang zoeken naar een CD'tje. Iedereen kent in Nederland dus het CD-schijfje, maar je hebt ondertussen heel wat verschillende schijfjes. Ik bedoel niet de vorm, het formaat of de kleur (die is bij alle schijfjes gelijk), maar wat er in zit. Eerst maar eens een klein lijstje:

1. Dummy-schijfjes. Daar kun je niks mee. Ze werden in het begin van de muziek-CD gebruikt als etalage- en decoratie-materiaal en ze worden af en toe door een slim persoon als bruikbaar verkocht. Heel soms kom je ook een muziek-CD tegen waar in het productieproces iets mee is misgegaan. Op zo'n schijfje staat ook niks en menigeen heeft zijn hele muziekinstallatie al gesloopt voordat hij achter het werkelijke raadsel kwam.

2. CD-ROM-schijfjes. Die doen het alleen in een CD-ROM-apparaat. Sommige CD-ROM's kunnen echter ook als muziek-CD gebruikt worden, hoewel dan vaak de eerste track niet als muziekkanaal fungeert.

3. CD-i-schijfjes. Deze schijfjes kun je alleen afspelen in een CD-i-machine. In een CD-i-machine kun je echter ook muziek-CD's draaien, het CD-ROMmetje met muziektracks doet het daar tevens ook in. In de meeste CD-ROM-laatjes -en met een geïnstalleerd programmaatje- kun je

wel weer muziek-CD's afspelen.

4. Schijfjes die met het CD-i-systeem werken, maar wél in een CD-ROM-speler te gebruiken zijn, maar níet in een normale CD-i-speler fungeren. Deze schijfjes komen in Amerika in zwang en vallen onder de rubriek 'Amerikaans CD-i'.

Pfff! Het is dus zaak dat je dummy-schijfjes zo snel mogelijk in de vuilnisbak stort en dat je de drie andere soorten schijven steeds in het goede doosje doet. Gelukkig heeft Philips voor zijn CD-i's een wat groter doosje ontworpen, maar ik heb nu toch ook al weer CD-i's gezien die in een 'gewoon' muziek-CD-doosje waren gestoken.

Als simpele alfa-man vraag ik mij af: zou het nu niet mogelijk zijn geweest om al die soorten schijven (en dan bedoel ik natuurlijk niet de dummy-schijfjes) compatible te maken voor álle systemen? Ik geef maar een voorbeeld: zou het niet leuk zijn geweest wanneer je CD-i's als muziek-CD ook had kunnen draaien in je gewone compactdisc-speler?

Ik zie bij Philips al bezorgde en ver dwaas-

de gezichten: wat een domme jongen, die Büch; wat een domme vraag! Het zal best, maar langzamerhand passen wel alle gloeilampen in alle fittingen. Hoewel... Afgelopen zomer kwam ik in Amerika een leuk apparaatje tegen. Dit apparaatje kun je in een fitting of ergens anders aan een (schemer)lamp met een metalen voet bevestigen en dan gaat je lamp na slechts een kleine aanraking met de hand branden. Het ingenieuze van dit systeem is dat de lamp na de eerste aanraking op kwart-kracht gaat branden, na de tweede op halve kracht, na de derde op volle kracht; raak je de lamp voor de vierde keer aan dan gaat ze helemaal uit. Een apparaatje (ongeveer twintig gulden) dat ik in Nederland nog nooit gezien heb en dat in ons land natuurlijk ook niet werkt, omdat ze in Amerika 110 volt hebben en wij op 220 zitten te schemeren. Het lijkt mij een heel gedoe om mijn elektrische installatie thuis tot 110 om te bouwen en 110 volt-gloeilampen uit de Verenigde Staten te importeren. Ik bedoel maar: standaardisatie is nog steeds een crime. Terugkomend op de CD-i-schijfjes: ik blijf net zo lang proberen totdat ze het in het een of andere, niet voor CD-i bedoeld apparaat, ook doen. Ik vrees echter dat ik lang kan blijven proberen. Maar toegegeven: een werkende CD-i-schijf in een échte, functionerende CD-i-machine blijft een absoluut wonder. Ik betreed nog steeds nieuwe, nog spannendere en ongewonere werelden als ik met mijn CD-i-zapper in de hand zit.

Boudewijn Büch

2

ABSOLUTE TOPPERS OP PHILIPS CD-i

De game Burn:Cycle wordt nu al beschouwd als de game van het jaar. En bij de muziekdisc Beyond Limits, staat de naam van de groep meteen al garant voor wereldsucces: 2 Unlimited!

Burn:Cycle. Game. Twee discs: een met de game, de ander met cyberpunk audiotracks. Geen Digital Video Cartridge nodig, even vloeiend.

De nieuwe norm in games. Onovertroffen, futuristische 3D-visuals, overweldigend geluid, verbluffende graphics. Een ijzersterk plot, twintig live-action rollen, meer dan 100 full-screen filmfragmenten, de drie jaar werk zie je eraan af! En... ideaal ook op CD-i spelers zonder Digital Video Cartridge: éven vloeiend! Het verhaal gaat als volgt: je bent Cutter, datadief uit de 21ste eeuw. Tijdens het downloaden van data in je brein, pik je een dodelijk computer-virus op! Er resten nog twee uur de tijd, daarna zijn je hersens historie!

Deze game pakt je en laat je niet meer los!

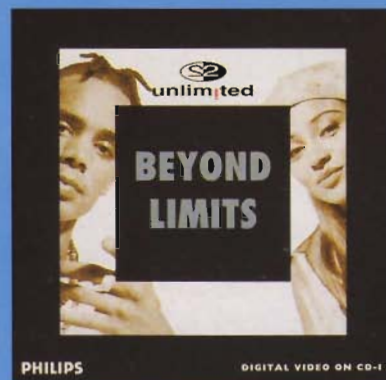

**SURREALISTISCH
FUTURISTISCH
FANTASTISCH**

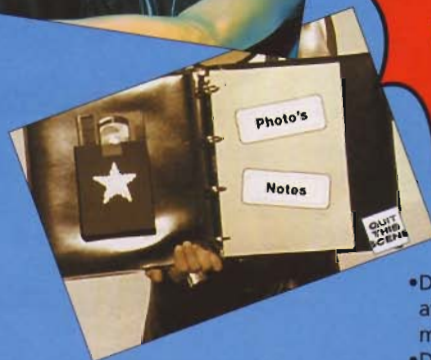
Het absolute einde in house en dance music. Ze scoorden tien hits en verkochten 15 miljoen discs! We praten over een van de meest succesvolle groepen ter wereld: 2 Unlimited. Op de CD-i 'Beyond Limits' presenteren Anita en Ray zelf de inhoud: vijf video-clips, acht audio-tracks, twee live opnamen, een fotoalbum, stukjes over Ray en Anita, een filmpje met 2 Unlimited attributen om te bestellen. Een disc die geen enkele muziekfan mag missen!

unlimited

- Faces • The Magic Friend
- Twilight Zone • No Limit
- Get Ready For This
- Workaholic • Let The Beat Control Your Body • Maximum Overdrive • Tribal Dance • The Real Thing • No One

**YOU HAVE
TO HAVE IT
TO BELIEVE IT**
8 audiotracks
5 videoclip

- De audio-tracks zijn ook afspeelbaar op de meeste muziek CD-spelers.
- Digital Video Cartridge nodig.

MEER WETEN? VRAAG DEMONSTRATIE IN DE WINKEL, BEL DE CD-i CONSUMENTENLIJN 06-8406 (20 cpm) OF VUL DE BON IN.

MEER INFORMATIE OVER PHILIPS CD-i

Naam en voorletters _____ M V

Straat/nr _____

Postcode _____

Plaats _____

STUUR DEZE BON IN ONGEFANKEERDE ENVELOP NAAR:
Philips Nederland CD-i, Antwoordnummer 10397 HWU, 5600 VB Eindhoven

Philipscdi.com

CD94/12

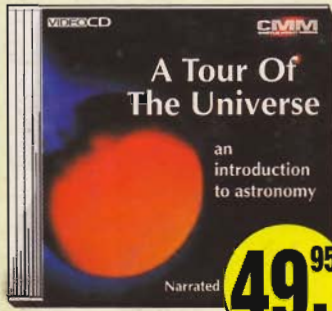

PHILIPS

FREE RECORD SHOP

CD-i AANBIEDINGEN

DIGITAL VIDEO

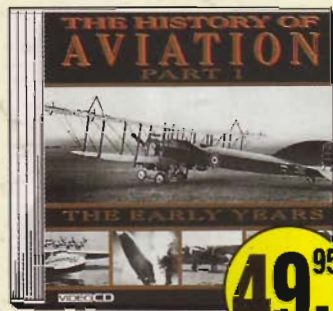

KORTING

5,-

A Tour Of The Universe.
Een introductie in astronomie. Reis mee van de dichtstbijzijnde planeten tot de verste sterren. Schitterende opnames gemaakt door 's werelds grootste telescopen.
Tegen inlevering van deze bon (volledig ingevuld) ontvangt u 5,- korting op deze CD-i. Deze bon is geldig tot 31 dec. 1994.

Naam: .....
Adres: .....
Postcode: .....
Woonplaats: .....

KORTING

5,-

The History Of Aviation Part 1. De eerste digitale video die de ontwikkeling van de luchtvaart van de prille start tot aan het begin van de 2e wereldoorlog in detail laat zien.
Tegen inlevering van deze bon (volledig ingevuld) ontvangt u 5,- korting op deze CD-i. Deze bon is geldig tot 31 dec. 1994.

Naam: .....
Adres: .....
Postcode: .....
Woonplaats: .....

KORTING

5,-

D-Day 6 juni 1994.
The Official Story. De grootste gecombineerde militaire actie ooit uitgevoerd. Dit programma geeft een helder beeld van de achtergronden.
Tegen inlevering van deze bon (volledig ingevuld) ontvangt u 5,- korting op deze CD-i. Deze bon is geldig tot 31 dec. 1994.

Naam: .....
Adres: .....
Postcode: .....
Woonplaats: .....

KORTING

10,-

One Small Step.
The story of the race for the moonlanding. De ruimte race begon reeds in de 12e eeuw in China. In 1961 bracht de Sovjet Unie de eerste man in de ruimte.
Tegen inlevering van deze bon (volledig ingevuld) ontvangt u 10,- korting op deze CD-i. Deze bon is geldig tot 31 dec. 1994.

Naam: .....
Adres: .....
Postcode: .....
Woonplaats: .....

FREE RECORD SHOP

NU AL ZEER UITGEBREID ASSORTIMENT

CD-i

free record shop

ER SPEELT ZICH HEEL WAT AF IN DE WINKELS VAN FREE RECORD SHOP